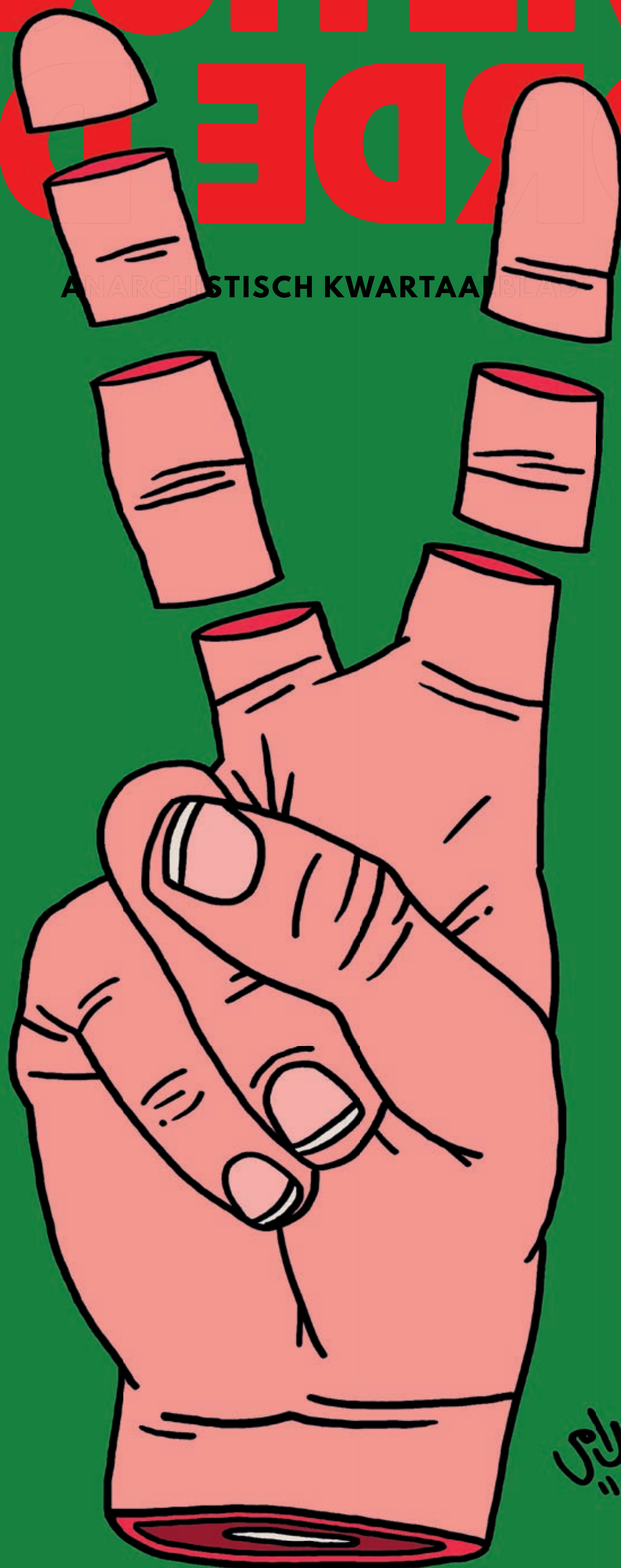
NR. 4 2023

€ 3,50

BUITEN DE ORDE

ANARCHISTISCH KWARTAALBLAD

FROM THE RIVER TO THE SEA, PALESTINE WILL BE FREE

Arabische text: Palestina

BUITEN DE ORDE 4/2023 INHOUDSOPGAVE

Buiten de Orde
Het anarchistische kwartaalblad Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond. Standpunten ingenomen in het blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs die van het redactiecollectief. Het blad besteedt aandacht aan een breed scala van onderwerpen en wil daarmee een blad voor de anarchistische beweging zijn. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Omslagillustraties
Rami Afifi (omslag), Haitham Haddad (binnenzijde omslag), Naji Al Ali (achterzijde)
www.freepalestineproject.com

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond zijn automatisch abonnee van Buiten de Orde; niet-leden kunnen zich abonneren voor € 20,00 per jaar. Voor mensen in de gevangenis is Buiten de Orde gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond.

Abonneer je via vrijebond.org/buitendeorde/abonnement en maak o.v.v. 'abonnement Buiten de Orde' €20,00 (meer is ook welkom) over op: IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73 BIC/Swift: INGBN L2A t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

Redactie Buiten de Orde
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
redactie@buitendeorde.nl
buitendeorde.org

Secretariaat Vrije Bond
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
secretariaat@vrijebond.nl
vrijebond.org

Vrije Bond
De uitgangspunten van de Vrije Bond waarin onder meer de visie is omschreven staan elders in deze uitgave en de werking Solidariteitskas met alle mogelijkheden tot het financieel ondersteunen van mensen en initiatieven is terug te vinden op de website van de Vrije Bond. Ook het aanmelden als lid of abonnee kan vrij eenvoudig via vrijebond.org.

Losse nummers zijn voor €3,50 te koop bij:

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24, Amsterdam
sjakoo.nl

Boekwinkel Opstand
opstand.noblogs.org

Vredesburo Eindhoven
Grote Berg 41, Eindhoven
vredesburo.nl

De Lektuurhal
Over de Kelders 10, Leeuwarden

Boekhandel Rosa
Oliemuldersweg 43, Groningen
bookshoprosa.org

Redactioneel

Tekst
Teun Zwartstaart
en Ron Vrij

Recentelijk vonden we de allereerste *Buiten de Orde* (*BdO*), uitgegeven in 1986, in het archief van het anarchistische kampeerterrein in Appelscha. In het redactioneel valt te lezen dat de dingen 'luchtig moeten worden opgediend om de lezer(es) een darmkoliek te besparen'. Vandaag de dag lijkt dit – met dagelijks duizenden vallende bommen en een wereld die vrijwel overal in brand staat – een haast onmogelijke opgave. Toch blijft het noodzaak, juist in een brandende wereld, in actie te blijven komen tegen alle onrecht en solidair te zijn met degenen die onderdrukt worden, want 'waar recht tot onrecht wordt, wordt verzet tot plicht.'

In het organiseren van verzet tegen een cynische, kapitalistische wereld vol oorlog, armoede en onderdrukking, denken wij dat het van essentieel belang is geïnspireerd te worden door de verhalen en ervaringen van anderen in de strijd. Als redactie van *Buiten de Orde* zien wij het als onze taak om deze verhalen en ervaringen te verzamelen en met jullie te delen. Om dit op de lange termijn te kunnen blijven doen, hebben wij de *Buiten de Orde* nummer 3 laten vervallen. De ademruimte die we daarmee kregen, hebben we benut voor het uitbreiden van de redactie en het bouwen van duurzame structuren. Met nieuwe mensen en nieuwe energie hopen we de komende jaren een scherp en inspirerend anarchistisch kwartaalblad, met verhalen uit alle hoeken van de wereld, te kunnen maken. Als je je geroepen voelt de huidige redactie te komen versterken, neem dan contact met ons op! We staan altijd open voor ideeën en initiatieven die dit blad voor én door de beweging nog scherper en vuriger maken.

Het is namelijk meer dan ooit tijd voor een concrete anarchistische politiek en wereldvisie. In een wereld waar er alles aan wordt gedaan om een klimaatmars zo apolitiek mogelijk te houden, zijn wij van mening dat alles – ook de illusie van neutraliteit – onverminderd politiek is. Waar fragiele witte mannen microfoons afpakken of uitingen van solidariteit met de Palestijnse strijd veroordelen als té politiek, veroordelen wij eenieder die zich afzijdig probeert te houden en zich niet uitspreekt en voegen we daaraan toe: *no climate justice on occupied land.*

Juist nu de mensen per (tien)duizenden de straat opgaan, blijven politici, bestuurders en kapitalisten hun onvoorwaardelijke steun uitspreken voor de koloniale en genocidale vernietigingsstaat die zich Israël noemt. De macht ligt niet bij de mensen, al is het heel goed dat zij, met tienduizenden tegelijk en over de hele wereld, publiekelijk hun verontwaardiging en woede uitspreken. De werkelijke macht ligt onder meer bij de wapenindustrie. Aan ons de schone taak de raderen die deze oorlogs- en vernietingsmachines vormen te blokkeren, te saboteren en hopelijk ooit te vernietigen. Aangezien de publieke verontwaardiging en de roep van duizenden demonstranten geen enkele politicus tot inkeer zal brengen, roepen wij op tot directe actie tegen de tandwielen die dit op geweld gebouwde systeem draaiende houden.

In deze *BdO* lees je meerdere stemmen vanuit Palestina en een stuk over de medeplichtigheid van de Nederlandse staat in de door Israël gepleegde oorlogsmisdaden. Ook vind je een scherp manifest dat werd gepubliceerd bij de kraak van Blackstone-panden in Amsterdam, waarin de leus *no free spaces without a free Palestine* een centrale plek inneemt.

Verder vind je in deze *BdO* – die we, voor de archivarissen onder ons, hebben gelabeld als *Buiten de Orde* nummer 4, jaargang 2023 – veel artikelen die vallen onder de noemer bewegingsopbouw in Nederland en België. Zo vind je een prikkelend stuk met kritiek op activisten die meer met moraliteit dan daadwerkelijke politieke strijd bezig zijn, gaat boer Tijs in een tijdloos artikel in op de relatie tussen de boeren- en stedelijke cultuur en hoe deze verschillen doorwerken in de anarchistische beweging en vind je een actieverslag van de sit-in die door Trans Zorg Nu in Nijmegen werd georganiseerd. Verder: een verslag vanuit St-Imier, waar afgelopen zomer een internationale antiautoritaire bijeenkomst werd georganiseerd met een groot aandeel van Belgische en Nederlandse anarchisten, een artikel met bedenkingen over de antifascistische strijd anno 2023, en een visiestuk dat een blik werpt op de groei van en uitdagingen voor de Vrije Bond als anarchistische organisatie.

Ruime aandacht ook voor internationaal nieuws met een interview met anarchisten

in Syrië en een oproep tot solidariteit met de strijd van Soedanese anarchisten. Verder een interview met Japanse anarchisten die een infoshop runnen die dient als een ontmoetingsplek voor anarchisten, radicalen en andere geïnteresseerden en een update over de strijd van activisten, *earth defenders* en oorspronkelijke bewoners tegen de koloniale en destructieve megaprojecten de Maya Tren en Interoceanische Corridor in het zuiden van Mexico.

Het is een zeer goed gevulde *BdO* en het terloops vermelden van de verschillende artikelen doet geen recht aan hun inhoudelijke waarde. Desalniettemin hier een korte opsomming van andere bijdragen: uiteraard vind je de vaste rubrieken ook in deze editie met onder andere de interaxie, het dialoogje, de kroniek migratiestrijd, de soundtrack voor de revolutie en Sjakoo's boekentips. Verder lees je aanvullingen op het artikel over 'AI en kapitalisme', dat in de tweede *BdO* van dit jaar werd gepubliceerd, een oproep tot inzendingen voor een volkskookboek uit Brugge, een artikel over de waarde van leuzen, een oproep tot het gebruik van de Nederlandse a-bieb en tot slot een aankondiging van een *streetrave* in januari 2024 van de Groningse Onderstroom.

Kortom: een dubbeldikke *BdO* tot de nok toe gevuld met artikelen, waarmee we het gemis van een derde editie dit jaar hopen te compenseren. Tot slot nog een oproep aan iedereen die hun scherpe discussiestukken, dromen over een anarchistische samenleving of strategieën voor het saboteren van de kapitalistische vernietigingsmachine wil delen: klim in de pen en stuur je stuk naar redactie@buitendeorde.nl! Uiteindelijk maken we de *BdO* allemaal samen. Laten we elkaar daarom blijven inspireren, steunen en gezamenlijk blijven zagen aan de pijlers die deze verfoeide kapitalistische wereld in stand houden! De eerstvolgende deadline voor *Buiten de Orde* nummer 1, 2024 is 1 maart 2024.

From the river to the sea, Palestine will be free.

Alerta, alerta!

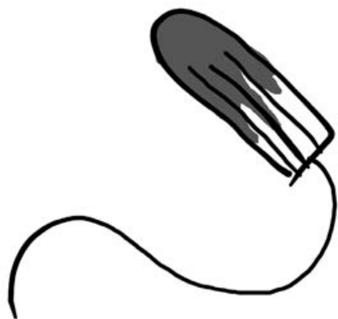
Deze editie van de *Buiten de Orde* werd door de vormgevers onder handen genomen toen bijna de hele wereld werd opgeschrikt door de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen. Het is gebruikelijk dat anarchisten zich vooraf kritisch uitlaten over het traditionele stemcircus. Ongeacht de uitslag gaan we na elke schijnvertoning onverminderd door met het bouwen van alternatieven, zonder bazen en politici, voor zelfbestuur en anarchie. Toch was het in november 2023 even slikken toen de geschiedenis zich herhaalde. Het is niet de eerste keer dat democratische verkiezingen – waarin wordt besloten welke meerderheid over welke minderheid regeert – (extreem)rechtse zakkenvullers aan de macht brengen die, met alle rampzalige gevolgen van dien, hun kiezers overtuigen met laag-bij-de-grondse zondebokpolitiek en *catchy* onwaarheden. Ook in dit land zullen we snel geconfronteerd worden met groeiende vreemdelingen-, moslim-, trans- en migrantenhaat, en zal de retoriek van klimaatontkenners en de roep om een nexit nóg meer worden genormaliseerd. Een beangstigende tendens die helaas al veel langer gaande is, en die nu de rode loper uitrolt voor het openlijk bedrijven van een racistische politiek waar moslims en mensen van kleur de gevolgen het hardst van gaan ondervinden. De artikelen die je in deze *BdO* vindt waren al ingestuurd voor de verkiezingen, daarom vind je in deze uitgave slechts één artikel waarin strategieën worden gedeeld om extreemrechts te bestrijden. Ook dit artikel is vóór de verkiezingen geschreven en vereist door de recente ontwikkelingen eigenlijk al een update. Laat dit – en de bijlage die symbool staat voor ons zichtbaar verzet tegen extreemrechts – een startsein zijn voor het komen tot een veelheid aan effectieve antifascistische strategieën, die naast de bijna honderd jaar oude methode van Marinus kan bestaan en extreemrechts met alle benodigde middelen terugdringt. Het is tijd het verlies te nemen, de rug te rechten en verder te bouwen aan een solidaire samenleving waarin we zij aan zij staan tegen onderdrukking! Ⓐ

Tekst
Princess Pelvis

DE INTERACTIE

met Project
Doorbloeden

Menstruatiearmoede: gemiddeld hebben in Nederland één op de tien menstruerende personen ermee te maken. Menstruatieproducten zijn duur, en als je weinig te besteden hebt kunnen ze simpelweg té duur zijn. Erg vervelend, want zoals Project Doorbloeden uit Emmen stelt: 'bloeden gaat door.'

Project Doorbloeden is een initiatief vanuit de Vrije Bond Drenthe dat strijdt tegen menstruatie-armoede en voor de verstrekking van gratis menstruatieproducten voor iedereen. 'Ons doel is om mensen toegang te geven tot gratis menstruatieproducten, het zichtbaar maken van menstruatiearmoede en om menstrueren te normaliseren. Dit doen we op basis van *mutual aid*.'

Begin dit jaar was er veel in het nieuws te horen omtrent menstruatiearmoede, dit was dan ook de aanleiding voor initiatiefnemer Takkie om in actie te komen. 'Wij wilden hier graag iets aan doen. Als personen die menstrueren weten wij dat deze producten vrij duur zijn, en hebben wij ook in situaties gezeten waar wij dit eigenlijk niet konden betalen. Daarom vinden wij dat deze producten gratis moeten worden, menstruatie is namelijk geen keuze. Gelukkig zijn er partijen, zoals de Voedselbank, die hier ook snel mee bezig waren. Deze groepen geven vooral pakjes maandverband en tampons weg, maar vaak ook alleen aan feminien presenterende mensen. Project Doorbloeden wil graag menstruatieproducten beschikbaar stellen aan iedereen, ongeacht budget of gender. Ook vonden wij het een goed idee om pakketten te maken met alles wat je nodig hebt om een maand gratis te menstrueren in plaats van dat mensen verschillende pakjes moeten kopen.'

Een maand gratis menstrueren, mooi verwoord. Want naast dat mensen die menstrueren überhaupt deze producten moeten aanschaffen, is er ook nog prijsverschil voor de kwaliteit en comfort die deze producten bieden.

'Om erachter te komen wat mensen willen en nodig hebben, hebben wij een enquête opgesteld. Hierin hebben wij vragen gesteld over de soorten menstruatieproducten die gebruikt worden en wat mensen belangrijk vinden. Hier kwam uit dat mensen graag producten gebruiken die honderd procent katoen zijn en dat voornamelijk tampons en maandverband met vleugels worden gebruikt. Na deze enquête zijn we nog dieper gedoken om te kijken hoeveel producten er gemiddeld nodig zijn. Op deze manier hebben wij de inhoud van de pakketten bepaald. In die pakketten zit alles wat je nodig kan hebben. Denk hierbij aan verschillende soorten maandverband en tampons. Deze producten zijn genderneutraal, honderd procent van katoen en ongeparfumeerd.'

Ook als je het kunt betalen ben je welkom een pakket mee te nemen van Project Doorbloeden. 'Wij merken dat mensen soms de pakketten niet willen aannemen, omdat ze vinden dat ze niet voor hen bedoeld zijn. Ze vinden vaak dat ze genoeg geld hebben om deze producten zelf te kopen. Project Doorbloeden vindt juist dat menstruatieproducten voor iedereen gratis moeten zijn, ook als je genoeg inkomen hebt.'

Er zijn inmiddels al veel mensen blij gemaakt met een menstruatiepakket. 'Het meest memorabele moment was tijdens het antikoningsdagfeest in Utrecht (Het Koningshuis, de Fik Erin). Hier namen we onze eerste pakketten mee naartoe. We hebben ze bijna allemaal kunnen weggeven en hebben ook hele mooie donaties gekregen die we hebben gebruikt om nog meer pakketten te maken.'

In de toekomst wil Project Doorbloeden zich extra inzetten voor educatie en duurzaamheid. 'Menstruatieproducten zijn duur. Voornamelijk menstruatieproducten die beter zijn voor het milieu, zoals wasbaar maandverband, menstruatiecups en menstruatieondergoed. Project Doorbloeden wil deze producten uiteindelijk ook beschikbaar stellen. Daarnaast willen wij *zines* maken waarin duidelijk wordt uitgelegd hoe iemand zelf wasbaar maandverband kan maken. Dit is namelijk beter voor zowel het milieu als de portemonnee.'

Wil jij ook bijdragen aan de strijd tegen menstruatiearmoede? Project Doorbloeden moedigt je aan: 'Kom ook in actie! Stel menstruatieproducten beschikbaar waar dat kan of doneer aan groepen die dit doen. Je kan het zo klein of groot maken als je zelf wilt. Je kunt al helpen door bijvoorbeeld zelf menstruatieproducten zichtbaar in je badkamer te hebben, zodat gasten die menstrueren hier gebruik van kunnen maken. Daarnaast kan je natuurlijk ook op straat menstruatieproducten uitdelen. Het belangrijkste is om gewoon om iets te doen. Hoe klein het ook is.'

Als je meer wilt weten over Project Doorbloeden of hen wilt steunen, kun je hun Instagram bekijken: @project.doorbloeden. Daar vind je meer informatie over het project en een manier om te doneren. Ⓐ

INTERVIEW MET TEKOŞÎNA ANARŞÎST

IN GESPREK MET ANARCHISTEN IN SYRIË

De União Libertária (UL), een groep jonge libertariërs in Portugal, kwam in contact met militanten van Tekoşîna Anarşîst (TA, Anarchistische Strijd in het Koerdisch) die zich in het noordoosten van Syrië, in Rojava, bevinden. Uit dit contact volgde een gesprek over de reflecties van deze anarchistische groep op rechtvaardigheid, kunst, religie en wat het betekent om een 'revolutionair' te zijn. TA neemt niet alleen deel aan de moeizame strijd tegen de troepen van Islamitische Staat (ISIS), maar fungeert momenteel ook als gevechtseenheid, helpt bij landbouwwerkzaamheden en speelt een educatieve rol. In samenwerking met de Autonome Groep Zwarte Kraai (AGZK) werd dit stuk in het Nederlands vertaald.

Tekst União Libertária   Vertaling Autonome Groep Zwarte Kraai   Beeld Makhno

UL: We hebben verklaringen gezien over het werk van TA buiten het slagveld, van medische ondersteuning tot onderwijs. We zijn vooral geïnteresseerd in het onderwijs. Kunnen jullie verduidelijken hoe jullie te werk gaan met educatieve campagnes? Niet alleen onder elkaar maar ook samen met lokale gemeenschappen? Zijn er lessen die jullie willen delen over de rol (en het proces) van revolutionair onderwijs? Hoe zien jullie pedagogie niet alleen als een hulpmiddel, maar ook als een deel van de strijd die jullie moeten voeren?

TA: Onderwijs vormt het fundament van een nieuwe samenleving. Het is vaak het beste middel om onszelf en onze gemeenschappen te verdedigen. De Koerdische bevrijdingsbeweging hecht veel waarde aan onderwijs en dit heeft ons ook aan het denken gezet over onze aanpak. In Rojava is het gebruikelijk om deel te nemen aan opleidingen van meerdere maanden, waar militanten uit verschillende plaatsen geen andere taak hebben dan te leren en zich te ontwikkelen. Dit is geen nieuwe praktijk in Rojava; de Koerdische beweging werkt al tientallen jaren aan hun onderwijsmethoden. Toen we deelnamen aan een aantal van die opleidingen, merkten we ook hoezeer ons begrip van onderwijs verbonden is aan ideeën over school, universiteit en andere staatssystemen. En hoezeer we onze eigen onderwijsprogramma's moeten ontwikkelen, gevormd op basis van onze eigen politieke opvattingen en waarden. In dit opzicht kan de *Pedagogie van de onderdrukten* van Paulo Freire zeer belangrijke perspectieven bieden.

Revolutionair onderwijs omvat eigenlijk alles wat we doen, als we er maar op een georganiseerde manier van leren. Gesloten onderwijs stelt ons in staat om dieper op een onderwerp in te gaan, zoals het leren over de filosofie en politieke opvattingen van Abdullah Öcalan, het bestuderen van de voorstellen van Makhno of Malatesta over georganiseerd anarchisme en de verschillende pogingen om het in praktijk te brengen, of het leren over eerste hulp en medische zorg tijdens oorlogssituaties. Maar deze kennis moet ook in de praktijk opgedaan worden, wat vaak het beste onderwijs is, zoals wanneer we in de maatschappij werken met onze Koerdische, Arabische en andere kameraden, wanneer we onze organisatie van dag tot dag opbouwen, of wanneer we als gevechtsmedici in de frontlinies werken. Theorie brengt kennis en helpt om begrip en vertrouwen op te bouwen, maar het is het praktische werk dat onze ervaring opbouwt. Sommige kennis die we met ons meedragen is hier schaars en het is belangrijk om die te bundelen. We hebben trainingen gegeven over eerste hulp en tactische veldzorg aan Koerdische, Arabische en Armeense kameraden. We deelden onze kennis en ervaringen ook met elkaar, soms in korte seminars, soms in langere, besloten opleidingen. Dit hielp ons bij het structureren van onze competenties en een gemeenschappelijk kader als organisatie, zowel praktisch als ideologisch. Gaandeweg zijn onze onderwijsmethoden en -systemen steeds meer aangepast aan onze behoeften, niet alleen aan wat we willen onderwijzen en leren, maar ook aan hoe we dat willen doen. Voor sommige kameraden is het nuttig om een seminar een aantal uur te lezen of te beluisteren, voor anderen is het beter om dingen te doen en in de praktijk te leren. We proberen dit in ons achterhoofd te houden, maar we willen onszelf ook uitdagen, bijvoorbeeld door kameraden die meer vertrouwd zijn met academisch onderwijs aan te moedigen om in het veld te werken, en ideologische ontwikkeling en theoretisch werk te stimuleren bij degenen die meer georiënteerd zijn op veldwerk.

UL: In eerdere verklaringen hebben jullie gesproken over de noodzaak voor revolutionairen om zich los te maken van individualistische, egoïstische denkpatronen en over egoïstische kwesties in de omgang met kameraden en de organisatie. Hoe zijn jullie er binnen TA in geslaagd om met dergelijke denkwijzen om te gaan? We herkennen deze zienswijze, waarbij anarchisme en revolutionaire strijd voortdurend balanceren tussen een alomvattende anarchistische levensstijl en anarchisme als commoditeit, waardoor we geen zinvolle relaties kunnen opbouwen op weg naar bevrijding. Zijn er lessen of waarschuwingen uit jullie eigen activiteiten die we kunnen delen?

WIJ ZIJN TOT DE CONCLUSIE GEKOMEN DAT ORGANISATIE EEN NOODZAAK IS, NIET ALS DOEL OP ZICH MAAR ALS MIDDEL OM EEN DOEL TE BEREIKEN

TA: Dat is een heel moeilijke vraag, want het is een van de belangrijkste uitdagingen waar we voor staan. Anarchisme heeft altijd gesproken over de tegenstellingen tussen individuele militanten en de noodzaak van revolutionaire organisaties. We werken eraan om die punten in evenwicht te brengen, omdat we zien dat er aan beide kanten heel belangrijke argumenten zijn. Zoals vele anarchisten voor ons zijn wij tot de conclusie gekomen dat organisatie een noodzaak is, niet als doel op zich maar als middel om een doel te bereiken. We accepteren geen onnodige hiërarchieën en we waarderen de individualiteit van onze militanten, waarbij we vaak verwijzen naar het idee dat 'er geen organisatie is zonder militanten, en geen militant zonder organisatie'. Hiermee willen we ook wijzen op het belang van individuele verantwoordelijkheid ten opzichte van de organisatie, evenals de collectieve verantwoordelijkheid van de organisatie ten opzichte van de individuen.

Militant zijn binnen een revolutionaire organisatie gaat gepaard met individuele en collectieve tegenstellingen. De belangrijkste aspecten van onze persoonlijkheid zijn gevormd door de samenlevingen waarin we zijn opgegroeid. Het leven in de kapitalistische wereld is gebaseerd op individualisme. Op school, op het werk, in de media, overal wordt ons verteld dat individuele vrijheid het hoogst haalbare is. 'Jouw vrijheid eindigt waar de vrijheid van anderen begint' is vaak het belangrijkste idee in onze samenleving. Het ontkent collectieve samenhorigheid en bevordert individualistische denkpatronen en waarden. Het is dan ook geen verrassing dat individualistisch anarchisme goed gedijt in de kapitalistische samenlevingen waar we vandaan komen, omdat het aansluit bij die individualistische waarden die het liberalisme uitdraagt. Wij willen dat aanvechten. Wij geloven dat onze enige uitweg solidariteit en wederzijdse hulp is, en daarvoor moeten we

het diepgewortelde individualisme dat we allemaal met ons meedragen uitdagen.

Individualisme kan vele vormen aannemen. Sommige zijn duidelijk, zoals egoïsme, elitarisme of narcisme. Subtielere vormen kunnen meer tijd kosten om te signaleren, zoals het weigeren van hulp wanneer dat nodig is, het niet delen van informatie of kennis met kameraden, niet luisteren naar of rekening houden met voorstellen en ideeën van anderen. We hebben allemaal sporen van individualisme en die zijn vaak verbonden met ons ego en het beeld dat we van onszelf hebben en op onszelf en anderen projecteren. Om dit te overwinnen moeten we in staat zijn onszelf en anderen en onze manier van omgaan met elkaar te evalueren. Kritiek en zelfkritiek gaan hand in hand; we moeten onze tekortkomingen kunnen erkennen om zinvol te kunnen omgaan met de tekortkomingen van anderen. Toegeven dat er een verschil is tussen hoe we onszelf zien en hoe we gezien willen worden en hoe anderen ons zien, kan pijnlijk zijn. Maar het erkennen van die kloof opent voor ons de deur naar ontwikkeling. Iedereen kent deze discrepantie, voor sommigen is die groter, voor anderen kleiner, maar door die kloof uit te dagen kan er ruimte ontstaan om te groeien en te leren. Als we dit in gedachte houden, kunnen we betere relaties opbouwen, die gebaseerd zijn op eerlijkheid en vertrouwen.

Vertrouwen is schaars in onze samenlevingen. Het is veel gemakkelijker om te leren wantrouwen, om bang te zijn voor je buurman, om over je collega's heen te stappen om de overhand te krijgen en een groter stuk van de taart te krijgen. Het kapitalisme is gebaseerd op concurrentie en op liegen en jezelf verkopen, op de spektakelmaatschappij. Er is geen plaats voor eerlijkheid en vertrouwen in een systeem dat gebaseerd is op prestaties, op de schijn van wat je niet bent, op doen alsof en geloven dat je het op een dag zult maken. Om eerlijk en transparant te zijn tegenover onze kameraden moeten we ons kwetsbaar opstellen. Ons is verteld om die dingen te verbergen, om anderen onze zwakke punten niet te laten zien, om onszelf voor te doen als de persoon die alles kan wat nodig is. Al die individualistische trekjes spelen ons parten, vooral op moeilijke momenten wanneer stress en ontberingen de dingen die we proberen te verbergen aan het licht brengen.

We hebben aan deze kwesties gewerkt door instrumenten als tekmil en platformisme*, die we van de Koerdische beweging hebben geleerd, in de praktijk te brengen. We hebben ook andere methoden onderzocht en de laatste tijd hebben we onze kennis over conflictoplossing verdiept, met herstelgerichte cirkels en transformatieve rechtvaardigheid. Transformatieve rechtvaardigheid biedt een goede aanpak, verbonden met onze ideologische waarden en gericht op onderwerpen als verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, die altijd de basis van onze organisatie zouden moeten zijn. We hebben geleerd dat organiseren een strijd op zich is en dat er altijd tegenstrijdigheden, conflicten en uitdagingen zullen ontstaan in onze organisatie. In afwezigheid van hiërarchische structuren is de manier waarop we beslissingen nemen en conflicten oplossen een zeer belangrijk onderdeel van onze organisatie.

UL: Misschien gerelateerd aan het bovenstaande: hoe worden interpersoonlijke conflicten in het algemeen opgelost in Noordoost-Syrië? We hebben verschillende abstracte perspectieven gehoord, maar weinig concrete verslagen over de processen van rechtvaardigheid en gelijkheid. Hebben de verschillende autonome groepen de vrijheid om ze 'intern' aan te pakken? Worden alle conflictoplossingen gecentraliseerd?

TA: Er spelen momenteel twee rechtssystemen in Noordoost-Syrië. Eén dat lijkt op staatsrechtspraak en één dat meer gebaseerd is op communitaire rechtspraak. Het communitaire systeem bestaat uit boerenconsensuscomités en lokale raden die vaak zijn samengesteld uit religieuze leiders en ouderen uit de gemeenschap. Deze moedigen mensen aan om verantwoordelijkheid en zeggenschap te nemen over hun eigen problemen. Helaas werkt dit systeem niet zo goed. Hierdoor worden veel conflicten nog steeds beslecht via het staatsrechtssysteem dat voor de helft is overgenomen van het regime van al-Assad en voor de andere helft is gereorganiseerd door het autonome bestuur. Het is een onhandige mix die werkt met de middelen die voorhanden zijn in een moeilijke situatie. De vakbond van advocaten speelde een belangrijke rol, evenals de inspanningen om het 'sociale contract' van de Autonome Regio Noord- en Oost-Syrië (ARNOS) te schrijven, een soort grondwet die om de paar jaar wordt herzien in gesprekken met verschillende politieke en sociale organisaties.

Het is ons niet duidelijk waarom het Autonoom Bestuur zich meer inspant om het algemene rechtssysteem te reorganiseren in plaats van de werking van de gemeenschapsrechtbanken te bevorderen. We raden je aan om rechtstreeks met het justitieel comité van de ARNOS te praten, zij zullen beter in staat zijn om hierop te antwoorden. Daarnaast zijn er ook autonome structuren voor vrouwen, zoals de vrouwenhuizen (*Mala Jin*) en het vrouwenrecht. Deze speelden en spelen een belangrijke rol bij het aanpakken van problemen rond gender en bij het vinden van oplossingen voor familieconflicten met betrekking tot vrouwen (huwelijk, scheiding, mishandeling, et cetera).

Raden, comités, gemeenten en autonome organisaties hebben een zekere mate van vrijheid om conflicten 'intern' aan te pakken. Hoe het precies wordt aangepakt en of mensen het staatsrechtssysteem erbij betrekken, hangt af van de aard en omvang van het conflict en van de betrokken mensen en groepen. Bij misdaden die een grote sociale impact hebben, zoals brute moorden of georganiseerd verraad (inlichtingen geven aan Turkije die gebruikt

worden om revolutionairen te vermoorden, ISIS helpen om aanslagen te plannen en uit te voeren), zijn er volksprocessen geweest. Bij deze processen komen verschillende vertegenwoordigers van de sociale gemeenschap bijeen, vooral van de gemeenschappen die het meest getroffen zijn door het misdrijf, en fungeren ze als volksjury die over de straf beslist.

Voor onze organisatie en voor organisaties in Europa vinden we het belangrijk dat we de waarde van transformatieve rechtvaardigheid gaan inzien en dat we capaciteit opbouwen om alternatieven te bieden voor het juridische 'rechtssysteem', dat een racistische en vergeldende leugen is en diep verbonden is met de macht van de natiestaat. Het onderwerp transformatieve rechtvaardigheid ligt al een tijdje op tafel in linkse kringen in Europa. We zien dat het nu langzaam in een meer praktische fase komt. Laten we beginnen met kleine praktische aanpassingen en zodra we beginnen met het opdoen van ervaringen in het dagelijks leven, kunnen en moeten we die aanvullen met meer lectuur, studie en theorie. Conflictoplossing kun je niet alleen uit boeken leren, de fundamenten ervan moet je in de praktijk leren. Boeken kunnen ons erg helpen om beter te worden, maar alleen als we het al in de praktijk brengen. We zullen veel fouten maken en dat is prima. We moeten nog veel afleren van de door de staat opgelegde systemen van 'gerechtigheid'. Hierdoor maken we een onvolmaakte start, maar door hulpmiddelen als tekmil, herstelcirkels en autonome vrouwenstructuren te gebruiken lukt dit steeds beter.

> UL: Wat is de huidige status van kunst en zelfexpressie binnen Rojava? Hebben mensen de kans en de ruimte gekregen om op te treden, te creëren of artistieke creaties te tonen? Hoe wordt dit ontvangen? Hoe hebben de veranderende facetten van het conflict dit beïnvloed?

Tevgera Çand û Hûner (Tev-çand, de organisatie van kunst en cultuur) is een centraal punt van alle kunst- en cultuurcentra die in elke stad aanwezig zijn. De meeste van deze centra hebben verschillende groepen, zoals dans, muziek, theater, film, schilderkunst, literatuur, beeldhouwkunst, enzovoort. Ze promoten voornamelijk kunst die verband houdt met de Koerdische cultuur, taal en identiteit. Elke etnische groep wordt aangemoedigd om zijn eigen traditionele kunst en cultuur te promoten en tegelijkertijd ruimte te maken voor andere vormen van kunst buiten de folkloristische traditie. Tev-çand heeft een politieke benadering van kunst en ziet het als een middel om de waarden van de revolutie te delen en te verspreiden. Een paar succesvolle voorbeelden zijn Hunergeha Welat – met hun youtube-kanaal dat nieuwe liedjes en videoclips publiceert die in Rojava zijn gemaakt – en Komina Film a Rojava, de bioscoopgemeenschap die verschillende films, *shorts* en clips heeft geproduceerd. Komina Film a Rojava publiceerde onlangs een serie over Rojava genaamd *Evina Kurd* (Koerdische liefde).

De groepen treden vaak op tijdens lokale vieringen, feestelijke dagen en andere culturele evenementen. De laatste jaren krijgen sommige van deze groepen en artiesten meer ervaring en worden ze professioneler, en zien we ze terug in verschillende theaters, exposities en evenementen. Kunst wordt gezien als populaire en culturele rijkdom en er is geen sprake van commercie. Theater, film en muziek worden gratis opgevoerd en gedeeld, en we hebben nog nooit een cultureel evenement met entreeprijs gezien. Dit maakt deel uit van de politieke benadering van ethiek en esthetiek die wordt gepromoot. Om het kort te houden, kunnen we simpelweg wijzen op de pogingen om esthetiek te verbinden met politieke en ethische revolutionaire waarden. Deze benadering daagt de schoonheidsnormen uit die de kapitalistische samenleving probeert op te leggen en ziet kunst als een expressiemiddel voor de mensen, de samenleving en haar waarden. Veel kunst is verbonden met het verzet tegen ISIS en het Turkse fascisme, met speciale aandacht voor het verzet van vrouwen en YPJ, maar ook voor de historische wortels en strijd van het Koerdische volk.

In die benadering van kunst kunnen we een verschuiving zien die de revolutie teweeg heeft gebracht, een verschuiving die misschien al voor Rojava is begonnen. Koerdische cinema uit de twintigste eeuw is vaak tragisch, gaat vaak over de moordpartijen en de ballingschap waaronder het Koerdische volk heeft geleden. *Dengbêj*, traditionele muziek en poëzie, is ook doordrenkt met verhalen over verwoeste dorpen, vermoorde families en verweesde kinderen. Het is in deze nieuwe eeuw dat Koerdische kunst een nieuw beeld begint te weerspiegelen. Een beeld dat niet zozeer gericht is op Koerden als slachtoffers van onmenselijke tragedies, maar ook als actoren van verandering.

De liederen die de strijd van YPG en YPJ om ISIS te verslaan bezingen, of de guerrillas die in de bergen vechten, de nieuwe films over het verzet in Sur of in Kobani, de grote vieringen van *Newroz* (Koerdisch nieuwjaar) zijn allemaal voorbeelden van een wedergeboorte van het Koerdische volk en hun wil om weerstand te bieden. Ze zijn niet alleen een gekweld volk, ze zijn een staatloze natie waarvan het land bezet is en waarvan de dorpen platgebrand zijn. Ze hebben geleerd van andere antikoloniale strijd en van revolutionaire bewegingen van nationale bevrijding en ze zullen hun lot in eigen handen nemen. Ze zullen hun land en hun cultuur verdedigen en een toekomst opbouwen voor de volgende generaties, met wapens maar ook met muziek, dans en film.

HET IS DAN OOK GEEN VERRASSING DAT INDIVIDUALISTISCH ANARCHISME GOED GEDIJT IN DE KAPITALISTISCHE SAMENLEVING WAAR WE VANDAAN KOMEN

> UL: Wat is het standpunt van TA over de rol van religie en hoe heeft dit jullie vermogen om contact te leggen met de lokale gemeenschappen beïnvloed? Zijn er uitdagingen of veranderingen geweest in de houding van de militanten? In het westen hebben we moeite om antiklerikalisme te scheiden van islamofobie en eurocentrisme. Welke lessen hebben jullie geleerd van jullie integratie in Koerdische en Arabische samenlevingen?

TA: Religie is niet het probleem voor ons als het verbonden is met de mensen en ethiek, het is een probleem als religie verbonden is met macht en heerschappij. Het is dit uitoefenen van autoriteit waar we tegen zijn, zoals je ook aanduidt met antiklerikalisme. Sommige anarchisten kwamen hier met een atheïstische achtergrond, en als ons gevraagd wordt naar onze religie is het gemakkelijk voor ons om te antwoorden dat we geen religie hebben. Maar dit antwoord wordt vaak opgevat alsof we geen ethiek hebben, en het heeft ons ook doen nadenken over het feit dat de meesten van ons, ondanks dat we het niet praktiseren, zijn opgevoed in een historisch dominante christelijke cultuur.

We zijn het met je eens dat we er in het Westen soms slecht in slagen om antiklerikalisme te scheiden van islamofobie en eurocentrisme. De samenleving waarin we leven is voor het overgrote deel moslim (met kleine minderheden van andere geloven), bijna iedereen gelooft in de Koran, ook al omschrijft niet iedereen zichzelf als praktiserend moslim. Deze realiteit vormt de basis voor ons werk met mensen hier.

We moeten begrijpen hoe belangrijk religie is voor de mensen en de lokale kameraden. Een beetje of veel weten over de islam is erg nuttig wanneer we met lokale kameraden discussiëren. Argumenteren vanuit religie voor een revolutionair perspectief is een tactiek die succesvol is gebleken. Het is noodzakelijk om de religieuze overtuiging van mensen te respecteren, maar tegelijkertijd bekritiseren of bevragen we kameraden wanneer dit hen tot acties brengt die niet in lijn zijn met de revolutionaire waarden in Noordoost-Syrië. Er zijn pogingen om een democratische islam op te bouwen, waarbij we kijken naar de ethische kant van de islamitische religie en niet zozeer naar de *sharia*. Dit is een noodzakelijk proces om in het reine te komen met de nasleep van het islamitisch fundamentalisme dat door ISIS wordt uitgevoerd als theocratisch fascisme. Hoewel het van buitenaf misschien lijkt alsof ISIS niet meer bestaat, gaat de strijd tegen hun ideologie hier gewoon door. In sommige regio's van Noordoost-Syrië is de ISIS-ideologie nog steeds wijdverspreid en het zal tijd en moeite kosten om iedereen in de richting van een democratische islam te krijgen.

UL: Anarchistische en andere revolutionaire bewegingen in Europa hebben decennialang geworsteld om iets te vinden dat onze eigen zwakheden en kleinheid kan overwinnen, kijkend naar oude en nieuwe methoden. Wat is jullie perspectief hierop? Zijn jullie het er ook mee eens of hebben jullie het gevoel dat de bewegingen zichzelf beperken, en zo ja, waarom? Gebrek aan gebruik van opstandig geweld, gebrek aan structuren die de strijd leiden, gebrek aan middelen, gebrek aan overtuiging?

TA: Dit is een heel belangrijk punt en een goede vraag die je hier stelt. We zijn het ermee eens dat bewegingen zichzelf beperken. Wij zien het probleem in de kern als een gebrek aan organisaties die perspectieven voor de lange termijn kunnen creëren en bevorderen, omdat we momenteel vooral affiniteitsgroepen zien met kortetermijndenken.

De golf van opstandigheid in de jaren negentig, vooral in Italië, bracht een kortetermijnperspectief dat de effectiviteit leek te bevorderen. In sommige opzichten werkte het, maar het ging ten koste van de organisatiecapaciteit. Organisatiecapaciteit is cruciaal. Door een organisatie te worden hebben wij als TA nu de mogelijkheid om ervaring

op te doen, we hoeven niet steeds opnieuw te beginnen. We kunnen ook duurzame projecten en relaties opbouwen, we kunnen ons verdiepen in en leren van andere organisaties die het moeilijk hebben gehad en het moeilijk hebben. Niet alleen op individueel niveau, maar ook op organisatorisch niveau.

Dit betekent dat dergelijke kennis en ervaringen niet langer slechts gebonden zijn aan één persoon of één cel of affiniteitsgroep, maar dat de hele organisatie er eigenaar van wordt. Dit vergroot onze capaciteit als organisatie enorm.

Het is niet gemakkelijk om je als revolutionaire organisatie te ontwikkelen, daar hebben we het al over gehad. We moeten breken met de liberale individualistische denkwijze die zo diep ingebakken zit in de kapitalistische socialisatie. Onze samenlevingen zijn georganiseerd rond die kapitalistische waarden, en om dat te veranderen moeten we onze eigen waarden en sociale instellingen ontwikkelen, om te anticiperen op de samenleving die we willen. De dingen die je noemt die ontbreken in anarchistische bewegingen (structuren om de strijd te leiden, middelen, overtuiging, actie) kunnen vaak herleid worden tot het gebrek aan organisatie. Als we geïsoleerd zijn, als individu of in kleine groepen, hebben we minder vermogen om de maatschappij om ons heen te beïnvloeden en te veranderen. Zoals we veel kunnen leren in Rojava, kunnen we ook veel lessen trekken uit de anarchistische organisaties in Latijns-Amerika.

De ideeën van *especifismo* (platformisme), een theoretisch kader gericht op het ontwikkelen van specifieke anarchistische organisaties, zijn het resultaat van tientallen jaren strijd. We kunnen ze terugvoeren op het platformistische voorstel van Peter Arshinov en Nestor Maknho, maar in de praktijk ontwikkeld door de Federación Anarquista Uruguaya (FAU). Als Portugese anarchisten hebben jullie gemakkelijk toegang tot het materiaal en de teksten die ontwikkeld zijn door Braziliaanse anarchistische organisaties.

> UL: Onlangs was er kritiek op de aandacht en middelen die westerse linkse bewegingen geven aan ontluikende anarchistische bewegingen in Oekraïne, die, zonder echte autonome structuren en opgenomen in statistische legers, genereuze steun en fondsen hebben ontvangen, terwijl niet-witte bewegingen hebben moeten vechten voor een fractie van deze steun. Zijn jullie het eens met deze kritiek?

TA: We nemen aan dat je verwijst naar het artikel 'Anarchist who Fought in Rojava: Response to 'No War But Class War' Debate', dat te vinden is op Abolition Media. We zijn het eens met het artikel dat de hoeveelheid middelen die westerse linksen naar Oekraïne sturen zeer onevenredig is met de hoeveelheid materiële steun die kameraden in Noordoost-Syrië hebben gekregen, vooral gezien het feit dat de revolutie hier zo expliciet geworteld is in libertaire revolutionaire ideologie en praxis, waar dit voor Oekraïne discutabeler is, zoals het artikel aangaf. 'Solidariteit is iets dat je in je handen kunt houden', is een slogan die populair werd gemaakt door de anti-imperialistische groep Kommunistisk Arbejdskreds (KAK), die in de jaren zeventig actief was in Denemarken, en is een uitspraak waar we ons heel erg in kunnen vinden. Terwijl Noordoost-Syrië een behoorlijke hoeveelheid solidariteitsbeelden, bewustwordingscampagnes, diplomatieke campagnes, et cetera heeft gekregen aan de kant van materiële, financiële of andere steun die we 'in onze handen kunnen houden', heeft westers links er absoluut geen serieuze moeite voor gedaan.

Dat gezegd hebbende, de oorlog in Oekraïne duurt nu al iets langer dan een jaar, de oorlog in Rojava al meer dan elf jaar! Natuurlijk hebben deze tijdschalen ook een effect. Oekraïne is in het nieuws en wij niet, dat zullen we ook niet zijn tot een nieuwe invasie, en zelfs dan zullen we slechts een fractie krijgen van de media-aandacht die Oekraïne krijgt. Als we breder kijken dan Oekraïne

en Rojava, vragen we ons af: wie heeft er gekeken naar de genocidale oorlogsvoering in Tigray of de recente oorlog die zich in Soedan ontvouwt? Wie heeft materiële steun voor die conflicten georganiseerd? De zelfverdedigingstroepen van de Tigray-volkeren hebben een lange revolutionaire traditie, met een project dat lijkt op de ideeën van democratisch confederalisme. In Soedan hebben we onlangs een militaire escalatie gezien nadat grote mobilisaties en opstanden het land hadden geteisterd, met een opmerkelijke anarchistisch georganiseerde beweging die in de meeste Afrikaanse landen niet voorkomt. Maar er zijn maar weinig artikelen over geschreven, en nog minder anarchistische boekbesprekingen over die conflicten. Het is ook niet eerlijk dat die bewegingen weinig tot geen media-aandacht kregen, laat staan materiële steun. Dit is onderdeel van het kolonialisme waar we tegen proberen te vechten. Voor ons is dit ook een reden om bij Rojava te blijven, waar de waarden van het antikolonialisme nog springlevend zijn.

Om terug te komen op Oekraïne: anarchisten hebben vanaf het begin van het recente conflict gestreden, ze waren aanwezig op het Maidanplein en probeerden daar vorm te krijgen. Waarschijnlijk is dit niet de plek om te bespreken hoezeer deze beweging geworteld is in de historische anarchistische beweging in Oekraïne, met het boerenleger en de Makhnovistische revolutie, maar tegenwoordig is de aanwezigheid van anarchisten cruciaal om vraagtekens te zetten bij het nationalistische verhaal van extreemrechts, dat vanaf het begin een dominante rol heeft gespeeld in het protest in Oekraïne. Wij hebben als anarchisten de verantwoordelijkheid om onze plaats in te nemen in zulke tijden, we kunnen niet alle ruimte

overlaten aan extreemrechts, want als we dat doen zullen zij die innemen. Nu is de huidige situatie in Oekraïne geen revolutie die in lijn is met onze principes, maar het is onze taak om onze principes op de voorgrond te plaatsen en ze bekend te maken. We kunnen Malatesta citeren als hij zegt dat 'we in ieder geval een van de krachten zijn die in de samenleving werkzaam zijn, en de geschiedenis zal, zoals altijd, vooruitgaan in de richtingen die het resultaat zijn van alle krachten.'

Historisch gezien staan oorlog en revolutie sterk in verband met elkaar. In oorlogssituaties wankelt het staatsgezag en vervaagt het gezag op sommige plaatsen. De staat is er niet altijd meer om mensen te voorzien van infrastructuur en middelen. Dit betekent dat er vaak mogelijkheden zijn om te helpen bij de zelforganisatie en het beheer van de mensen, in eerste instantie vooral langs lijnen van wederzijdse hulp en solidariteit. Dit is een situatie waarin het in praktijk brengen van onze ideologie bij de mensen een nuttige manier kan zijn om onze tendens te versterken, zoals Malatesta zegt.

We steunen onze anarchistische kameraden die vechten in Oekraïne, we hebben een benadering van kritische solidariteit met het volk van Oekraïne en willen de tegenstellingen die het oproept aangaan en niet vervallen in een binaire en dogmatische benadering. We willen ook graag jullie aandacht vestigen op kameraad Leshiy en kameraad Cîya, beiden hebben tijd doorgebracht in Noordoost-Syrië en zijn gevallen aan het Oekraïense front, samen met andere anarchistische kameraden in de Oekraïense frontlinies. We rouwen om dit verlies en willen leren van hun levens en beslissingen, ze tonen ons ook een manier van genuanceerde analyse en overweging die ruimte biedt voor de tegenstellingen die onvermijdelijk opduiken als we onze handen vuil maken in de revolutie.

We zijn het eens met de kameraad die het artikel schreef dat het heel gemakkelijk is om puristisch en veroordelend te zijn over beslissingen die in Oekraïne en Rojava worden genomen vanuit een comfortabele leunstoel. Deelnemen aan een echte revolutie of gewapend conflict zal snel duidelijk maken dat er vaak geen 'schone' of eenduidige oplossingen zijn en revolutionair zijn in actie, niet alleen in woorden, leidt tot een dieper begrip van genuanceerde analyses en tegenstellingen.

> UL: Hoe kunnen we je helpen in TA; materieel of anderszins?

TA: De belangrijkste punten waarop we jullie hulp zien zijn: ideologische ontwikkeling, geëngageerd netwerk, verzet tegen repressie, militanten en tot slot, middelen.

Ten eerste is de ideologische ontwikkeling van anarchistische strijd de basis voor ons om vooruit te komen. We zien dat we op een punt zijn gekomen waarop we ons als Europese anarchisten realiseren dat organiseren op basis van affiniteit alleen niet voldoende is. We hebben een anarchistische organisatie of structuur nodig die ons bij elkaar houdt, niet alleen op basis van persoonlijke affiniteit, maar op een georganiseerde manier, om op de lange termijn te kunnen denken en een bredere strategie te ontwikkelen. Door het verder ontwikkelen van anarchistische ideologie en praktijk in onze huidige context, versterken we elkaar.

Ten tweede vormen geëngageerde netwerken een basis om discussies, projecten, middelen en ervaringen uit te wisselen. We zien dit in de vorm van het opbouwen van langetermijnrelaties met solide organisaties, en deze uitwisseling kan plaatsvinden door bezoeken en uitwisseling van militanten evenals andere vormen van communicatie. Gerelateerd aan het punt over ideologische ontwikkeling, omvat dit het lezen en bespreken van elkaars verklaringen en brieven, het leren van elkaars ervaringen en het geven van feedback, voorstellen en kritiek hierop.

DEELNEMEN AAN EEN ECHTE REVOLUTIE OF GEWAPEND CONFLICT ZAL SNEL DUIDELIJK MAKEN DAT ER VAAK GEEN 'SCHONE' OF EENDUIDIGE OPLOSSINGEN ZIJN

Ten derde moeten we ons beseffen dat organiseren ook tot verzet tegen repressie moet leiden. In de afgelopen jaren zijn militanten die zich inzetten voor Rojava en de Koerdische beweging in het algemeen steeds meer gecriminaliseerd. Heel wat kameraden zitten in de gevangenis of hebben andere juridische problemen. We hebben overal anarchisten nodig om terug te slaan tegen deze criminalisering.

Ten vierde hebben we meer militanten nodig die zich bij ons aansluiten in Rojava om hier te vechten. Er is ook een mogelijkheid voor kameraden die al georganiseerd zijn in Europa om zich bij ons te voegen terwijl ze verbonden blijven met hun Europese organisatie. We zouden dit eigenlijk wel willen. We zien dit als een potentiële manier om de banden tussen onze organisatie en anarchistische organisaties in Europa te versterken.

Tot slot hebben we op het gebied van direct materiaal ook geld nodig. Aangezien de precieze materialen die we nodig hebben van tijd tot tijd veranderen, kan het een beetje lastig zijn om materialen rechtstreeks te sturen, hoewel we hierover kunnen praten als er een wens is om zoiets te doen. Met direct geld kunnen we het toewijzen aan de meest dringende behoeften en waar nodig aanpassingen maken in deze steeds veranderende situatie waarin we ons bevinden. Ⓐ

Noot

* Noot van de redactie: Tekmil is een methode binnen de Koerdische vrijheidsbeweging die bedoeld is om binnen een autonoom collectief (een commune, jeugdwerking, leerkrachten op een school et cetera) ruimte te scheppen om elkaar binnen een veilig en solidair kader te bekritiseren en zelfkritiek te uiten. Dit kan gericht gebeuren maar niet persoonlijk, en heeft als bedoeling dat de kritiek oprecht maar constructief is. Vaak kiezen collectieven met welke regelmaat deze momenten plaatsvinden.
Platformisme is een manier van organisatie waar een tactische streeflijn en collectieve verantwoordelijkheid wordt gezocht, maar waarbij er vanuit verschillende autonome groepen of door niet per se anarchistische collectieven naar gestreefd wordt.

INTERVIEW MET INFOSHOP IRREGULAR RHYTHM ASYLUM (IRA)

Tekst Mirco
Vertaling Kees Stad

Tijdens mijn reizen naar Japan werd ik vaak of meestal anarchist genoemd. In het begin had ik daar mijn twijfels over, omdat in Europa de receptie van anarchisme nogal specifiek en uiteindelijk publiekelijk negatief is. Daar staat tegenover dat deze term in Japan veel meer dient als een eenwording, waarbij mensen, groepen en bewegingen bij elkaar geschaard worden, voor zover hun ideeen in dezelfde richting gaan. Dit was altijd heel mooi om te ervaren. Ook erg mooi is een plek in het hart van Tokio, in Shinjuku. Neem de oostelijke uitgang van dit enorme treinstation, ga een paar blokken verder naar links, zoek boven je hoofd het bord met daarop *Suki-ya* en sla dan de volgende weg linksaf. In een normaal flatgebouw, op de derde verdieping zie je een vlag met een blazende kat. Hier zit infoshop IRA, Irregular Rhythm Asylum, een plek vol boeken, stickers en verhalen. In het interview dat volgt een kleine impressie.

Hoe ben je op de naam Irregular Rhythm Asylum gekomen en wat is de betekenis erachter?
Irregular rhythm is geïnspireerd op de woorden van een anarchist uit het begin van de twintigste eeuw in Japan, Sakae Osugi. Het komt uit de volgende passage:

> ‘Ik zie de ultieme schoonheid van het leven in de uitbreiding van het leven, dus voor mij kan ik die ultieme schoonheid nu alleen maar zien in deze rebellie en deze vernietiging. Verovering is aan de orde van de dag, en er komt geen schoonheid uit het meegaan daarin. Schoonheid zit juist in het onregelmatige ritme. De status quo is een leugen. Waarheid zit alleen in het onregelmatige ritme.’

Shinjuku, waar IRA is gevestigd, is een van de grootste districten in Tokyo. In de jaren zestig was het een plek waar mensen die betrokken waren bij talloze ondergrondse culturen en studentenbewegingen samenkwamen en waar ook grootschalige anti-oorlogsrellen plaatsvonden. Maar het huidige Shinjuku is gevuld met commerciële verkooppunten voor grote bedrijven, en de vrije meningsuiting en sociale activiteiten van mensen worden er ernstig beperkt. Te midden van deze omgeving waar alleen arbeid en consumptie worden gewaardeerd, weerspiegelt de naam een verlangen om een ‘asiel’ te creëren voor degenen die uit de marge of door de mazen van het sociale systeem vallen, degenen die het onregelmatige belichamen of naar het onregelmatige verlangen.

Sinds wanneer bestaat de infoshop en wat zijn de belangrijkste activiteiten?
We zijn in januari 2004 geopend in Shinjuku. Het is een infoshop met boeken over anarchisme en antiautoritaire linkse ideologieën en bewegingen, maar ook voor *zines* en producten van onafhankelijke kunstenaars. IRA is niet gewoon een plek om dingen te verkopen, maar biedt ook onderdak aan talloze tentoonstellingen, workshops en debatten. Het is de uitvalsbasis voor het houtsnijkunstcollectief A3BC en het naaicollectief Nu-Man, en organiseert regelmatig LETTER/WALLS, een bijeenkomst om brieven te schrijven aan gevangenen. Het is ook het kantoor in Tokio van CIRA-Japan, een anarchistisch informatiecentrum.

Waren er in het verleden veel internationale invloeden en zijn er nu relaties over de grenzen heen?
Toen we met de IRA begonnen, waren sociale centra, kraakpanden en infoshops in Europa en Noord-Amerika een grote inspiratiebron. Ik bezocht zulke ruimtes over de hele wereld en gebruikte ze als referentie voor het functioneren van de IRA. Na verloop van tijd voelden we de behoefte om onze eigen weg te vinden en kwamen we hier om te ontdekken wat we zouden kunnen en moeten doen vanwege onze locatie.

A3BC, een collectief voor houtsneden dat we in 2014

zijn begonnen, is daar een voorbeeld van. Hoewel het collectief is ontstaan onder invloed van de DIY-scene in Zuidoost-Azië, is het een belangrijke activiteit voor ons geworden om een communicatiemedium te creëren voor de beweging waar we bij betrokken zijn en om horizontale consensusvorming te leren door middel van gezamenlijke productie. We hebben regelmatig contact met politieke drukcollectieven die werken in Maleisië, Indonesië, Hong Kong, Taiwan, China en andere delen van Azië. We organiseren tentoonstellingen, wisselen kunstwerken uit en bezoeken elkaar. Zo vormen we een transnationaal netwerk en zijn we in staat geweest om onze ervaringen in Azië te delen. Via dit netwerk zijn we in staat om te leren over de verschillende antikapitalistische strijden en doe-het-zelf-gemeenschappen in verschillende delen van Azië, evenals over de geschiedenis van het Japanse imperialisme.

Wat zijn op dit moment de belangrijkste politieke strijdpunten of onderwerpen?
In de huidige staat van de wereld is Japan geen uitzondering, het kampt met veel sociale problemen. Er zijn er te veel om hier op te noemen en ze zijn allemaal belangrijk, maar deze maand houdt IRA bijvoorbeeld een fototentoonstelling ter ondersteuning van Koerden die in Japan wonen. Het vluchtelingenbeleid van de Japanse regering, die zelden vluchtelingen toelaat, niet alleen Koerden, is zo verschrikkelijk. Geweld en doden door de immigratiedienst zijn ook een groot probleem.

ER IS GEEN WEG NAAR AUTONOMIE. AUTONOMIE IS DE WEG

Bezoekers uit het buitenland zeggen vaak dat ze jaloers zijn op ons omdat de Japanse politie zachtaardig zou zijn en geen geweld tegen demonstranten gebruikt. Dit is een zeer oppervlakkige perceptie, omdat ze niet zien dat het staatsgeweld dat door de Japanse regering wordt gebruikt om haar bevolking te regeren vrij meedogenloos is, inclusief de onmenselijkheid van immigratiediensten en gevangenissen en het volharden in de doodstraf. Ze zijn slim verborgen in het land. De nucleaire industrieën kunnen als onderdeel hiervan beschouwd worden. Als anarchist die de staat als een probleem beschouwt, is het altijd belangrijk om na te denken over hoe we dergelijk staatsgeweld het hoofd kunnen bieden. Het project LETTER/WALLS waarin we brieven schrijven aan gevangenen werd dan ook gestart om ons de afschaffing van gevangenissen voor te stellen en tegelijkertijd dit moeilijk zichtbare staatsgeweld goed in de gaten te houden.

Welke rol speelt de IRA in deze strijd?
De rol van de IRA is het delen van informatie en kennis over verschillende onderwerpen, evenals over methoden voor actie en expressie, door middel van evenementen en workshops. De huidige Japanse samenleving wordt gekenmerkt door overmatig consumentisme en stedelijke structuren die mensen ontmoedigen om dagelijks samen te komen, waardoor horizontale verbindingen tussen mensen verhinderd worden. We moeten meer mogelijkheden creëren voor mensen om met elkaar in contact te komen, en mensen en de samenleving te bevrijden. Zulke mogelijkheden zijn niet alleen bedoeld voor politieke bewegingen, maar voor iedereen die op een andere manier met anderen samen wil leven, en we zullen de activiteiten van de IRA daarom niet beperken tot de activistische scene.
Daarnaast is er sinds dit jaar een boekenplank gewijd aan de Chinese taal in de winkel, @touto.bookstore, beheerd door vrienden uit Hongkong en China. Jongeren uit China komen hierdoor vaak naar IRA. Jongeren die buiten China wonen hebben veel bijgedragen aan de verspreiding van informatie en de organisatie van de huidige democratiebeweging in China, maar ze kunnen niet gemakkelijk praten over Chinese politiek op Japanse scholen of werkplekken. Er kunnen daar aanhangers van Xi Jinping zijn, en als hun activiteiten in Japan worden getipt kan de repressie zich uitbreiden naar hun families op het Chinese vasteland. Dus begint de IRA nu gebruikt te worden als een veilige plek voor jongeren uit China om nieuwe vrienden te ontmoeten en toegang te krijgen tot Chinese boeken die niet verspreid worden op het vasteland van China.

Kun je ons iets vertellen over de huidige anarchistische beweging in Japan?
In Tokio zijn nieuwe ruimtes ontstaan, zoals de queer-anarchistische ruimte NAM NAM en de Sasazuka Commune, een samenwerkingsruimte voor universiteitsstudenten, en er worden actief boeken over anarchisme gepubliceerd. Als we niet naar hen verwijzen als anarchistische bewegingen maar als deel van een antiautoritaire en autonome scene, verspreiden de praktijken zich door het hele land in verschillende vormen, zoals de exploitatie van boerderijen en boekwinkels.

Wat voor (politieke) toekomstbeelden heb je voor de mensen in jouw land en hoe denk je dat de infoshop kan bijdragen aan deze dromen?
Welke politieke veranderingen er ook plaatsvinden, de rol van de infoshop zal hetzelfde blijven. Het is het delen van informatie, kennis en technologie om mensen te helpen zelf actie te ondernemen om de problemen van het leven op te lossen, en hen te helpen bevrijding te bereiken. En het moet een centrum blijven voor het bevorderen van autonome projecten die grenzen overschrijden. Er is geen weg naar autonomie. Autonomie is de weg. Dat is mijn overtuiging. Ⓐ

IRREGULAR RHYTHM ASYLUM
1-30-12-302 Shinjuku, Shinjuku-ku Tokyo, 160-0022 Japan
Open 13:00 – 19:00 (gesloten op maandag en woensdag)
E-mailadres: info@ira.tokyo
Website: ira.tokyo
Instagram: @ira.tokyo
Facebook: irregularrhythmasylum

Saint-Imier 2023

INTERNATIONALE ANTIAUTORITAIRE BIJEENKOMST

Tekst Federazione Anarchica Italiana (FAI) Commissie Internationale Betrekkingen
Vertaling Sietse Foto's Efthymis Hadjitheodorou

Deze zomer vond een van de belangrijkste anarchistische bijeenkomsten, het Rencontres Internationales Antiautoritaires (RIA), ofwel Anarchy 2023, plaats in Saint-Imier (Zwitserland) van 19 tot 23 juli. Duizenden mensen vanuit verschillende continenten namen deel, alhoewel een significant deel uit het Frans- en Duitstalige deel van Europa kwam. Als de Italiaanse Anarchistische Federatie (FAI) hebben wij sinds 2020 deelgenomen aan het organisatorische proces van de bijeenkomst, waren wij aanwezig met een grote delegatie en hebben wij actief bijgedragen door debatten voor te stellen, een tentoonstelling en een tafel van Umanità Nova en Zero in Condotta-edities op te zetten.

Deze bijeenkomst vierde het honderdvijftig plus één-jarige jubileum (aangezien het evenement door de pandemie was uitgesteld) van het congres dat in dit kleine dorpje in de Berner Jura werd gehouden op 15 en 16 september 1872, wat historisch gezien wordt als het begin van de georganiseerde anarchistische beweging. Toen definieerde de antiautoritaire stroming van de arbeiders- en revolutionaire beweging collectief hun principes. Over de kwestie van het overnemen van de politieke macht was er een grote breuk in de Association Internationale des Travailleurs (AIT-IWA), beter bekend als de Eerste Internationale. Op het congres in Den Haag van 2 tot 7 september 1872 maakte Karl Marx gebruik van het verbod op de Franse IWA-afdeling – de grootste afdeling – na de Commune van Parijs, om de nationale afdelingen van de Internationale te veranderen in electorale partijen. Het Congres van Saint-Imier was het gevolg van deze breuk en in de verklaring dat: 'De vernietiging van alle politieke macht de eerste taak van het proletariaat is' vatte het de positie van de Jurassische, Italiaanse, Spaanse, Franse en Amerikaanse afdelingen van de antiautoritaire IWA samen. Op deze gelegenheid startten zij een organisatorische ervaring die voortbouwde op die van de Internationale, die toen net opgesplitst was.

We hadden echter geen feestelijke bijeenkomst: er was slechts één conferentie waarin het Congres van 1872 werd bestudeerd. Vanaf het begin werd de actualiteit van de anarchistische praktijk en ideeën centraal gesteld. Dit was een duidelijke keuze van het organisatiecomité, die in 2020 gevormd was door delen van de lokale anarchistische beweging en waar de Franstalige Anarchistische Federatie en de Italiaanse Anarchistische Federatie aan deelnamen.

Meer dan vierhonderd debatten, presentaties, bijeenkomsten en workshops werden gehouden, plus tientallen filmvertoningen, concerten, theatervoorstellingen, tentoonstellingen en een boekenbeurs die meer dan honderd exposanten verwelkomde. De activiteiten namen plaats op twaalf verschillende locaties verspreid door het dorp, inclusief de straten en de pleinen, dat iets meer dan vijfduizend inwoners heeft. Verschillende mobiele keukencollectieven zetten twee grote werkstations op en bereidden ontbijt, lunch en avondeten voor de aanwezigen: meer dan vijfduizend maaltijden werden op zaterdagavond alleen al uitgedeeld.

In 2012 werd een vergelijkbare bijeenkomst gehouden in Saint-Imier met ongeveer vierduizend deelnemers. Bij die gelegenheid was de niet-Europese aanwezigheid groter en representatiever, voornamelijk die uit Latijns-Amerika. De rol van organisaties, federaties, vakbonden, internationale netwerken en anarchistische groepen was ook groter. Deze keer waren verschillende delen van de georganiseerde anarchistische beweging niet formeel aanwezig, wat meer ruimte overliet voor spontaniteit en individuele deelname. Dit maakte de bijeenkomst van 2023 waarschijnlijk minder representatief voor de gevarieerde werkelijkheid van de globale georganiseerde anarchistische beweging. In 2012 was er ook duidelijk een andere context die gekenmerkt werd door bewegingen, op de kusten van de Middellandse Zee en ook aan de andere kant van de Atlantische oceaan, waar de anarchistische beweging op verscheidene manieren aan deelnam.

Het was echter ook deels een keuze van het organisatiecomité, dat de voorkeur had om de bijeenkomst zo veel mogelijk open te houden voor spontane deelname. Iedereen kon debatten en activiteiten voorstellen via een online platform en er was geen enkele presentatie direct gepland door het organisatiecomité, dat alleen als filter en infrastructuur functioneerde. Deze formule had duidelijk ook beperkingen. In de weken voorafgaand aan de RIA was er felle kritiek op de aanwezigheid van sprekers omdat die liberale of complottheorieën uit zouden dragen. Het programma was daardoor aangepast en sommige initiatieven, waarvan de inhoud duidelijk ver verwijderd was van de anarchistische beweging, werden afgelast. Het probleem is echter niet technisch, maar politiek. Het gebrek aan deelname door organisaties die een collectieve bijdrage aan het debat kunnen leveren, was goed zichtbaar in de fragiliteit van de politieke basis van het evenement zelf.

In ieder geval kunnen zij die het programma van Anarchy 2023 lezen de kwesties identificeren waar de activiteit van de anarchistische beweging zich vandaag omheen ontwikkelt. Dit zijn namelijk centrale thema's in onze huidige werkelijkheid: oorlog, de terugkeer van autoritaire regimes en militaire dictaturen, de terugkeer van fascisme in verscheidene vormen, het klimaat, vakbondsactiviteit, kapitalistische uitbuiting, feministische en queer strijd, racisme en gesloten grenzen. Deze onderwerpen werden alle behandeld in de debatten, workshops en bijeenkomsten vanuit verschillende perspectieven. De meest interessante initiatieven waren waarschijnlijk de presentaties over de werkelijkheid die het verst staan van de Europese context waarin de bijeenkomst plaatsvond. Dit was het geval voor de activiteiten die voorgesteld waren door groepen uit Brazilië, Chili, Peru, de Filipijnen, Iran en Turkije, die een significante bijdrage hebben geleverd met nieuwe ervaringen en perspectieven, waardoor wij onze blik kunnen verbreden en kunnen proberen de eurocentrische visie kwijt te raken.

Als de Italiaanse Anarchistische Federatie hebben wij specifieke bijdragen geleverd over de thema's

antimilitarisme en antifascisme. Individuele groepen en verenigde individuen promootten en namen deel aan de verschillende presentaties en bijeenkomsten. Bovendien hebben de FAI, samen met de FAO uit Slovenië en Kroatië, de APO uit Griekenland en alle IFA-federaties langs de bloederigste Europese grenzen, een spandoek opgehangen tegen Fort Europa. De antimilitaristische workshops werden op drie verschillende dagen, op drie verschillende plekken gehouden. Op donderdag 20 juli vond de eerste vergadering plaats in de hoofdzaal die bijna vol zat; toen hebben we onze posities over het concept van anarchistisch militarisme en haar praxis, en over de oorlog in Oost-Europa uiteengezet, met voorbeelden van strijd waar wij aan deelnemen; van de No Base Movement in Pisa tot de algemene stakingen tegen de oorlog die georganiseerd waren door het *grassroots* syndicalisme. Op de volgende twee dagen vonden gesprekken plaats op minder officiële locaties en dit maakte meer interactie en vergelijkingen met kameraden uit verschillende landen over praxis mogelijk. Er waren ook momenten van intense discussie, met kritische interventies die het debat openden over de verschillende posities tegenover de situatie in Oekraïne. Echter, deze reeks initiatieven had een concrete uitkomst. Vanuit de bijeenkomst met individuen en antimilitaristische groepen uit verschillende delen van de wereld is het idee voor een internationale bijeenkomst in november voortgekomen.

Over het fascisme hebben we geprobeerd een specifieke bijdrage te leveren om het debat op het internationale niveau te voeden, waarbij we hebben gepoogd de karaktereigenschappen van het historische fascistische regime in Italië en de huidige fascistische overheid te definiëren. Er werd op gewezen dat op het gebied van oorlog, uitbuiting van de werkende klasse, autoritarisme en racisme, de huidige overheid niets anders doet dan het pad volgen dat door vorige overheden is uitgestippeld. In plaats daarvan verhult het zich met aanvallen op vrouwen en non-binaire personen, in een poging patriarchale dominantie te herstellen. Door terug te denken aan de toewijding van de anarchistische beweging in de strijd tegen het fascisme in de vorige eeuw, werd het belang van een perspectief op radicale sociale transformatie benadrukt, want alleen sociale revolutie kan het fascisme stoppen. De specifieke Italiaanse situatie wekte grote interesse op en aan het einde van de presentatie kwam een interessant en levendig debat los in een volle kamer, met vragen en uitwisselingen over de ervaringen van de strijd in verschillende landen.

Naast de vele positieve dingen hebben we echter op sommige momenten het gebruik gezien van methoden die niet overeenkomen met onze ethiek, en de verspreiding van boodschappen die ons onverenigbaar lijken met de waarden en principes die de anarchistische beweging al honderdvijftig jaar uitdraagt. Wanneer we deze kritieken openbaar maken is dit niet om te polemiseren tegen de ene of andere groep, maar omdat we denken dat we de problemen, die de anarchistische beweging moet confronteren als we willen groeien voor de uitdagingen die voor ons liggen, niet kunnen verzwijgen.

We refereren hier aan de houding van sommige individuen en groepen die hebben geprobeerd de bijeenkomsten te gebruiken om hun eigen politieke standpunt aan anderen op te dringen, soms op gewelddadige wijze, en die sommige historische organisaties in de anarchistische beweging als niets minder dan de 'vijand' bestempeld hebben. Het eerste geval was dat van groepen die de zogenaamde 'antiautoritaire strijders' steunen die dienst hebben genomen in het leger van de Oekraïense staat. Hoewel we deze optie onverenigbaar vinden met onze anarchistische principes en antimilitaristische praktijken, zijn we nooit tegen hun aanwezigheid geweest, in de geest van de openheid en het pluralisme die deze editie van de RIA karakteriseerde.

De serieuze kwestie is niet dat deze groepen hebben gepoogd maximale zichtbaarheid te verkrijgen, maar dat ze dit hebben gedaan op een manier die onverenigbaar is met wat wij beschouwen als de anarchistische methode. Deze groepen organiseerden enkele workshops en een bijeenkomst in de hoofdzaal. In deze bijeenkomsten werd iedereen die kritiek of simpelweg een andere mening probeerde te uiten, systematisch de kans om te spreken ontzegd en het zwijgen opgelegd. In de zeldzame gevallen waarin iemand met een andere mening dan de organisatoren het woord kreeg, onderbraken zij vanaf het spreekgestoelte en daardoor vanuit een machtspositie de onwelkome interventies onder het mom dat deze *off topic* waren. Degenen die probeerden om hun stem te verheffen tegen deze methoden zijn beledigd, gedelegitimeerd en zelfs fysiek bedreigd. Kameraden die in het debat van de zaterdagmiddag trachtten te spreken werden omsingeld door individuen die deel uitmaakten van een soort 'veiligheidsdienst', die er niet voor terugdeinsde posters kapot te maken uit de handen van een aantal pacifistische kameraden die hen hadden ontmaskerd. Dit lijkt ons serieus wangedrag, niet alleen omdat het gewelddadig censureren van debatten een autoritair middel is, maar ook omdat het de privatisering betekent van een ruimte die collectief veroverd is door diegenen die in recente jaren de RIA's hebben georganiseerd. Het is ook onacceptabel dat leden van deze groepen publiekelijk leugens herhaalden tegen de anarchistische organisaties die zich uitspraken tegen de oorlog en ons zelfs ervan beschuldigden 'onderworpen te zijn aan Poetins propaganda'. Tegen deze laster en leugens is het genoeg om te refereren naar het document 'For a new anarchist manifesto against war', waarin de positie van de FAI duidelijk wordt uitgedrukt, en waarvan we honderden kopieën hebben uitgedeeld in Saint-Imier[1]. We willen duidelijk stellen dat zowel censuur als ook de systematische vernedering en delegitimatie van tegenstanders autoritaire praktijken zijn die geen plek moeten hebben in de anarchistische beweging.

Tenslotte vielen ongeïdentificeerde individuen herhaaldelijk fysiek het banket van de Franstalige Anarchistische Federatie (FA) aan. Onder het voorwendsel van de aanwezigheid van enkele boeken die als 'islamofoob' werden beschouwd, werden deze boeken verscheurd en verbrand, werden individuele kameraden aangevallen en werd gepoogd een breder protest tegen de FA te organiseren, die beschuldigd werd van racisme. Alhoewel de debatten in Frankrijk over deze gecompliceerde onderwerpen niet uitgebreid behandeld

kunnen worden in deze paar regels, willen we graag benadrukken dat geen enkele politieke kritiek uit gedrukt kan worden in vormen die doen denken aan de methoden van de ergste autoritaire regimes die we bevechten. Bij de verspreiding van het *communiqué* van solidariteit met de FA, ondertekend door verschillende IFA-federaties, moeten we benadrukken dat deze aanvallen systematisch hebben plaatsgevonden tegen de historische organisaties van de anarchistische beweging[2]. Bovendien was er helaas een gebrek aan bemiddeling in sommige van deze gespannen situaties door de werkgroep die verantwoordelijk is voor deze functie.

We denken dat de bijeenkomst in Sait-Imier en de Balkan Anarchist Bookfair in Ljubljana in het begin van juli van cruciaal belang waren voor onze beweging, een buitengewone kans voor uitwisseling, heropleving en verduidelijking om onze internationale, antimilitaristische en revolutionaire strijd voort te zetten in een complexe fase zoals die waar we nu doorheen gaan. Het is ook belangrijk om de beperkingen van deze evenementen te benadrukken en vooral om dogmatische en sektarische praktijken te verwerpen. Alhoewel slechts een deel van de beweging aan deze evenementen deelnam, is het duidelijk dat de actualiteit van de onderwerpen, de levendigheid van het debat en de veelzijdigheid van de standpunten tekenen zijn van een dynamiek die moeilijk te vinden is in andere revolutionaire stromingen. Zelfs in een zeer lastige globale context heeft de anarchistische beweging nog steeds een significante invloed en kan deze een centrale rol spelen. Het is aan ons om de cruciale bijdragen te tonen die zij kan leveren als revolutionaire praktijk aan de strijd van de onderdrukte en uitgebuite klassen over de hele wereld. Ⓐ

Noten
1 federazioneanarchica.org/archivio/archivio_2022/20220722manifestonowar_en.html
2 federazioneanarchica.org/archivio/archivio_2023/20230808solidarieta.html

Verder lezen:
Umanità Nova nr. 24, 3 september 2023:
umanitanova.org/vacanze-intelligenti-gli-incontri-internazionali-dellanarchismo/

REIKEND NAAR DE NOODREM

INHEEMS VERZET TEGEN DE MEGAPROJECTEN INTEROCEANISCHE CORRIDOR EN TREN MAYA IN HET ZUIDEN VAN MEXICO

Tekst Victor Vertaling door Makhno Beeld Al-Dabi Olvera

Een dag in april 2023. Bij zonsopgang verandert het zachte vogelgebrom langzaam maar zeker in het luide getjilp van vele vogels, de zon breekt door dunne wolken, golft zich over de beboste bergen en baadt de verborgen open plek van een bezette *rancho* bij Pijijiapan in warm licht. Tientallen hangmatten zwaaien terwijl honderd deelnemers van de karavaan The South Resists opstaan om te beginnen aan de tiendaagse protestreis tegen de megaprojecten Tren Maya en de Interoceanische Corridor in het zuidoosten van Mexico. Het aantal mensen in de karavaan zal de komende dagen groeien tot meer dan tweehonderdvijftig terwijl ze door de staten Chiapas, Oaxaca, Veracruz, Tabasco, Campeche, Yucatán en Quintana Roo reizen. Twaalfhonderd mensen zullen de karavaan verwelkomen op de Zapatista Universiteit CIDECI in San Cristobal de las Casas. Er zullen talloze lokale gemeenschappen, collectieven, raden en organisaties, mediaprofessionals, mensenrechtenwaarnemers en internationalisten uit vele delen van de wereld aanwezig zijn.

Ze zijn verenigd in hun verzet tegen een territoriale reorganisatie die veel verder gaat dan de spoorlijnen van de Tren Maya en de Interoceanische Corridor. De twee projecten zijn met elkaar verbonden en stellen het hele zuidoosten van Mexico open voor een 'vooruitgang' die slechts weinigen dient: via de grote havens aan de kusten van beide oceanen, die worden uitgebreid en met elkaar worden verbonden, via nieuwe wegen, (goederen)spoorlijnen en luchthavens, sluiten grote industrieparken aan op fabrieken en raffinaderijen, monoculturen en energieparken, massatoerisme en veeteelt. In het gebied tussen de twee kusten beschermen meer dan twintig inheemse volkeren nog steeds enkele van de meest biodiverse ecosystemen ter wereld.

In hun reis delen ze pijn en hoop, verdriet en actie: tegen *fracking* en gaspijpleidingen, onbetaalbare elektriciteitstarieven en een opgelegd gasleidingproject. De Consejo Autónomo Regional Zona Costa de Chiapas vecht terug in El Progreso en Tonola. De Otomí – die het voormalige Inheemse Instituut bezetten en het omdoopten tot Casa de los Pueblos Samir Flores, ter nagedachtenis aan de *compa* die in 2019 werd vermoord – vechten tegen hun gedwongen verhuizing en hun verdringing van het land. In Puente Madera verzet een georganiseerde gemeenschap, ook wel 'het baken van verzet in de landengte van Oaxaca' genoemd, zich tegen een van de vijf geplande industrieparken van de Interoceanische Corridor die hun heilige, productieve Cierro Pitayal in een woestijn vol asfalt en fabrieken zou veranderen.

Honderden mensen uit talloze gemeenschappen komen hier samen om hun ervaringen en strategieën te delen. Strategieën die helpen bij het verzet tegen bijvoorbeeld windmolenparken die op het gestolen land van inheemse volkeren moeten worden geplaatst en die zo een verraderlijk voorbeeld van kolonialisme onder groen kapitalisme vormen. Waar de oorspronkelijke bewoners unieke ecosystemen beschermen moeten de windparken goedkope elektriciteit aan grote fabrieken in de textiel- of voedselindustrie leveren, terwijl de lokale gemeenschappen niet eens licht hebben. Ook worden strategieën gedeeld om in verzet te komen tegen de destructieve mijnbouw; tegen pijpleidingen; tegen monoculturen; tegen de vernietiging van het Chimapalaregenwoud; tegen waterstelende dammen; tegen de vervuiling van de laatste gezonde rivieren, meren en zeeën.

Georganiseerde misdaad en verzet

De kapitalistische openstelling van het grondgebied gaat hand in hand met een massale militarisering en de extreme toename van de georganiseerde misdaad vanuit de kartels. Terwijl de strijdkrachten onder de huidige president Andrés Manuel López Obrador (AMLO) steeds meer bevoegdheden krijgen (zo bouwen en beheren ze de megaprojecten waarvan zij de winst ontvangen), veroveren de *narcos* de nieuw ontwikkelde gebieden waar de drugs-, mensen-, wapen- en dierenhandel plotseling een rol speelt. Beide actoren treden ook met een dehumaniserende brutaliteit op tegen de migranten die, op de vlucht voor lijden en vernietiging in Zuid- en Midden-Amerika zoals in het Caribisch gebied, dit betwiste gebied tot een van de grootste migratiecorridors ter wereld maken. Voor hen betekenen de grootschalige projecten van het leger een racistisch filter: sommigen worden tegengehouden, anderen gevangengezet, anderen vermoord en weer anderen uitgebuit als goedkope arbeidskrachten op de bouwplaatsen – net zoals de inheemse bewoners die de hotels mogen schoonmaken terwijl hun cultuur in oude piramiden aan toeristen wordt verkocht.

In het protestkamp Tierra y Libertad nabij Mogoñé Viejo zijn meer dan zesentwintig gemeenschappen verenigd in het verzet tegen de Interoceanische trein, waarvoor hun land wordt gestolen en waarmee de marine voor hun deur wordt gestationeerd. In Oteapan, in de staat Veracruz, vechten mensen terug tegen mijnen, tegen enorme vuilstorten, tegen de opslag van zeer giftige resten van olieraffinaderijen op hun land, tegen de privatisering van hun water en nog meer industrieparken. In Tabasco vechten mensen terug tegen de grote raffinaderijen die het land stelen van kleine boeren, en de rest van het land en de mensen vergiftigen, tegen de toenemende vrouwenmoorden en het geweld tegen migranten, tegen de opschorting van lerarensalarissen of het harde optreden van de staat tegen de armsten van de stad. Hoewel het kleine vissersdorpje van de gemeenschap van El Bosque aan de Golf van Mexico door de gevolgen van klimaatverandering is opgeslokt, is het verzet van de bevolking nog niet verdwenen.

Ze zijn getuigen van (klimaat)onrecht: hier hebben ze het minst bijgedragen aan de stijging van de zeespiegel, maar zijn ze wel de slachtoffers van de golven die hun voormalige huiskamers, scholen en kerken overspoelen. Terwijl ze wachten op een plek om zich opnieuw te kunnen vestigen, wordt het strand in Cancún aangevuld met nieuw zand, zodat het bij witte mensen zo populaire vakantieparadijs niet ook in het water verdwijnt. We hebben het over het stukje kust (getroffen door orkanen en overstromingen) waar nieuwe olieplatforms en hotelcomplexen zullen worden gebouwd in of op een paar meter van de zee langs de route van de Interoceanische Corridor en de Maya-trein. De trein stuit in Candelaria op verzet, omdat de plaatselijke rivier vervuild raakt als gevolg van de werkzaamheden op de grote bouwplaats. In Valladolid is de situatie vergelijkbaar: ook hier raken de laatste waterbronnen buiten de stad (inclusief de ondergrondse grotten en riviersystemen van de *cenotes*) vervuild en worden huizen met de grond gelijk

gemaakt, terwijl in de meer stedelijke gebieden gentrificatie en uitzettingen aan de orde van de dag zijn.

In Xpujil vechten mensen tegen de massale ontbossing van het Mayaregenwoud, tegen de bedreiging van archeologische vindplaatsen, tegen de bouw van enorme megastallen, en tegen het leger. In slechts één jaar tijd is de kleine gemeenschap uitgegroeid tot een soldatenbolwerk dat leden van de reguliere strijdkrachten, de Nationale Garde, de politie en de narcos huist. In het Centro Comunitario Maya U Kúuchil K Ch'i'ibalo'on, het gemeenschapscentrum voor Maya-kunst en -cultuur Raxalay Mayab At, trekt de historische vereniging van Sinti en Roma parallellen met het leed en de strijd van de Maya's: de pijn die het gevolg is van de genocide en de strijd tegen het vergeten van deze wreedheden. Tevens worden ook de verantwoordelijken genoemd: in dit geval Deutsche Bahn (DB).

Duitse betrokkenheid

Met haar dochteronderneming DB Consulting & Engineering is het Duitse staatsbedrijf betrokken bij de aanleg van de Tren Maya-spoorlijn.[1] Tegelijkertijd promoten andere bedrijven[2] en de Duitse regering de koloniale energie- en industrieparken in de landengte van Tehuantepec en kijken ze alle reikhalzend uit naar de uitbreiding van de havens die hen van vloeibaar gas zullen voorzien. Ze delen de verantwoordelijkheid voor een ecocide. De megaprojecten bedreigen de laatste grote regenwouden, het op één na grootste koraalrif ter wereld, de mangroven en de grootste zoetwaterbron van het land.

Te midden van de mondiale klimaatcatastrofe en het massale uitsterven van diersoorten zijn deze multinationale ondernemingen, zelfs met de hulp van regeringen die zichzelf 'links', 'groen' of 'progressief' noemen, direct verantwoordelijk voor de uitbuiting van de laatste intacte ecosystemen en de vernietiging van hun beste beschermers: de inheemse gemeenschappen. Maar de gemeenschappen vechten terug: 'We stappen niet in deze trein van vooruitgang, omdat we weten dat de stations decadentie, oorlog en vernietiging zijn en dat het eindpunt een catastrofe is', verkondigen CNI-afgevaardigden tijdens de laatste bijeenkomst van de karavaan in Palenque, in Chiapas, waar de Maya-trein zou moeten beginnen.

Velen worden vervolgd voor hun verzet tegen de megaprojecten: we horen in de karavaan van de onschuldig gevangengenomen en gemartelde Zapatista Manuel Vasquez, die nu zijn een- en tweeëntwintigste verjaardag in de gevangenis heeft moeten doorbrengen. We herinneren ons de moord op Samir Flores, die zich verzette tegen het grootschalige Integral Morelos-project. De gezanten van Guerrero melden dat er de afgelopen jaren veertig moorden zijn gepleegd en twintig mensen zijn verdwenen. De Tsetal maakte melding van de ongestrafte martelingen en bloedbaden die zijn aangericht. Tientallen deelnemers en bezoekers aan 'het Zuiden dat zich verzet' worden met de dood bedreigd of worden gezocht op basis van ongefundeerde arrestatiebevelen, terwijl activisten uit Eloxchitlán nog steeds de vrijlating van hun gevangengenomen en gemartelde dochters en vaders eisen. In het protestkamp Tierra y Libertad herdachten we de moord op Bety Cariño en de mensenrechtenwaarnemer die haar vergezelde, Jyri Jaakkola, die de door paramilitairen bedreigde gemeenschap van San Juan Copala te hulp schoot. Slechts een paar uur nadat de karavaan deze waardige plek van inheems zelfbestuur had bezocht, bestormden zwaarbewapende en gemaskerde eenheden van het leger, de nationale garde en de politie het kamp. De reactie op de mishandeling en ontvoering van zes compas was er een van nationale en internationale solidariteit die leidde tot de vrijlating van de gearresteerden en de onmiddellijke wederopbouw van de blokkade.

Dit is meer dan het verdedigen van het land tegen lokale landroof, militarisering en de vernietiging van het milieu. Het is het verzet tegen een systeem dat, al geconfronteerd met de afgrond, in een steeds hogere versnelling op deze afgrond afstevent. Walter Benjamin, een van de martelaren van het nationaalsocialisme, schreef voor zijn dood in reactie op Marx' stelling over de revolutie als de locomotief van de wereldgeschiedenis: 'Misschien is het heel anders. Misschien zijn revoluties het reiken van het menselijk ras, dat met deze trein reist, naar de noodrem.'

Het is onze plicht, levend in de schaduw van het hoofdkantoor en de kantoren van de verantwoordelijken, om deel uit te maken van deze noodrem in plaats van te praten over het verenigen van welvaart en klimaatbescherming, of over groen kapitalisme als oplossing, terwijl El Bosque (en Italië en het Ahrdal…) in het water zinkt, terwijl elders het water verdwijnt, en terwijl degenen die hun levensonderhoud al verloren hebben worden vermoord en achtergelaten om in het water te sterven. Ⓐ

Noten

1 Momenteel loopt er in Brazilië een nieuw project ter waarde van miljarden: midden in een natuurgebied in de Municipio Alcântara is DB betrokken bij de aanleg van een enorme haven inclusief een spoorwegnetwerk om tonnen ertsen, soja en waterstof te vervoeren. Dat verklaart ook het bezoek van bondskanselier Olaf Scholz of de ministers Robert Habeck en Cem Özdemir aan het Zuid-Amerikaanse land. De Duitse ambassade vroeg eerder om informatie over het project, en zowel de Duitse overheid als Duitse bedrijven hebben sindsdien naast economisch potentieel ook gesproken over 'zorg op sociaal en milieugebied'. In werkelijkheid zien deze er als volgt uit: vernietiging van ongerepte ecosystemen en aanvallen door de Braziliaanse luchtmacht op de lokale inheemse gemeenschappen van de Quilombolas. Het is hetzelfde patroon als bij de Tren Maya, het zijn dezelfde actoren: naast de DB tonen de Duitse ontwikkelingsbank Kredietanslat für Wiederaufbau (KfW) en de Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) hun interesse.

2 Deutsche Bahn is als bedrijf uit Europa niet de enige die betrokken is bij de megaprojecten: bedrijven uit bijvoorbeeld Spanje en Italië, Oostenrijk en Frankrijk maken ook deel uit van de vernietiging, net als andere Duitse bedrijven.

INTERNATIONALE OPROEP VOOR SOLIDARITEIT

STEUN ANARCHISTEN IN SOEDAN

Tekst Die Plattform   Vertaling en aanvullingen Tommy Ryan

In *Buiten de Orde* nummer 2 van 2023 berichtten we over de ervaringen van anarchisten in Soedan en hun rol in de revolutionaire structuren in dat land. Met het uitbreken van de burgeroorlog in maart dit jaar is de situatie in het land echter dramatisch veranderd. Helaas waren we niet meer in staat daarover nog een aanvulling bij het artikel te leveren. Nu plaatsen we een oproep die recht doet aan de huidige situatie in het land.

De keuze om in ballingschap te leven is geen eenvoudige. Het is niet eens een werkelijke keuze. Zonder de geschikte middelen kan het zelfs een ware marteling zijn. Solidariteit is de sleutel om zulke zware tijden door te komen.

We namen in februari 2022, tijdens de revolutionaire opstand in Soedan (die al sinds 2018 aan de gang is), contact op met een groep anarchisten in het land. Ondanks de taalbarrière leerden we door hen deze revolutie en de verzetscomités die er onderdeel van zijn beter kennen. Deze groep, die voornamelijk uit jonge studenten in de hoofdstad Khartoem bestaat, werd zelfs door een tweede groep anarchisten in het noorden van het land gevolgd.

Net als meer landen die in 2011 onderdeel waren van de zogenaamde Arabische Lente is ook Soedan nu in een burgeroorlog verwikkeld geraakt. De generaal Hemetti, opperbevelhebber van de Rapid Support Forces (RSF, voorheen bekend als de Janjaweed) is in opstand gekomen tegen het Soedanese leger, dat deze paramilitaire factie wilde inlijven in het reguliere leger. De progressieve en revolutionaire krachten in het land hebben zich altijd eenduidig uitgesproken voor de ontmanteling van deze organisatie, en weigeren nu een kant te kiezen. Nu bevinden deze sociale krachten zich in de wurggreep van twee gemilitariseerde reactionaire krachten. Al bijna vijfduizend mensen zijn in dit zinloze conflict om het leven gekomen.

Tweeënhalf miljoen mensen zijn noodgedwongen op de vlucht geslagen, waarvan er een half miljoen mensen naar het buitenland zijn uitgeweken. Plundering en verkrachtingen nemen toe en worden steeds meer onderdeel van de oorlogsvoering die ook tegen de bevolking plaatsvindt.

Onze anarchistische kameraden zijn nog altijd in Soedan en hopen dat ze hun activiteiten daar in het geheim kunnen voortzetten. We hebben zowel voor als bij het uitbreken van de oorlog nog financiële steun aan hen geboden, maar de situatie is inmiddels onhoudbaar geworden. Het is momenteel bijna onmogelijk om sociaal of politiek actief te zijn. Enkele leden van de groep hebben daarom besloten zo snel mogelijk het land te verlaten, ook omdat een huis van hen door de RSF geplunderd werd. Sommigen van hen hebben echter besloten te blijven. Ook hen proberen we te helpen.

We proberen, samen met andere kameraden hier uit onze omgeving, voor hen zo goed mogelijke levensomstandigheden te garanderen. Degenen die zijn gebleven moeten we helpen hun dagelijkse noden af te dekken. Ze moeten geld apart leggen zodat ze, als het nodig is, alsnog kunnen vluchten. Diegene die nu in ballingschap gaan, hebben hulp nodig om veilig het land te kunnen verlaten en ervoor te zorgen dat ze zich zo goed als mogelijk kunnen voorbereiden op de gevaren die zo'n reis zonder perspectief op een snelle terugkeer met zich mee brengen. We moeten ervoor zorgen, dat ze hun engagement in ballingschap kunnen voortzetten en ook in hun gastland de strijd tegen uitbuiting en onderdrukking weer kunnen oppakken. De regio is echter zeer instabiel (burgeroorlogen, staatsgrepen en autoritaire regimes) en het is daarom niet eenvoudig om het land te verlaten.

Daarom hebben we geld nodig en het solidariteitsfonds van alleen onze organisatie is niet voldoende. In het volgende overzicht, zie je een kleine opsomming van de door ons geschatte kosten (in Amerikaanse dollars):

- Visa: $400
- Reiskosten: $800 (dit bedrag is onzeker omdat door de aanhoudende oorlog de kosten telkens veranderen)
- Eerste huur in het gastland: $200
- Levensmiddelen voor een maand in het gastland $300
- Kosten (onderdak, eten, internet) voor de wachttijd in Soedan: $1000

Totaal minimaal: $2700

Dit voorlopige budget is in een snel veranderende en verslechterende economische en veiligheidssituatie erg onzeker. Het dekt slechts de uitgaven van één maand. De situatie is echter zo, dat onze kameraden zich waarschijnlijk langere tijd in ballingschap zullen bevinden of moeten onderduiken. Daarom zullen we uiteindelijk waarschijnlijk veel meer geld nodig hebben. Alle donaties die we bovenop het minimale bedrag van $2700 ontvangen zullen daarom gebruikt worden om onze kameraden ook langdurigere ondersteuning te kunnen bieden tot zij zichzelf hierin weer kunnen voorzien.

De donaties worden door onze kameraden in Zwitserland verzameld. Zij beschikken al over een internationale solidariteitsstructuur.

Vergeet je donatie niet het kenmerk 'Solidarität Sudan' mee te geven.

Donaties kun je overmaken aan:
Association pour la Promotion de la Solidarité Internationale (APSI)
Platz Chauderon 5
1003 Lausanne
Schweiz
IBAN: CH84 0900 0000 1469 7613 8
SWIFT/BIC: POFICHBEXXX
Naam bank: PostFinance SA; Mingerstrasse 20; 3030 Bern; Schweiz

Of via Paypal via deze link: tinyurl.com/5hy3yrff

Ondertekend door:
★ Corodenação Anarquista Brasileira (CAB) – Brazilië
★ Organisation Socialiste Libertaire (OSL) – Zwitserland
★ Federación Anarquista Uruguaya (FAU) – Uruguay
★ Embat, Organització Llibertària de Catalunya – Catalonië/Spanje
★ Federación Anarquista Santiago (FAS) – Chili
★ Karala – Turkije
★ Black Rose Anarchist Federation / Federación Anarquista Rosa Negra (BRRN) – Verenigde Staten
★ Libertäre Aktion (LA) – Zwitserland
★ Union Communiste Libertaire (UCL) – Frankrijk
★ Grupo Libertario Vía Libre – Colombia
★ Die Plattform – Duitsland
★ Perspektive Selbstverwaltung – Berlijn, Duitsland
★ Roja y Negra Organización Politíca Anarquista – Argentinië
★ Anarchist Communist Group (ACG) – Groot-Brittannië
★ Tekoşîna Anarşîst (TA) – Rojava, Democratische Federatie van Noord-Syrië
★ Anarchist Yondae – Zuid-Korea
★ Alternativa Libertaria (AL/FdCA) – Italië
★ Aotearoa Workers Solidarity Movement (AWSM) – Aotearoa/Nieuw-Zeeland

Ⓐ

INTERVIEW MET PALESTIJNSE ANARCHISTEN

STEMMEN VAN DE FRONTLINIE TEGEN DE BEZETTING

In deze nieuwe, nog gruwelijkere fase van de vijfenzeventig jaar durende bezetting van Palestina door Israël is het belangrijk om een platform te bieden aan Palestijnen die strijden tegen etnische zuivering[*]. Black Rose / Rosa Negra (BRRN) nam contact op met Fauda – een kleine groep gevestigd in de Westelijke Jordaanoever die zichzelf identificeert als een Palestijnse anarchistische organisatie – om hun perspectief op de huidige situatie te vragen. Fauda is een groep die nog onbekend voor ons is, en waarover we niet meer informatie hebben dan het interview dat hier wordt gepresenteerd en wat er op hun openbare kanalen te vinden is. Vanwege ons eigen beperkte begrip van Fauda's politiek, strategie en activiteiten kan het publiceren van dit interview geen volledige bekrachtiging ervan zijn. Maar we hopen dat dit interview een stap zal zijn in het creëren van meer verbindingen tussen revolutionairen over de wereld en de militante jongeren in Palestina, en meer kennis en begrip van en voor elkaar.

Tekst Black Rose / Rosa Negra - Commissie Internationale Betrekkingen (IRC)

Vertaling Forum voor Anarchisme   Beeld Makhno

Ongeacht eventuele overeenkomsten of verschillen in onze politiek, zijn wij van mening dat we moeten luisteren naar de perspectieven van militanten die zich ter plaatse verzetten tegen het geweld van door de VS gefinancierde etnische zuiveringen. We hopen dat dit korte interview een bijdrage kan zijn aan het versterken van ons eigen werk op het gebied van het bestrijden van het imperialisme en het vestigingskolonialisme.

Afgezien van bewerkingen voor de duidelijkheid in de vertalingen, wordt de inhoud van dit interview ongewijzigd weergegeven. We willen onze Palestijnse en Arabisch sprekende vrienden bedanken voor hun hulp bij het afnemen en vertalen van dit interview. We willen ook onze dank betuigen aan de vertegenwoordiger van Fauda die tijdens een moment van extreme onzekerheid en geweld zorgvuldig onze vragen beantwoordde.

BRRN: Kan je ons wat meer vertellen over de organisatie – wat zijn jullie activiteiten, en wat onderscheidt Fauda van de andere Palestijnse politieke groepen, zoals het Democratisch Front voor de Bevrijding van Palestina (DFLP), het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP), Hamas, Fatah et cetera?

Fauda: Onze groep staat bekend als de Fauda-beweging in Palestina en bestaat uit jonge activisten en academici van binnen en buiten Palestina. Ons doel is om alle krachten met verschillende politieke en intellectuele ideeën en trends samen te bundelen en ze te richten op de strijd tegen de onrechtvaardige bezetting en de racistische zionistische denkwijze in Palestina. Daarom hebben we goede relaties met sommige jonge mensen van het joodse geloof, bekeerlingen, moslims, christenen en anderen. Het idee is dat veel Palestijnen zich verzetten tegen de racistische en onrechtvaardige daden van de zionistische bezetting, maar dat ze geen enkele as vinden waarrond ze zich kunnen verenigen. Dit is de reden waarom we ze vaak elkaar zien aanvallen, in plaats van zich gezamenlijk te concentreren op de strijd tegen racisme en het zionistische apartheidsregime.

Hierin bemiddelen wij tussen de verschillende partijen om alle mogelijkheden en capaciteiten van de Palestijnen samen te brengen om het apartheidsregime te bestrijden. We voeren verschillende activiteiten uit, waaronder:
- Het educatieve gedeelte: het onderwijzen van Palestijnse jongeren in het anarchistische denken.
- Het uitvoerende gedeelte: het coördineren van verschillende wakes en protesten, waarvan sommige vreedzaam zijn en sommige in de vorm van een zwart blok.
- Het nieuwsgedeelte: het publiceren van nieuws dat te maken heeft met Palestina en het Palestijnse volk, en met wat het Israëlische leger en de veiligheidsdiensten doen. Het publiceren van berichten over de onderdrukking van individuele en collectieve vrijheden, de sloop van Palestijnse huizen, het doden van kinderen, bloedbaden en genocide tegen het Palestijnse volk, enzovoort.
- Het educatieve mediagedeelte: De verspreiding van belangrijke informatie over de geschiedenis van Palestina, de geschiedenis van het Palestijnse en Israëlische conflict, en de intellectuele verschillen waarmee de nieuwe generatie te maken kan krijgen door haar verleden. Dit omdat we hier te maken hebben met een felle mediaoorlog die de feiten verdraait en deze ten gunste van Israël publiceert. Zoals je misschien weet heeft Israël kanalen die 24 uur per dag in het Arabisch uitzenden om historische feiten te verdraaien en zijn valse verhaal over het verleden en wat er momenteel ter plaatse gebeurt te verspreiden. Dit is een beknopt overzicht van wat de Fauda-beweging in Palestina doet.

BRRN: Wat wil je aan jouw kameraden in de Verenigde Staten (VS) laten weten over de huidige situatie in Palestina?

Fauda: Met betrekking tot deze vraag wil ik al onze kameraden over de hele wereld, en niet alleen in de VS, vertellen dat ze nooit moeten vertrouwen op wat *mainstream* media jullie vertellen, omdat we altijd hebben gezien hoe het nieuws wordt verdraaid ten gunste van het globale kolonialisme en de zionistische bezetting.

Hier in Palestina lijden we. We lijden eronder dat we beroofd worden van de minimale levensbehoeften. Ik wil dat je weet dat er geen enkele dag is – ik verzeker je, letterlijk geen enkele dag – dat het Israëlische leger geen jonge Palestijnse burgers arresteert terwijl ze op straat lopen.

De Palestijnse gebieden op de Westelijke Jordaanoever hebben vrijwel dagelijks te maken met elektriciteitsuitval en waterstoringen. Jarenlang heeft het Israëlische leger geprobeerd de burgers van sommige Palestijnse gebieden met geweld te verdrijven om deze gebieden in te nemen en daar nieuwe nederzettingen te bouwen. In het verleden oefende het leger allerlei onderdrukkende en gewelddadige methoden uit om deze gebieden etnisch te zuiveren en de Palestijnen van hun land te verdrijven, maar recentelijk zien we dat ze een zacht beleid voeren voor dezelfde eerdergenoemde doelen, namelijk gedwongen verplaatsing. Deze *soft policy* bestaat uit het voor een lange periode afsluiten van elektriciteit en water, het niet verzamelen van afval uit die gebieden zodat er stank ontstaat, het lanceren van uitgebreide militaire oefeningen in de buurt van die gebieden om de Palestijnse bevolking in dat gebied schade toe te brengen en andere onmenselijke praktijken uitgevoerd door de zionistische bezetting. Dit is een heel klein en simpel onderdeel van wat er het hele jaar door hier in Palestina gebeurt, vooral op de Westelijke Jordaanoever.

Momenteel hebben Israëlische veiligheidstroepen, midden in deze gewelddadige oorlog, een groot aantal burgers op de Westelijke Jordaanoever gearresteerd zonder enige specifieke aanklacht, uit angst voor het uitbreken van confrontaties op de Westelijke Jordaanoever. Stel je voor dat je thuis zit met je gezin, en plotseling komen Israëlische soldaten binnen, met wapens op jou en je gezin gericht, en die arresteren je zonder dat je enige misdaad hebt begaan. Dat is precies de situatie hier. Ik wou dat het bij de arrestaties bleef. In veel gevallen leiden arrestaties als gevolg van deze systematische praktijken tot ernstige martelingen in gevangenissen en zelfs tot de dood.

Er is nog iets wat ik kwijt wil, namelijk dat de Palestijnse Autoriteit en president Mahmoud Abbas ons, het Palestijnse volk, helemaal niet vertegenwoordigen. Wij verwer-

pen het gezag en wij verwerpen Abbas en al zijn ministers. Ik weet niet of je hebt gehoord van de veiligheidscoördinatieovereenkomst tussen de zionistische bezetting en de Palestijnse Autoriteit. Jaren geleden sloot de Palestijnse Autoriteit een overeenkomst op grond waarvan zij de bezetters zou dienen op het gebied van veiligheid. Dat wil zeggen: alle jonge Palestijnse activisten die op de een of andere manier tegen de zionistische bezetting strijden en die de Israëlische bezetting zelf niet kan arresteren, worden gearresteerd en overgedragen door de Palestijnse Autoriteit. En niemand kent dan hun lot. Deze autoriteiten vertegenwoordigen ons niet, noch enige andere Palestijn. Wij verwerpen deze acties en de rol van de Palestijnse Autoriteit hierin, maar helaas wordt de Palestijnse Autoriteit wel officieel en internationaal erkend door de Verenigde Naties en gesteund door de VS.

> BRRN: Hoe heb jij de afgelopen week persoonlijk beleefd?

Fauda: Het gaat hier niet over een week of twee weken, kameraad. We leven het hele jaar door in een staat van onderdrukking en beroving van individuele en collectieve vrijheden. Ja, de afgelopen week waren er veel meer tragedies en pijnlijk nieuws dan in de voorgaande maanden. We ontvingen berichten over de dood van veel van onze familieleden en vrienden in de Palestijnse gebieden. Dit is erg pijnlijk. We hebben veel vrienden op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza. De Palestijnse bevolking in Gaza leeft nu in een zeer gevaarlijke situatie. Ruim drie of vier dagen lang hebben zij (de Israëlische krijgsmacht) de elektriciteit en het water in de Gazastrook afgesloten. Zonder elektriciteit is het moeilijk voor veel voorzieningen om te blijven functioneren, vooral voor ziekenhuizen. De bombardementen op de bevolking van Gaza gaan constant door. Zelfs midden in de nacht bombarderen ze dit kleine gebied. Israël heeft het gebied volledig geblokkeerd. Mensen kunnen niet eens ontsnappen. De bezetting verhindert dat humanitaire hulp Gaza bereikt. De bezetting verbiedt voedsel, verbiedt water, verbiedt medicijnen en al het andere benodigde. Het lijkt alsof Gaza een gevangenis is geworden, die van alle kanten wordt gebombardeerd. Stel je voor dat je een moeder en haar jonge kind gewond en bloedend ziet, maar dat er geen ziekenhuis is dat hulp kan verlenen vanwege een stroomstoring. Hoe zou je de gevoelens van deze moeder omschrijven?

Kameraad, woorden kunnen niet beschrijven wat hier gebeurt. Dit gebied is een hel geworden vanwege de bezetting en de aanwezigheid van het zionisme.

> BRRN: Welke bewegingen in Palestina bieden volgens jou de meeste hoop voor de toekomst van de Palestijnen en waarom – bijvoorbeeld de Lion's Den of Nablus, of andere arbeidersbewegingen?

Fauda: We hebben jeugdbewegingen nodig die geloven in de mogelijkheid van bevrijding en die werken aan het opbouwen van eenheid met de rest van de bewegingen in Palestina. De ervaring heeft geleerd dat één beweging in zijn eentje geen grote verandering kan verwezenlijken die tot de bevrijding van Palestina leidt. We moeten het samen met elkaar doen, of het nu gaat om moslims, joden, christenen, bekeerlingen, anarchisten of andere overtuigingen die in de Palestijnse gebieden bestaan. Het ultieme doel voor ons is om iedereen samen te brengen onder één vlag en met één doel: namelijk het bestrijden van het zionisme, het bevrijden van Palestina en het herstellen van onze vrijheid. Natuurlijk zijn er veel bewegingen in Palestina, waaronder de Lion's Den. Maar de Lion's Den is niet de enige beweging. Er zijn veel andere bewegingen, waaronder de arbeidersstrijders, die zich met al hun energie inspannen. Maar vanwege de strikte beveiliging en het systematische onderdrukkingsbeleid van de bezetting en ook van de verraderlijke Palestijnse Autoriteit, worden deze niet altijd gezien in het openbaar of in de media. We moeten altijd voorzichtig zijn. Om deze reden kon ik ook geen audio- of video-interview met jullie doen.

> BRRN: In 2021 namen Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever, in Gaza en zelfs degenen die staatsburgers van Israël zijn, deel aan een landelijke staking als reactie op de uitzettingen van Palestijnse families in Sheikh Jarrah. Zie je dit in deze huidige situatie ook gebeuren?

Fauda: Ik denk dat we het stadium van stakingen in Israël gepasseerd zijn. Natuurlijk wil ik het belang van stakingen en hun effectiviteit niet ontkennen, maar de situatie hier in Palestina en de ervaring hebben bewezen dat de enige oplossing strijd en zelfs gewapende strijd tegen het apartheidsregime is. De bezetting aarzelt niet om welke vorm van misdaad of onrecht dan ook te begaan. Zelfs als je een arbeider bent of een winkel hebt en je gaat staken, zullen ze je winkel stelen en aan een zionist geven. Of ze ontslaan je en geven je baan aan een zionist. Simpel! De omstandigheden hier zijn compleet anders dan in de VS, kameraad.

> BRRN: Geloof je dat er enige hoop bestaat dat grote aantallen Israëliërs uit de arbeidersklasse ooit het zionisme zullen opgeven – zoals kleine aantallen anarchisten en socialisten hebben gedaan – of denk je dat de gehechtheid aan het kolonialisme te sterk is om ooit te kunnen overwinnen?

Fauda: De zionisten die hier de Palestijnse gebieden bezetten, kwamen hier op basis van het ideologische principe dat dit land hun land is en dat het Joodse volk het uitverkoren volk is. Natuurlijk kan iedereen die in dit principe gelooft en deze ideologie aanhangt, het zionisme

KAMERAAD, WOORDEN KUNNEN NIET BESCHRIJVEN WAT HIER GEBEURT. DIT GEBIED IS EEN HEL GEWORDEN VANWEGE DE BEZETTING EN DE AANWEZIGHEID VAN HET ZIONISME.

niet gemakkelijk opgeven, noch de vrijheid van anderen en het principe van gelijkheid tussen mensen erkennen.

Maar we maken een onderscheid tussen zionisme en jodendom. We hebben joodse vrienden die Hebreeuws spreken en in de Thora geloven, maar zij geloven niet in het zionisme, en ze helpen ons zelfs bij onze activiteiten tegen de bezettende entiteit. Dus om antwoord te geven op jouw vraag: ja, wij hopen dat het aantal van deze mensen zal toenemen en dat velen van hen, vooral in de arbeidersklasse, dit racistische ideologische principe zullen opgeven, dat helemaal geen verband houdt met het jodendom. We verwelkomen ze en ontvangen ze met open armen, zodat we kunnen samenwerken en in vrede kunnen samenleven.

> BRRN: Wat zijn volgens jou de meest effectieve daden van solidariteit voor de bevrijding in Palestina die kameraden in de VS (en de rest van de wereld) kunnen ondernemen?

Fauda: Ik denk dat het belangrijkste wat je kunt doen ligt in het steunen van de Palestijnen in de (sociale) media. Je kunt de Palestijnse situatie aan de mensen in de VS uitleggen zoals die is, en niet volgens het valse Israëlische verhaal. Je kunt nieuws en evenementen publiceren en *reposten* die plaatsvinden in Palestina. Er zijn veel video's en foto's op Palestijnse websites te vinden van de dagelijkse misdaden van de bezettingsmacht. We publiceren dit nieuws ook op onze Instagram-pagina @fauda_palestine en ons Telegram-kanaal @fauda_ps. Je kunt dit nieuws vertalen en de feiten doorgeven aan onze kameraden in de VS en de rest van de wereld. Maak de mainstream media en Amerikaanse en Israëlische kanalen niet tot de enige bronnen waarvan je nieuws ontvangt en gebeurtenissen volgt. Volg ook de Palestijnse media. De Palestijnse media worden geconfronteerd met een zeer ernstige media-*blackout*. Probeer deze blackout te doorbreken en enkele van de huidige feiten in de Palestijnse gebieden te achterhalen. Ⓐ

Noot

* Dit interview verscheen eerder op forumvooranarchisme.nl

VAN GALILEA TOT GAZA

Op dit moment werpt de Israëlische staat duizenden bommen op de mensen die in Gaza gevangen zitten.[1] Israël heeft al drieduizend mensen vermoord en meer dan een miljoen mensen gedwongen hun huis en haard te verlaten.[2] Dit is het meest recente hoofdstuk in het meer dan een eeuw durend koloniaal geweld gericht tegen het Palestijnse volk. We rouwen om iedereen in Palestina die voor, op of sinds 7 oktober is vermoord, gewond is geraakt of op de vlucht is moeten slaan. Maar zoals in iedere strijd zijn het diegenen die de meeste macht hebben die bepalen hoe het conflict zal verlopen. We maken ons zorgen om de levens van Palestijnen in Gaza en in de rest van de wereld, niet ondanks de dood van Israëlische mensen, maar omdat het beëindigen van de onderdrukking van de Palestijnen de enige manier is om veiligheid in de regio te brengen.

Tekst door een anonieme Palestijn en CrimethInc
Vertaling Teun Zwartstaart
Foto Makhno

De gevestigde media in Europa en Noord-Amerika zijn de afgelopen tien dagen bezig geweest de aandacht uitsluitend te vestigen op het lijden van Israëlische mensen in plaats van het schetsen van de context waarin deze situatie is ontstaan. De grote meerderheid van deze perspectieven op de huidige situatie komt van buiten Palestina. Het is belangrijk dat we naar de Palestijnen zelf luisteren, naar degenen die beter dan iedereen weten hoe deze situatie tot stand is gekomen.

Het is erg moeilijk geweest om te communiceren met mensen in Gaza, met name door de op de communicatie-infrastructuur gerichte Israëlische luchtaanvallen. Voor nu delen we hier het perspectief van een Palestijn die in het noorden van Palestina woont. Hij spreekt over verschillende aspecten van het leven onder een koloniaal bewind en over de bevrijdingsstrijd door middel van *grassroots* organisatie en solidariteit.

Een stem uit Galilea, Palestina
Ik schrijf dit vandaag vanuit Galilea, een deel van Palestina dat tijdens de Nakba (catastrofe) in 1948 door zionistische kolonisten is bezet. Ik schrijf deze woorden in de maand oktober van het jaar 2023, een maand die altijd herinnerd zal worden als een kantelpunt voor Palestina en de Palestijnse strijd. Ik schrijf dit anoniem, omdat ik schrijf vanuit het hol van de leeuw, omdat Israëls surveillance en hun politieke vervolging van Palestijnen in het in 1948 bezette gebied ongeëvenaard is, omdat het fascisme en totalitarisme van het koloniale project iedere dag escaleert, en ieder woord dat we uiten een risico vormt.

Terwijl ik deze woorden schrijf vliegen er gevechtsvliegtuigen in de lucht boven mijn hoofd. Het geluid van hun motoren vult de straten. Sinds tien dagen vliegen ze zonder ophouden over ons hoofd, dag en nacht, van zonsopgang tot zonsondergang tot zonsopgang.

Al deze gevechtsvliegtuigen zijn op weg naar Gaza. Terwijl ik deze woorden schrijf, wordt daar een genocide gepleegd. Slechts twee uur van deze plek vandaan, in Gaza, vaagt Israël – met de steun van koloniale, imperiale wereldmachten – mijn mensen van de aarde weg.

Gaza: de voortdurende Nakba en de standvastigheid
Gaza, ons geliefde Gaza, Gaza als het verzet, Gaza als het symbool van menselijke veerkracht, Gaza als de wond, het hartzeer, Gaza als *somoud* – de standvastigheid.

Gaza ligt aan de oostkust van de Middellandse zee en grenst aan Israëlische nederzettingen in het oosten en noorden en in het zuidwesten aan Egypte. Met een populatie van meer dan 2,2 miljoen mensen op slechts 365 vierkante kilometers is Gaza een van de meest dichtbevolkte plekken op aarde. Zeventig procent van de Palestijnen in Gaza is vluchteling, omdat hun families tijdens de Nakba in 1948 door de zionistische, koloniale milities uit de nabijgelegen dorpen zijn verdreven.

HET IS BELANGRIJK DAT WE NAAR DE PALESTIJNEN ZELF LUISTEREN

In 2007 blokkeerde Israël Gaza volledig via land, lucht en zee. Sindsdien heeft de Israëlische staat vijf grote aanvallen op Gaza uitgevoerd.

De eerste aanval vond plaats in 2008, na de blokkade, en duurde tweeëntwintig dagen waarin 1385 Palestijnen werden vermoord, waarvan 318 kinderen.

De tweede aanval begon in november van het jaar 2012 en duurde acht dagen. In deze acht dagen werden 168 Palestijnen vermoord, waaronder 33 kinderen.

De derde aanval begon in juli 2014 en duurde vijftig dagen. Hierin werden 2251 Palestijnen vermoord, waarvan 556 kinderen, en werden 1500 kinderen wees.
In mei 2021, tijdens een opstand voor waardigheid die zich over heel Palestina van de rivier tot de zee verspreidde, werd de vierde aanval gelanceerd. Deze duurde elf dagen, waarin 230 Palestijnen, inclusief 67 kinderen, werden vermoord. Twaalf van deze kinderen waren bezig met een traumaherstelprogramma toen ze werden vermoord.

Vandaag is de vijfde grootschalige aanval bezig in Gaza, en deze aanval is meedogenlozer en rampzaliger dan alles wat we hiervoor gezien hebben. Israëlische luchtaanvallen hebben al bijna drieduizend mensen vermoord en meer dan twaalfduizend mensen verwond. Meer dan vijfenveertig families zijn volledig uit het namenregister gewist. Meer dan een miljoen mensen zijn gedwongen hun huizen te verlaten door de Israëlische bombardementen. Israël heeft de elektriciteit en de voedsel- en brandstoftoevoer naar Gaza afgesloten en bombardeert tegelijkertijd woonhuizen, scholen, moskeeën, ziekenhuizen en ambulances. Sommige buurten zijn volledig verwoest.

De mensen komen om van de honger, kunnen zich nergens verschuilen en hebben geen mogelijkheid te ontsnappen. En dit alles is mogelijk door de schaamteloze steun van westerse overheden, zoals die van de VS en het Verenigd Koninkrijk (VK), die zo snel als ze konden militaire steun aan Israël boden. Dit alles gebeurt terwijl de Israëlische koloniale propaganda door internationale gevestigde media wordt verspreid met de bedoeling een anti-Palestina-campagne op te zetten en de terreur van Israël te framen als een *war on terror*. Zo worden de massale etnische zuivering en de meer dan vijfenzeventig jaar durende Nakba gerechtvaardigd.

'Wie is de terrorist?' – De fabricatie van consent
Zoals we al vaker in de geschiedenis hebben gezien, gebruiken koloniale, imperiale en fascistische entiteiten propaganda en de tactiek waarbij consent wordt gefabriceerd om hun bezetting en gewelddadige macht te rechtvaardigen, bestendigen en uit te breiden. Tevens is dit de manier om de massale etnische zuivering van en moord op een volk te legitimeren.
Het fabriceren van consent is een strategie van de staat met de bedoeling een systeem te creëren waarin mensen kritiekloos instemmen met en gehoorzamen aan de principes, ideeën en plannen in de door bedrijven gesponsorde en in de media verspreide staatspropaganda. Deze strategie is onder andere gebruikt om de belangen van de Verenigde Staten en haar bondgenoten te dienen bij het binnenvallen van Afghanistan in 2001, het binnenvallen van Irak in 2003, en het starten van oorlogen in Syrië, Jemen, en vele andere plekken over de hele wereld, die hebben geleid tot de moord op miljoenen onschuldige mensen en ontzettend veel menselijk leed.

Vandaag de dag doen de gevestigde media rustig mee in het dehumaniseren van ons Palestijnen, in het framen van Palestijnen als terroristen, zodat het makkelijker is iedere gruweldaad gepleegd door Israël en haar bondgenoten te rechtvaardigen – zowel specifiek in Gaza als tegen Palestijnen in het algemeen.

Als Arabieren en Palestijnen weten we dondersgoed hoe het is om gezien te worden en te worden behandeld als 'terroristen'. Maar de schaal van de huidige anti-Palestijnse propagandacampagne, waarin wereldwijd eenzijdige informatie wordt verspreid door staten, overheden en de gevestigde media, is zelfs voor ons ongeëvenaard.

Tijdens de Tweede Intifada, na de aanslagen van 11 september 2001, lanceerde de Palestijnse hiphopgroep DAM het nummer 'Meen Erhabi?' – 'Wie is de terrorist?'. In deze periode was een zin als 'dood aan de terroristische Arabieren' vaak te horen uit de monden van Israëlische kolonisten in heel bezet Palestina. Ik herinner me goed dat ik iedere dag naar dit nummer luisterde. Het vormde mijn bewustzijn als kind. Vandaag, tweeëntwintig jaar later, wordt het narratief waarin de Palestijn als terrorist wordt gepresenteerd verder verspreid dan ooit tevoren. En wij blijven zeggen: de kolonist is de terrorist, de *settler* is de terrorist, iedere overheid die Israël steunt is een terrorist, Israël is de terrorist.

DIT ALLES IS MOGELIJK DOOR DE SCHAAMTELOZE STEUN VAN WESTERSE OVERHEDEN

Het systeem versus de mensen
De situatie in Palestina legt de wreedheid en brutaliteit achter het globale systeem bloot, maar toont ook de immense macht van mensen wereldwijd.

In de afgelopen week hebben we, vanaf de kant van het globale systeem, zo veel wreedheden en lelijkheid gezien. De VS stuurde de Gerald R. Ford – het grootste oorlogsschip dat ooit gebouwd is – en het VK stuurde haar koninklijke marineschepen ter ondersteuning van de genocide die Israël momenteel pleegt.

De Franse politie slaat demonstranten die in solidariteit met Palestina protesteren. Franse politici roepen op tot het deporteren van immigranten die in pro-Palestina-demonstraties hebben meegedaan. In Duitsland worden mensen die alleen al de Palestijnse vlag met zich meedragen gearresteerd en geslagen door de politie. Deze koloniale entiteiten en fascistische overheden tonen wederom hun ware aard. Als Palestijnen hebben we altijd al geweten dat het globale systeem tegen ons is, het is iets dat we van jongs af aan begrijpen. We verwachten niets van koloniale staten. We hebben geen vertrouwen in overheden, noch in de globale machten. Wij vertrouwen alleen op de mensen en hun collectieve macht.

Ondanks al deze wreedheden horen we ook de stemmen der bevrijding en rechtvaardigheid vanuit de straten over de hele wereld, zijn we getuigen van de *power of the people*. De mensen weten wat de waarheid is en deze kennis laat zich niet onderdrukken.

We zagen duizenden mensen de straten van Londen en Parijs vullen om voor de bevrijding van Palestina te pleiten, zelfs nadat pro-Palestina-demonstraties verboden waren.

We zagen de straten van Lissabon en Porto gevuld met woede, liefde en solidariteit. We zagen de tienduizenden broeders en zusters opkomen voor de rechten van Palestina in Irak, Jemen, Jordanië en Marokko.

Vandaag de dag telt iedere poging om de waarheid aan het licht te brengen. Iedere gehesen Palestijnse vlag telt.

Iedere uiting van solidariteit telt. Alle moeite die in het organiseren van hulp voor Palestina wordt gestoken, telt. Iedere *From the river to the sea* telt.

Ja, de pijn die we deze dagen voelen is niet in woorden uit te drukken, maar meer dan ooit voelen we dat bevrijding onvermijdelijk is.

Het is slechts een kwestie van tijd. Palestina zal worden bevrijd. Ⓐ

Noten

1 Dit artikel werd op 17 oktober 2023 op CrimethInc. gepubliceerd en is door de redactie vertaald: crimethinc.com/2023/10/17/from-the-galilee-to-gaza-a-voice-from-palestine-1

2 Op dit moment zijn er in Gaza, volgens de teller van Al Jazeera, 11500 mensen, waarvan 4710 kinderen, vermoord, zijn er meer dan 29800 gewonden en zijn ruim een miljoen mensen ontheemd. aljazeera.com/news/longform/2023/10/9/israel-hamas-war-in-maps-and-charts-live-tracker

VERBREEK DE MILITAIRE BANDEN TUSSEN NEDERLAND EN ISRAËL

Tekst Mark Akkerman (Stop Wapenhandel) Foto Jan Kees Helms

Het oplaaiende geweld in Israël en Palestina in de herfst van dit jaar zet de schijnwerper weer voluit op de gevolgen van de decennialange bezettings- en apartheidspolitiek van Israël, de grondoorzaak van het conflict. Terwijl de bevolking in Gaza zwaar te lijden heeft onder het geweld van het Israëlische leger en het afsluiten van toegang tot eerste levensbehoeften, was de Nederlandse regering, net als andere westerse regeringen, er snel bij om de gruwelijke aanval van Hamas scherp te veroordelen en te verzekeren dat ontwikkelingssamenwerkingsgeld niet in handen van deze beweging komt. De uitgesproken onvoorwaardelijke solidariteit met Israël staat in schril contrast hiermee. Die krijgt ook vorm in de Nederlandse betrokkenheid bij Israëlische bewapening en banden met de wapenindustrie in dat land.

Grote kans op toekomstige wapenexporten

Nederland voert sinds het begin van deze eeuw een 'restrictief' wapenexportbeleid jegens Israël, waarbij in principe geen wapenleveringen worden toegestaan tenzij duidelijk is dat deze niet bij mensenrechtenschendingen, in bijzonder in Gaza en de Westbank, gebruikt kunnen worden. De rechtstreekse Nederlandse wapenuitvoer naar Israël is dan ook relatief beperkt, de waarde ervan over het laatste decennium bedraagt nog geen twintig miljoen euro. Opmerkelijk is wel dat meer dan de helft hiervan voor rekening komt van de export van 'delen voor geleide projectielen en raketmotoren' in 2022, waarbij niet duidelijk is wat dit precies inhoudt. In datzelfde jaar verkoopt de Nederlandse krijgsmacht ook overtollige munitie aan het Israëlische wapenbedrijf Rafael.

Ook met deze kanttekening erbij is echter niet het hele verhaal verteld. Zo behoort Israël ook al jaren tot de grootste afnemers van Nederlandse exporten van *dual use*-goederen, die zowel civiel als militair gebruikt kunnen worden. Het gaat daarbij met name om delen van nachtzichtsystemen, zoals beeldversterkerbuizen en camera's. Details hierover ontbreken veelal, maar in verschillende gevallen wordt hierbij expliciet 'surveillance' en 'beveiliging' als einddoelen vermeld. Hier heeft de Nederlandse regering blijkbaar minder problemen mee.

Daarnaast belanden Nederlandse wapenonderdelen, vooral voor gevechtsvliegtuigen, via andere landen eveneens zonder beperkingen bij de Israëlische krijgsmacht. Een flink aantal Nederlandse bedrijven levert bijvoorbeeld onderdelen voor het nieuwe F-35-vliegtuig, die zowel rechtstreeks als via vooral de Verenigde Staten ook naar Israël gaan. Een rechtstreekse levering aan Israël, kort na start van de grootschalige aanvallen op Gaza, kwam in het nieuws toen bleek dat ambtenaren op het ministerie van Buitenlandse Zaken geadviseerd hadden deze tegen te houden wegens het risico dat er misdaden tegen het humanitair oorlogsrecht mee gepleegd zouden gaan worden. Een advies dat de regering, in het belang van de betrekkingen met Israël, naast zich neer heeft gelegd. En hoewel bij het afgeven van wapenexportvergunningen ook getoetst dient te worden op de eindbestemming heeft Nederland dat in het geval van het leveren van onderdelen aan bedrijven in de Verenigde Staten volledig uit handen gegeven. De wapens met Nederlandse onderdelen kunnen in principe aan iedereen verkocht worden waarvoor de Amerikaanse regering toestemming geeft.

NEDERLANDSE WAPENONDERDELEN BELANDEN VIA ANDERE LANDEN ZONDER BEPERKINGEN BIJ DE ISRAËLISCHE KRIJGSMACHT

Een zelfde soort mechanisme dreigt nu ook binnen Europa te gaan gelden. De regering heeft afgelopen zomer laten weten dat Nederland zich zal aansluiten bij een verdrag tussen Duitsland, Frankrijk en Spanje dat automatisch het leveren van wapenonderdelen aan deze landen toestaat en de beslissing over de export van

de wapens waarin deze verwerkt worden volledig bij de betreffende staat laat. Nederlandse wapenexport bestaat gemiddeld voor zo'n tachtig procent uit onderdelen, dus daarmee wordt een zelfstandig exportbeleid de das omgedaan. De andere drie landen zijn in hun beleid al veel soepeler, zo leverde Frankrijk gedurende de hele Jemen-oorlog volop wapens aan Saoedi-Arabië. Duitsland is op zijn beurt één van de belangrijkste wapenexporteurs naar Israël, waardoor ook voor de export van Nederlandse wapenonderdelen naar de Israëlische krijgsmacht de deuren wijd open gezet dreigen te worden.

Wapenaankopen – '*combat proven*'
Vooralsnog is er echter meer sprake

ISRAËLISCHE PRODUCTEN EN DIENSTEN STAAN WERELDWIJD HOOG AANGESCHREVEN OMDAT ZE 'BATTLE TESTED' OF 'COMBAT PROVEN' ZIJN, MET ANDERE WOORDEN: UITGETEST OP PALESTIJNEN

van wapenhandel de andere kant op. De Nederlandse krijgsmacht en, op bescheidener schaal, ook de politie zijn vooral de laatste jaren enthousiaste klanten van Israëlische militaire en securitybedrijven. Die staan wereldwijd hoog aangeschreven omdat ze hun producten en diensten als '*battle tested*' of '*combat proven*' in de markt kunnen zetten, met andere woorden: uitgetest op Palestijnen. Bij dit ontwikkelen en testen van nieuwe wapens werkt de industrie nauw samen met de Israëlische krijgsmacht.

Het grootste Israëlische wapenbedrijf, Elbit – dat ook een vestiging gericht op het onderhoud van gevechtsvliegtuigen heeft op een bedrijventerrein in Hoogerheide, bij de Vliegbasis Woensdrecht in Noord-Brabant – profiteert hier het meeste van. Defensie schafte bij Elbit onder meer raketsystemen, *smart vests* voor soldaten, tactische computers voor landmachtvoertuigen en antidronesystemen aan. De nationale politie kocht een tapsysteem van Elbit. Op een ander niveau bieden diverse Nederlandse private security-

bedrijven vuurwapentrainingen in Israël aan, veelal gegeven door (ex-) militairen uit de Israel Defence Forces (IDF).

Nederland staat hierin bepaald niet alleen. Veel andere Europese landen doen eveneens grootschalig inkopen bij Israëlische wapenbedrijven. En ook de Europese Unie (EU) laat zich niet onbetuigd. Grensbewakingsagentschap Frontex huurt voor tientallen miljoenen Elbit en Israeli Aerospace Industries (IAI; samen met de Europese wapengigant Airbus) in om dronesurveillancevluchten boven de Middellandse Zee uit te voeren. De hierbij verkregen informatie wordt gebruikt om vluchtelingenboten te detecteren, zodat ze onderschept of teruggeduwd kunnen worden. Ook deelt Frontex info met bijvoorbeeld de Libische kustwacht, zodat die vluchtelingen terug kan halen voor opsluiting in de beruchte detentiecentra in dat land.

VOLGENS DE REGERING BESCHIKT ISRAËL OVER VOOR NEDERLAND NUTTIGE EXPERTISE EN TECHNOLOGIE DIE ONTWIKKELD ZIJN OP BASIS VAN ONDERDRUKKING EN GEWELD

Israël behoort daarnaast tot een select aantal niet-EU-landen waaruit bedrijven ook in aanmerking komen voor EU-subsidies voor securityonderzoek. Ook hierbij duiken Elbit en IAI weer op. Met de massale aankopen en onderzoeksfinanciering voor Israëlische wapenbedrijven legitimeren en versterken de EU en zijn lidstaten het cynische businessmodel dat deze bedrijven hanteren. Ze dragen zo ook bij aan de ontwikkeling van steeds nieuwe manieren om de Palestijnse bevolking te onderdrukken en controleren. Daarbovenop levert de Israëlische industrie volop wapens aan allerlei landen in oorlog en aan autoritaire regimes. De Filipijnen, Azerbeidzjan en Myanmar zijn bijvoorbeeld belangrijke klanten van Elbit.

Samenwerking

De Nederlandse krijgsmacht werkt – naar eigen zeggen op een beperkt aantal gebieden – al vele jaren samen met het Israëlische leger. Het zou daarbij vooral om kennisuitwisseling gaan. Volgens de regering beschikt Israël over voor Nederland nuttige expertise en technologie, die echter ook weer ontwikkeld zijn op basis van onderdrukking en geweld, en over oefenlocaties waar het Nederlandse leger gebruik van wil maken. Nederlandse commandotroepen trainden al eens in Israël in voorbereiding op uitzending naar Mali.

De laatste paar jaar is deze samenwerking geïntensiveerd. In 2021 sloten Nederland en Israël een *memorandum of understanding* over militaire samenwerking, op grond waarvan een jaarlijks samenwerkingsplan gemaakt moet worden, en een *status of forces agreement* (SOFA), dat juridische zaken in het kader van aanwezigheid van militairen op elkaars grondgebied regelt. Beide overeenkomsten worden nog bediscussieerd in het parlement. Maar dat gaat lastig, want de regering weigert het memorandum en de jaarlijkse samenwerkingsplannen aan de Kamer te verstrekken, met een beroep op diplomatieke belangen. Wel is duidelijk dat Nederland onder het SOFA geen Israëlische militairen die rechtstreeks betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen zal weigeren, de selectie van militairen wordt bij Israël zelf gelaten.

Nederlandse wapenbedrijven werken daarnaast regelmatig samen met de Israëlische industrie. Zo produceerde het Israëlische Rafael samen met het Nederlandse deel van het Franse wapenbedrijf Thales antitanksystemen. En diverse Nederlandse bedrijven, overheidsinstellingen en universiteiten – waaronder het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium, Veiligheidsregio Haaglanden, de Erasmus Universiteit en de TU Delft – werkten met Israëlische wapenbedrijven en/of het Ministerie van Openbare Veiligheid samen in door de EU gefinancierde onderzoeksprojecten.

In oktober 2021 co-organiseerde de Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV), de lobbyorganisatie van de Nederlandse wapenindustrie, een speciale industriedag met Elbit. Deze dag was specifiek gericht op Nederlandse bedrijven met het oogmerk hen warm te maken voor samenwerkingsprojecten. Een vertegenwoordiger van Elbit noemde Nederland daarbij een 'belangrijke markt' voor het bedrijf, dat door een hoge medewerker van Economische Zaken als 'een betrouwbare, vooruitstrevende partner' werd aangeprezen. Een jaar sloot Elbit bijvoorbeeld een overeenkomst met Fokker over het gezamenlijk aanbieden van trainingsmogelijkheden voor militaire piloten. De overeenkomst werd getekend tijdens de jaarlijkse wapenbeurs van de NIDV, waar Elbit en IAI vaste standhouders zijn.

Gezien al het bovenstaande geeft het al op de helling staande, terughoudende wapenexportbeleid van Nederland jegens Israël hoogstens enige schijn van verantwoordelijk handelen. Zowel de overheid als Nederlandse bedrijven dragen op vele manieren bij aan de capaciteiten van het Israëlische militair-industriële complex als hoeksteen van de voortdurende gewelddadige politiek van apartheid, bezetting en onderdrukking. De ongekende escalatie van deze politiek in de herfst van dit jaar maakt dat het meer dan ooit nodig is dit een halt toe te roepen en te strijden voor een einde aan al deze militaire en securityrelaties. Ⓐ

Verder lezen:
Overzicht met publicaties van Stop Wapenhandel met betrekking tot Israël: stopwapenhandel.org/verbreek-banden-met-israelische-wapenindustrie/

BLACKSTONE-PANDEN GEKRAAKT TIJDENS ADEV

Geen vrijplaatsen zonder een bevrijd Palestina

Tekst Anarchafeministische Groep Amsterdam
Vertaling Teun Zwartstaart

Afgelopen 21 oktober werd tijdens Amsterdam Danst Ergens Voor (ADEV) de kraak van twee naast elkaar gelegen panden onthuld. Ondanks de (vergeefse) moeite van de gemeente en de politie om de kraak te voorkomen, hebben we deze twee gebouwen gekraakt omdat wij ons na ADEV's oproep 'onteigen dom eigendom' geroepen voelden actie te ondernemen.

Deze panden, in het bezit van en leeg laten staan door een enorm Amerikaans investeringsbedrijf genaamd Blackstone – waarvan je een deel van de gepleegde misdaden op de banner kunt lezen – vallen zeker onder de noemer 'dom eigendom'. Toch willen we benadrukken dat, in een kapitalistisch systeem dat de belangen van bedrijven en investeerders boven de mogelijkheid op een menswaardig bestaan plaatst, alle eigendom dom is en bovendien alle eigendom diefstal is!

In onze strijd tegen de wooncrisis in Nederland en bij ons eerbetoon aan de zogenoemde vrijplaatsen kunnen we niet vergeten dat we onderdeel zijn van een veel bredere strijd: de strijd voor landrechten en tegen kapitalistische onteigening wereldwijd. Terwijl wij hier vandaag dansen, slinkt de zeer schaarse voedsel- en watervoorraad in Gaza met de minuut en wordt de uitgehongerde bevolking daar op vernietigende wijze gebombardeerd. Sinds donderdag zijn er al meer dan vierduizend mensen vermoord en is het aantal mensen dat gedwongen hun huis en haard moest verlaten al opgelopen tot een miljoen.*

Het is dezelfde logica, hetzelfde koloniale kapitalistische systeem dat de gedwongen verhuizing van mensen hier en elders op de wereld veroorzaakt. Blackstone is niet alleen verantwoordelijk voor het haast eigenhandig veroorzaken van de Europese wooncrisis. Het investeert ook in Israëlische technologie, die nu intensief door het leger wordt gebruikt om oorlogsmisdaden te plegen, en beloofde miljoenen euro's 'steun' aan Israël, dagen nadat Israël Gaza opnieuw zonder genade onder vuur nam en begon te belegeren. Blackstone is door het sponsoren van infrastructurele megaprojecten direct te linken aan oorlogsmisdadigers in Saoedi-Arabië en werkt samen met de US Immigration and Customs Enforcement (ICE) in het opsporen, etnisch profileren en gevangenzetten van migranten. Blackstone heeft kinderen van dertien jaar aan het werk gezet in slachthuizen en bezit meer dan de helft van het bedrijf dat verantwoordelijk is voor het kappen en vernietigen van grote delen van het Amazoneregenwoud, wat bijgedragen heeft aan de dodelijke bosbranden in 2019 en 2020 waarbij bijna vijftigduizend vierkante kilometer aan regenwoud verloren ging.

Deze lange lijst met misdaden van Blackstone laat eens te meer zien dat het kapitalisme een doodscultus is. Aangezien we voor talloze onomkeerbare kantelpunten staan, waarbij we al vele limieten gepasseerd zijn, hebben we niets meer te verliezen dan het leven zelf. Van de massaextincties, extreme weersituaties en grote delen van de aarde die onbewoonbaar raken, tot de vele mensen die direct of indirect de dood vinden door de huidige klimaatontwrichting.

Een crisis van het kapitalisme leidt altijd tot meer geweld. Aangezien het koloniale *empire* haar einde nadert en het kapitalisme nog een cyclus van economische crises ingaat, leidt de angst voor de zelfbeschikking en collectieve kracht van de mensen tot een intensivering van repressie door degenen die de macht hebben. Wereldwijd worden *earth defenders* geconfronteerd met toenemende criminalisering: in het Amazoneregenwoud werden bij het verzet tegen de door Blackstone gesubsidieerde projecten die leidden tot de bosbranden in 2020 bijna tweehonderd klimaatactivisten vermoord. In Chiapas worden mensen op grote schaal geconfronteerd met gedwongen verhuizingen, verdwijningen, de onteigening van land, moord,

marteling, spionage en de criminalisering van sociaal verzet door de Mexicaanse staat en hun industriële megaprojecten. En nu, in Palestina, zijn we getuige van de koloniale Israëlische staat die een genocide pleegt op de mensen in Gaza met toestemming en steun van de Nederlandse staat. Als onze leiders en de *mainstream* media ons willen doen geloven dat de moord op duizenden Palestijnen rechtvaardig is door Palestijnen af te schilderen als barbaars of terroristen, dan betekent zwijgen medeplichtig zijn.

Onze strijd voor huisvesting en waardigheid is in de basis een strijd voor landrechten, een strijd tegen uitbuiting,

ONZE SOLIDARITEIT MET KAMERADEN WERELDWIJD KAN NOOIT ENKEL SYMBOLISCH ZIJN

gedwongen verhuizingen en de vernietiging van deze planeet. Onze solidariteit met kameraden wereldwijd, in de strijden die we zojuist genoemd hebben maar ook die we onbenoemd hebben gelaten, kan daarom nooit enkel sym-

bolisch zijn. Hun strijd is onze strijd. Hoe vaak moeten we hier nog staan om te zeggen 'genoeg is genoeg'? Hoe veel mensen moeten er nog worden vermoord? Er zijn al te veel grenzen overschreden en te veel levens ontnomen. Er is genoeg gebeurd en de globale socialistische revolutie is niet gekomen. Wellicht komt deze ook niet, of komt deze te laat om de vernietiging van het leven zoals we het kennen te stoppen.

Kapitalisme is de dood.
Israël is de dood.

Toch..., het lijkt nooit echt het juiste moment om in actie te komen. We wachten nog steeds op iemand om ons te komen redden, we doen met onze eisen nog steeds een beroep op de overheid, we hopen nog steeds op technocratische oplossingen die de huidige klimaatontwrichting een halt toe zullen roepen, we richten ons tot de Verenigde Naties en schreeuwen dat genocide tegen het internationale recht indruist, en dat alles terwijl er elke vijftien minuten een kind sterft in Gaza.

We zetten onze woorden kracht bij met acties. We zullen het zelf moeten doen. Hier, in Nederland en Europa, bevinden zich de bedrijven die de wapens die tegen de Palestijnse bevolking worden ingezet financieren en produceren. Hier, in het globale noorden, bevinden zich de oorlogslustige gieren die in hun ivoren torens hun zakken vullen met winst die gemaakt is met dood en vernietiging. We moeten ze laten zien dat ze niet onzichtbaar zijn, dat ze een doelwit zijn, dat ze kunnen worden aangevallen, dat hun acties niet zomaar worden genegeerd maar dat deze consequenties hebben.

We roepen je op om bij het eerstvolgende pro-Palestina-protest aanwezig te zijn, om jezelf te informeren over de bedrijven en de staten die verantwoordelijk zijn voor de vernietiging van land en de onteigening van mensen wereldwijd. Vernietig deze bedrijven, help bij het met alle mogelijke middelen stoppen van de kapitalistische vernietigingsmachine. Steun je kameraden uit en in het Midden-Oosten. Zorg dat je de kameraden om je heen die het moeilijk hebben ondersteunt, werk aan het bouwen van gemeenschap, deel je kennis en vaardigheden. Iedereen heeft het in zich om in actie te komen, om terug te vechten, om zich te verzetten. Het zal niet makkelijk zijn, en je zult op repressie stuiten. Ook wij zijn bang, maar we kunnen ons niet door onze angsten laten weerhouden actie te ondernemen. We moeten samen sterk staan. Want als de mensen in Gaza de kracht en weerbaarheid vinden om, tegen alle verwachtingen in en in een onmogelijke situatie, weerstand te bieden, dan kunnen wij dat ook.

Geen vrijplaatsen zonder een bevrijd Palestina!
Niemand is vrij tot we allemaal vrij zijn!
Fuck Blackstone!

De anarchiste Emma Goldman zei: 'Als ik niet mag dansen wil ik geen deel uitmaken van je revolutie' en wij zijn het ermee eens dat onze vreugde in deze wereld deel uitmaakt van ons verzet. Maar laten we terwijl we hier vandaag dansen niet vergeten dat we ook zullen moeten strijden om die revolutie te ontketenen. Ⓐ

Noot

* Deze verklaring is uitgebracht op 21 oktober 2023

Het volgende artikel ‘Moraliteit is niet hetzelfde als politiek’ heeft kritiek op verschillende delen van de strijd op links zoals deze vandaag de dag gevoerd wordt. Hoewel er oplossingen worden aangedragen waarbij het de vraag is of ze volledig aansluiten bij het anarchistische gedachtegoed hebben we als redactie besloten dit prikkelende artikel te publiceren in de hoop dat de inhoud van het stuk discussie oproept en dat de beweging er door het lezen en bediscussiëren van artikelen als deze op vooruit gaat.

Redactie van *Buiten de Orde*

Moraliteit is niet hetzelfde als politiek

Tekst Rafel

Als we niet bereid zijn samen te werken met problematische mensen, leveren we ze over aan de rekruteringspogingen van fascisten, en blijven wij een betekenisloze bubbel zonder slagkracht. Dat kunnen we ons niet langer veroorloven.[1]

Het is 2025. Vanwege de inflatie en de gigantische energieprijzen gaat er ergens in Europa een protestbeweging ontstaan. In Nederland, waar de armoedecrisis ook hard heeft toegeslagen, wordt vanuit enthousiasme de buitenlandse beweging *gecopy-pastet* naar het Malieveld in Den Haag. In eerste instantie voelen veel ‘gewone’, apolitieke, ongeorganiseerde, vooral witte arbeiders zich aangetrokken tot het protest.

Links kijkt al vanaf de eerste minuut argwanend naar deze protesterende mensen, omdat ze niet het juiste jargon gebruiken. Er zit wat validistische taal tussen, en ongetwijfeld zijn er ook protestborden te zien gericht tegen migranten, alsof die de oorzaak van de armoede zijn. Tot overmaat van ramp zijn ook de complotdenkers meteen van de partij. Links haalt collectief de neus op en wijst de hele beweging af omdat die, laten we eerlijk zijn, niet politiek correct genoeg is.

Door onze houding hebben we onze angst een self-fulfilling prophecy laten worden

Ondertussen zijn er wel allerlei extreemrechtse groepen te vinden die het geen enkel probleem vinden dat de beweging niet voor honderd procent aansluit op hun eigen fascistische agenda. Zij zien vooral een kans om meer fascisten te rekruteren. Zodra de eerste prinsenvlaggen wapperen boven de hoofden van de demonstranten, rent heel links naar Instagram en Twitter om uitgebreid elke nazi op de foto’s aan te wijzen en de hele beweging te veroordelen als extreemrechts. Als je dan zelf in de linkse internetbubbel zit, word je van alle kanten gewaarschuwd dat geen fatsoenlijk mens gezien moet worden op die protesten.

Kunnen wij het anders?

Klinkt dit scenario realistisch? Helaas wel. Misschien herinner je je nog de gele hesjes, de protestbeweging die in 2018 overwaaide van Frankrijk naar Nederland. Een beweging die in Frankrijk de staat op zijn grondvesten deed schudden, maar die in Nederland niet verder kwam dan enkele honderden demonstranten, aangevoerd door enkele tientallen *diehards* die maandenlang nog elk weekend in gele hesjes de straat op gingen.

Al heel snel waren er enkele extreemrechtse groepen bij, die hun steun lieten blijken door aanwezig te zijn op de demonstraties. Zij probeerden de beweging over te nemen, of op z’n minst nieuwe fascisten te kweken onder de boze, gefrustreerde arbeiders die op de demonstraties van de gele hesjes afkwamen. Hoewel dit maar ten dele lukte, was de reactie van links een totale afwijzing van de gele hesjes. De hele beweging zou

extreemrechts zijn, en moest uit alle macht gemeden worden.

Achteraf gezien was het resultaat dat waarschijnlijk enkele mensen in de gele hesjesbeweging geradicaliseerd zijn richting extreemrechts, omdat ze daar in aanraking kwamen met die ideologie. Maar niet richting radicaal-links, omdat wij daar niet waren. Door onze houding hebben we onze angst een *self-fulfilling prophecy* laten worden. Als wij er actief niks aan doen om apolitieke mensen weg te trekken bij extreemrechts, dan komen ze daar vroeg of laat vanzelf terecht, gezien de huidige maatschappelijke verhoudingen.

Aangezien de armoedecrisis enorm hard aan het toeslaan is, is dit een belangrijk moment om ons af te vragen of we dit niet anders kunnen. Kunnen we de volgende keer niet anders omgaan met mensen met wie we solidair zouden moeten zijn? De vraag is namelijk niet of mensen in opstand komen, maar wanneer. En de vraag is ook niet of er reactionaire ideeën in die opstand te vinden zullen zijn, maar in welke mate die een ondertoon of boventoon zullen voeren. Dat laatste gaat afhangen van welke mensen de meeste invloed kunnen uitoefenen binnen zo'n beweging, en waarom zouden wij niet proberen die mensen te zijn? Waarom zouden we zo'n belangrijke kans laten liggen om meer mensen te radicaliseren en te onderwijzen? Kunnen wij ons als links alvast voornemen om niet alles wat niet perfect genoeg is per direct af te wijzen? Kunnen we een manier verzinnen waarop we zowel de strijd tegen onderdrukking bevorderen als bondgenootschappen kweken onder *unusual suspects*?

Klasseprivilege

Links kan het vaak niet uitstaan dat de rest van de bevolking niet al hun vrije tijd besteedt aan het nauwgezet bestuderen van alle maatschappelijke onderdrukkingen en het nieuwste taalgebruik dat erbij hoort. We kunnen niet ontkennen dat dit een vorm van klassearrogantie is, of klassisme. Velen van ons komen niet uit de arme lagen van de samenleving. Dat betekent – in West-Europa – dat zo veel noodzakelijke dingen in het leven min of meer 'gegarandeerd' zijn: voedsel, woning, gezondheid, een werkende en betaalbare infrastructuur, relatieve veiligheid, et cetera. Hoewel al deze dingen meer en meer onder druk komen te staan, kunnen we niet ontkennen dat veel van ons zijn opgegroeid zonder ons heel druk te hoeven maken om al die dingen. En als al die dingen er gewoon zijn zonder dat je daarvoor hoeft te worstelen, wat blijft er dan nog over van politiek behalve het verzinnen van de moreel beste ideeën? De hele basis van politiek (macht, strategie, tactieken, noodzakelijkheden, (on)mogelijkheden, opbouw van beweging, relaties met derden, implementatie van beleid) kan min of meer worden genegeerd, omdat je toch wel profiteert van hoe het allemaal geregeld is, ook al ben je het er ideologisch niet mee eens.

Het gevolg is dat er een brede misvatting bestaat over waar politiek nu om gaat. Mensen die toegang hebben tot academische opleidingen zullen al snel denken dat politiek om moraliteit, correcte ideeën en correcte taal gaat, in plaats van een harde, meedogenloze strijd om je ontbijt, je gasrekening en een menswaardig bestaan. En als je dan de verkeerde woorden gebruikt, ben je af. Dan doe je niet meer mee, ook al kan je de gasrekening niet betalen en blijven de rechtse media je vertellen dat dat de schuld is van de buitenlanders. Toch moet je eerst zelf maar zien uit te vogelen waarom dat niet klopt voordat wij je serieus gaan nemen.

Het probleem daarmee is dat er een veel te zware nadruk op moraliteit ligt in onze politiek. In plaats van morele waarden als startpunt te nemen van onze politiek, worden ze beschouwd als eindpunt. Als je maar precies de juiste dingen vindt (en vooral kan laten zien dat je dat vindt) maakt je praxis verder weinig meer uit.

Combineer dat met neoliberalisme en dan krijg je het fenomeen dat het gedrag van individuen ineens de maatstaf van politieke verandering wordt. Dus we moedigen elkaar aan om individuen aan te spreken op hun taalgebruik, en denken dat we daarmee een waardevolle bijdrage leveren aan de linkse strijd. Maar deze praxis levert ons te weinig op, in de zin van bewegingsopbouw. Het trekt hoge muren op tussen ons en een zee aan mensen die onze potentiële bondgenoten zouden kunnen zijn. Het creëert een heel klein bubbeltje van 'goede' mensen, die veel van hun tijd en energie kwijt zijn aan het zichzelf zo puur mogelijk houden – een bubbeltje dat dan steeds verder geïsoleerd komt te staan van de rest van de maatschappij. En dat vertroebelt ons zicht op wie nu precies de vijand is.

Haat en wantrouwen

Ik word niet onderdrukt door een willekeurige arme werker die mij misgendert. Ik word zelfs niet onderdrukt door hem als hij mij uitscheldt met 'homo'. Het is vervelend voor mij als mij dat overkomt, en de wereld zou een stukje mooier zijn als deze persoon dat niet zou doen, maar die persoon is niet ineens mijn vijand geworden. Ik word niet onderdrukt door hem, ik word onderdrukt door het patriarchale kapitalisme dat in de loop van de geschiedenis de maatschappij zo heeft vormgegeven dat ik niet mezelf kan zijn omdat ik mezelf moet aanpassen aan het moordende productie-consumptiepatroon dat zo winstgevend is voor een kleine bovenlaag van de maatschappij.
Die arme werker die mij misgendert, wordt onderdrukt door hetzelfde systeem en dus zijn wij elkaars potentiële bondgenoten. Maar als ik me in mijn politiek uitsluitend bezighoud met het bevechten van het gedrag van andere (onbewuste!) onderdrukten, dan ben ik meer bezig met een morele strijd dan een politieke strijd. Ik ben dan aan het proberen om aan de oppervlakte wat dingen glad te strijken, zodat ik of mijn kameraden ons iets comfortabeler kunnen voelen in de wereld. En ik zeg niet dat dat iets slechts is, of dat we dat niet moeten proberen. Maar dat is iets totaal anders dan om te proberen een politieke beweging op te bouwen die serieuze overwinningen probeert te halen die effect hebben op onze materiële omstandigheden. Dat eerste is een morele strijd: als die slaagt, zijn de politieke problemen nog niet uit de wereld geholpen, maar we doen wel allemaal net wat correcter en liever naar elkaar. De politieke strijd daarentegen probeert niet alleen de uiterlijke verschijning van een probleem weg te poetsen, maar probeert juist de onderliggende wortels aan te pakken. De politieke strijd richt zich op macht van onderop bouwen, omdat dat de enige manier is om een tegenwicht te vormen tegen de overmacht van de heersende klasse.

Als we mensen op voorhand afwijzen omdat ze de verkeerde woorden gebruiken, of omdat ze door hun levensomstandigheden nog nooit in aanraking zijn gekomen met progressieve ideeën, dan spelen we het systeem in de kaart. Het systeem functioneert namelijk alleen maar wanneer wij elkaar gaan wantrouwen en haten. Het enige wat de macht van het grootkapitaal kan breken is onvoorwaardelijke solidariteit tussen werkers onderling. Het is een revolutionaire plicht van mensen die zichzelf politiek bewust kunnen noemen om het voortouw te nemen in het doorbreken van de wederzijdse argwaan, en juist de hand te reiken naar andere onderdrukte groepen, als voorwaarde om samen coalities te kunnen bouwen voor een gemeenschappelijke bevrijding.

De uitdaging is om de verbinding te weten te leggen met groepen die reactionaire ideeën hebben, zonder daarmee een Socialistische Partij (SP) te worden, die alleen maar racisme gedoogt of zelfs aanmoedigt vanuit de zielige hoop weer aansluiting te vinden bij hun verloren witte arbeidersklasse.[2]

Maar als we niks doen, laten we mensen over aan de rekruteringspogingen van fascisten. Die hebben geen enkel probleem om zich aan te sluiten bij apolitieke of onbewuste mensen om hun racisme, seksisme en homofobie te bevestigen en te intensiveren, in plaats van te ontmantelen. Zij hebben er geen enkele moeite mee dat wij onze potentiële bondgenoten in hun kamp duwen. Zij gaan graag in gesprek met mensen die nog geen fascist zijn, om ze te overtuigen om zich bij hen aan te sluiten. Waarom weigeren wij hetzelfde te doen voor ons politieke project?

Geloven we nog wel in verandering?
Om dat te kunnen beantwoorden, is het goed om onze historische positie te duiden. Ik denk dat deze onkunde van links alles te maken heeft met een revolutionair pessimisme dat gemeengoed is geworden sinds de val van de Muur. Op alle vlakken hebben linkse bewegingen over de hele wereld een enorme klap gekregen door de kapitalistische overwinning van de Koude Oorlog. De socialistische en semi-kapitalistische landen konden niet langer economisch en politiek een serieuze rem vormen op kapitalistische expansie; zij konden ook niet langer *guerrillas* en nationale bevrijdingsbewegingen bewapenen en financieren; maar ook ideologisch leek elke hoop op een alternatief (hoe verwaterd of gebrekkig ook) volledig te zijn verdampt. In de westerse linkse bewegingen ontstond een revolutionair vacuüm dat over het algemeen drie kanten op kon gaan:

Ten eerste lieten partijen zoals de SP hun revolutionaire aspiraties los en werden sociaaldemocratisch. Ten tweede konden *grassroots* initiatieven die niet geworteld waren in linkse politiek, geruisloos worden ingekapseld door NGO's en andere ongevaarlijke staatsgesubsidieerde stichtinkjes. En ten derde verloren de onafhankelijke radicaal-linkse groepen elk zicht op bevrijding en begonnen aan een verbitterd, geïsoleerd gevecht tegen de bierkaai zonder ook maar enige hoop op enige politieke winst.

Mijn politieke opvoeding begon met dat laatste, zo ongeveer rond 2012/2013. Van de radicale anarchistische beweging leerde ik niet hoe je langzaam, geduldig, met een bepaalde toekomstvisie bouwt aan duurzame verandering. Ik leerde vooral hoe je op een directe manier uiting kon geven aan je woede, en hoe je dat politiek kon onderbouwen. Radicale zelfexpressie was zo ongeveer het enige wat we wisten te doen, omdat we geen enkele visie op verandering – laat staan bevrijding – hadden. Het zal geen verrassing zijn dat ik mezelf al snel een enorme burn-out in werkte door mezelf genadeloos hard in een onmogelijke strijd te gooien tegen de staat en diens fascistische asielbeleid.

Helaas zie ik dit gebrek aan visie overal terug op links. We geloven niet meer dat we fundamenteel de realiteit kunnen beïnvloeden, laat staan veranderen. En daarom fladderen we maar een beetje rond en rennen we achter hypes aan, worden we hoopvol van schijnoplossingen, en keren we de blik naar onszelf in een poging om in ieder geval onszelf zo puur mogelijk te houden. Een groot deel van onze energie gaat zitten in het *policen* van elkaars gedachten en uitingen. Het enige wat dat doet, is onszelf een klein beetje meer isoleren van de grote meerderheid van de bevolking, waardoor we onszelf een klein beetje sektarischer maken. Dat zorgt voor een pessimistische politiek die deprimerend is en geen hoop of energie geeft om door te kunnen gaan met de strijd.

Wat mij enorm heeft geholpen is om de wereld te zien vanuit dialectiek: verschillende krachten met elk hun eigen klasseachtergrond zijn voortdurend op elkaar aan het reageren. In het groot en in het klein verhouden mensen en dingen zich tot elkaar: ze worden gevormd door hun omgeving, vervolgens reageren ze op hun omgeving, waarmee ze die omgeving weer vormgeven, in plaats van dat ze simpelweg iets 'zijn'. Hierdoor zijn mensen en dingen voortdurend in beweging en in ontwikkeling. Hoe ze nu zijn, is niet per se hoe ze vroeger waren, en ook niet hoe ze zullen zijn. Dit opent een wereld van mogelijkheden. In plaats van gebonden te zijn aan goed-foutschema's (waarbij, laten we eerlijk zijn, je veel eerder fout bent dan goed), is er groei, ontwikkeling en verbetering mogelijk. Dat roept ons op om actief te werken aan die verbetering, in plaats van lui en machteloos van achter onze telefoons morele veroordelingen rond te strooien naar iedereen die buiten onze perfecte bubbel zit.

Inmiddels ben ik blij dat ik kan zeggen dat ik tegenwoordig wél een bron van hoop en optimisme kan aanboren. Dat zou al een heel artikel op zich kunnen worden, maar samengevat komt het erop neer dat ik geloof in de kracht van de massa's, dat ik geloof in de capaciteit van mensen om het goede te doen, en dat ik weet dat geen historische situatie onveranderlijk is en dat dus ook dit imperium zal vallen. De geschiedenis wijst uit dat massa's mensen onder de juiste omstandigheden bergen kunnen verzetten en sociale structuren kunnen creëren die iedereen de mogelijkheid geeft tot een menswaardig bestaan. Op een deel van die omstandigheden hebben wij geen invloed, maar op een deel ook wel. En zolang we ons koppig maar optimistisch blijven inspannen om die omstandigheden te beïnvloeden, is er hoop.

Vertrouwen in elkaar
Waar zit die hoop in? Wat mij betreft in de bewezen successen van revolutionaire bewegingen. Allemaal dan-

Als we onze politiek beperken tot het uitdelen van morele veroordelingen, dan zetten we onszelf al buitenspel voordat we kunnen beginnen met meedoen

Het is tijd om mensen weg te halen bij fascisten in plaats van ze op een presenteerblaadje aan te bieden

ken ze hun succes aan een hoge mate van grassroots *organizing*. Met organizing bedoel ik het samenbrengen in een organisatie van mensen die een bepaald maatschappelijk probleem ervaren, zodat zij grassroots macht kunnen vormen om direct betere leefomstandigheden af te dwingen bij de machthebber. Dit kan op heel kleine schaal (zoals bijvoorbeeld een speeltuin laten bouwen) tot heel grote schaal (zoals bijvoorbeeld onteigening van vastgoedmiljonairs).

De paradox van organizen is dat het specifieke doel waar je voor vecht, niet eens het belangrijkste is. De politieke kracht van het organizen zit in het proces dat je doormaakt als groep terwijl je samen politieke strijd voert. Er is geen beter middel tot radicalisering en politieke bewustwording dan samen strijd voeren en in botsing te komen met de machthebber. Er is geen beter middel om de menselijkheid van jezelf en elkaar terug te vinden dan samen strijd voeren. Er is geen beter middel om klassesolidariteit te kweken dan samen strijd voeren.

Ik zeg niet dat het makkelijk is, of dat alles vanzelf zal gaan. Het heet niet voor niks 'strijd voeren'. Uiteraard ga je tegen het probleem aanlopen dat je racisme en seksisme en alle andere -ismes tegenkomt. Uiteraard moet je daar iets mee doen. Maar juist als we onderlinge solidariteit en datgene wat we gemeenschappelijk hebben, voorop stellen (in plaats van alles waar we op verschillen, wat de neiging is van links), dan heb je een basis om de zeer reële, hardnekkige, vastgeroeste reactionaire ideeën en vooroordelen onder mensen te bestrijden. (Met de nadruk op de ideeën bestrijden, niet de mensen.)

En dat is een kwestie van vertrouwen, veel meer dan een kwestie van het precieze juiste jargon gebruiken, of precies de goede analyse hebben. Je hoeft helemaal niet te evangeliseren met de 'ware boodschap van de revolutie'. Benader mensen gewoon als mensen. Ga naar ze luisteren, en sluit aan op gemeenschappelijk gevoelde problemen. Klasse, armoede, onbetaalbaar leven, vervreemding, machteloosheid, criminele behandeling door de staat, depressie, burn-out, noem maar op. Er zijn talloze problemen die niet alleen jij ervaart, maar een heleboel anderen ook. Dat is ook het oorspronkelijke idee van de feministische slogan 'het persoonlijke is politiek'. Vanuit die verbondenheid kun je je band versterken zodat mensen je gaan vertrouwen. Vanuit dat vertrouwen kunnen mensen je vervolgens ook aanhoren wanneer je zegt dat ze racistisch bezig zijn, bijvoorbeeld. Op onze beurt moeten wij erop gaan vertrouwen dat de mensen buiten onze linkse bubbels óók te winnen zijn voor onze strijd, zolang wij ze zien als complete en complexe mensen en niet als eendimensionale stereotypen. Zolang we mensen als statisch, onveranderlijk of inherent racistisch, homofoob et cetera zien, kunnen we niet geloven in hun capaciteit tot verandering. En als we niet geloven in verandering, kunnen we net zo goed meteen ophouden met linkse strijd voeren.

En als je oprecht niet kan geloven in mensen en hun capaciteit tot verandering: kijk naar jezelf. Kun je eerlijk zeggen dat je al je hele leven de ideeën en analyses hebt die je nu hebt? Heb jij zelf ook niet van alles moeten leren en ontleren? En als dat jou is gelukt, waarom zou het je buren of collega's niet kunnen lukken? Probeer te bedenken wat zij nodig hebben om ook dat proces door te kunnen gaan.

Een optimistisch bewijs dat mensen echt hun reactionaire opvattingen kunnen veranderen, is de gespreksmethode van *deep canvassing*. Het voert te ver om daar nu op in te gaan, maar voor wie meer wil weten over deze bewezen succesvolle methode om mensen met een vijandige houding om te draaien naar een accepterende en steunende houding, raad ik de podcasts 'Deep Canvassing' van *You Are Not So Smart* en 'White People Organizing for Racial Justice: Deep Canvassing' van *Doin' the Work: Frontline Stories of Social Change* aan.

We hebben een strijd te winnen

Om terug te keren naar het scenario uit het begin van dit artikel. Ik stelde de vraag: kunnen wij het anders? Ik denk dat wij het honderd procent anders kunnen.

Achteraf gezien hadden we makkelijk in de begindagen van de gele hesjes erbij kunnen zijn, bijvoorbeeld. En

zelfs in de beweging die tegen de coronamaatregelen streed, waren er genoeg momenten en kansen om verbindingen te leggen, al werd dat met de maand moeilijker en minder kansrijk. Ook zijn er voorbeelden waarbij het een hopeloze zaak zou zijn om te proberen ons aan te sluiten in de hoop de politieke boodschap naar links om te buigen. Denk bijvoorbeeld aan het anti-AZC-protest in Ter Apel op het hoogtepunt van het opvangschandaal in de zomer van 2022, waarbij witte dorpelingen zich tegen de vluchtelingen keerden. In dat geval zou de bovengenoemde deep canvassing-methode waarschijnlijk veel beter werken: mensen één op één thuis spreken, buiten de context van zo'n demonstratie om.

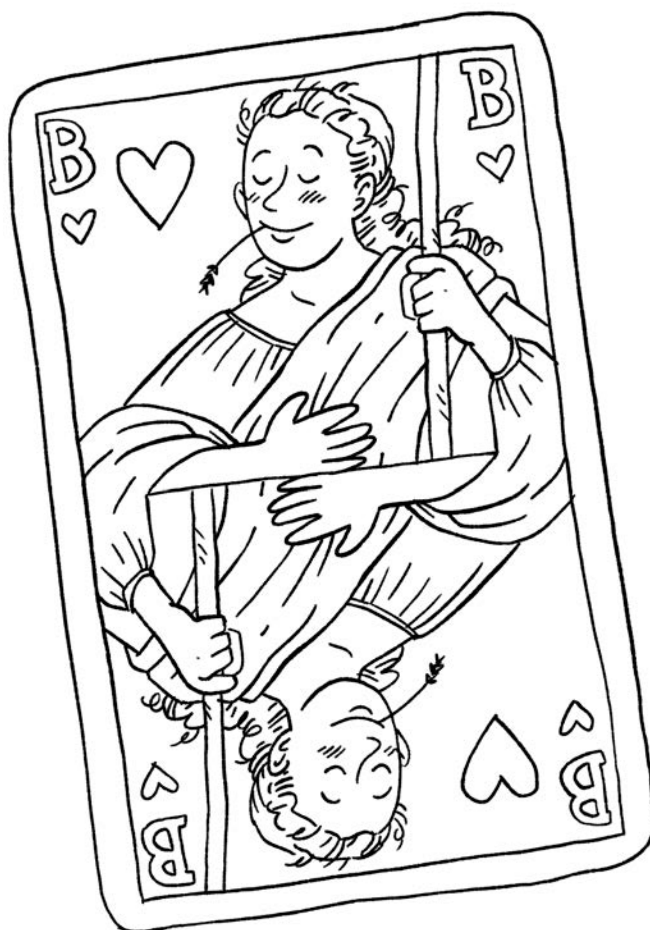
Wat we in ieder geval niet meer moeten doen, is een demonstratie die ook maar een beetje ruikt naar reactionaire ideeën, op voorhand afwijzen en behandelen als een extreemrechtse beweging. Politiek voeren doe je namelijk niet alleen maar moreel, maar ook strategisch. We hebben een strijd te winnen en moeten op zoek naar alle middelen die we kunnen gebruiken om te winnen. Als we onze politiek beperken tot het uitdelen van morele veroordelingen, dan hebben we onszelf al buitenspel gezet voordat we kunnen beginnen met meedoen.

We leven in een systeem dat vele crises voortbrengt. Iedere crisis is een kans voor ons om nieuwe bondgenoten te maken, en nieuwe kameraden te trainen. We moeten die kansen herkennen en serieus aan de slag gaan daarmee, in plaats van achter ons telefoonschermpje morele veroordelingen op onze eigen *socials* te zetten en dan weer door te gaan met *doomscrollen*. We doen dit al sinds de uitvinding van Facebook en het heeft ons geen steek verder gebracht: we zijn nog steeds geïsoleerd van de massa's die de macht hebben om dit systeem omver te werpen. Terwijl de afgelopen jaren één ding toch echt duidelijk is geworden: de meeste mensen die apolitiek beginnen en beginnen te radicaliseren, zullen door de huidige maatschappelijke verhoudingen zeer waarschijnlijk richting reactionaire ideeën worden geduwd. Het is dus meer dan ooit tijd om fascisten te isoleren in plaats van ze te faciliteren. Het is tijd om mensen weg te halen bij fascisten in plaats van ze op een presenteerblaadje aan te bieden. We kunnen het ons niet langer veroorloven om alleen correcte meningen te hebben. We kunnen het ons niet langer veroorloven om ons te isoleren van de meerderheid van de mensen. We kunnen het ons niet langer veroorloven om toe te kijken hoe alleen fascisten profiteren van de crisis. We hebben een strijd te winnen.

Werkers van alle sociale lagen, achtergronden en intersecties: verenigt u! Ⓐ

Noten
1 Als je liever luistert dan leest, luister dan aflevering 24 van *Radio Kookpunt*, te vinden op Soundcloud en Spotify.
2 Omdat ik ervan uitga dat SP-ers niet in mijn lezerspubliek zitten, ga ik hier niet te diep in op dat probleem.

Boer(inn)encultuur versus stedelijke cultuur

Tekst Boer Tijs
Beeld Emma Ringelding

Deze tekst heb ik reeds een tiental jaren geleden geschreven. Het ging toen dienen voor een periodiek anarchistisch tijdschrift in België dat uiteindelijk het licht niet heeft gezien. Inhoudelijk is het echter een tijdloze tekst. Het zet de botsing tussen een stedelijke context en een plattelandscultuur op scherp. Ik baseerde de tekst voor een deel op de inhoud van het boek *Hoe god uit Jorwerd verdween* van Geert Mak.

Binnen de anarchistische traditie is het beeld van de boer(in) steeds zeer dubbel geweest. Enerzijds was hij vaak de traditionalistische, conservatieve actor die het platteland vastreed in de eeuwige gang van zaken, maar net zo vaak was het de noeste werker die, zeer vol van de zucht naar vrijheid, opstanden een ongeziene vruchtbaarheid gaf. De boer(in) was in al die omschrijvingen een ver weg figuur: de persoon die men verachtte of bewonderde, maar tevens de persoon die men nooit echt kende. In de Spaanse Burgeroorlog was er een waar schisma waarneembaar tussen de stedelijke arbeiders uit Catalonië en de boer(inn)en uit het omliggende platteland. De militieleden uit de steden wisten niet goed hoe zich te verhouden tot hun evenknie uit de rurale gebieden. Nog onbeholpener was hun houding tegenover de niet gepolitiseerde landbouwersgroepen. Er was een grote wil tot solidariteit met de eeuwig onderdrukte Spaanse boer(in), maar tegelijkertijd was er een gebrek aan echte kennis over hun leefwereld en hun specifieke cultuur. Nog voor deze gebeurtenissen zagen we dezelfde schisma's opduiken tijdens de rebellie van Makhno. De Russische anarchisten uit de steden konden niet goed volgen wat er allemaal gebeurde op dat verre platteland. Er was weinig solidariteit merkbaar, ook al was de figuur van Makhno uitgesproken anarchistisch en waren de boer(inn)enstrijdgroepen blijkbaar gerustgesteld door de basisdemocratische en revolutionaire ideeën van deze persoon. Ook het themanummer van het Nederlandse tijdschrift *de As* rond landbouw was eerder bedroevend te noemen. Het bezong lyrisch de boer(inn)enstand en het sprak over vervreemding en overheersing, maar nergens vatte het de kern van het landbouwer-zijn, de kern van een samenleving die zich niet in de stad, maar op het platteland ontwikkelt.

Ergens is dit gebrek aan kennis te wijten aan de stedelijke cultuur van waaruit veel anarchisten naar de boer(inn)en kijken. De stedelijke cultuur is een heerlijke cultuur voor wat betreft de vrijheid van denken en handelen, maar het is en blijft een cultuur die de leefomgeving vanuit haar eigen, culturele, referentiekader ziet. Zo proberen we vaak de boer(inn)en in ons referentiekader in te passen als links of rechts, conservatief of vooruitstrevend, patriarchaal of genderbewust. Misschien doen deze pogingen de boer(inn)encultuur onrecht aan, terwijl we deze cultuur ook zouden kunnen versterken.

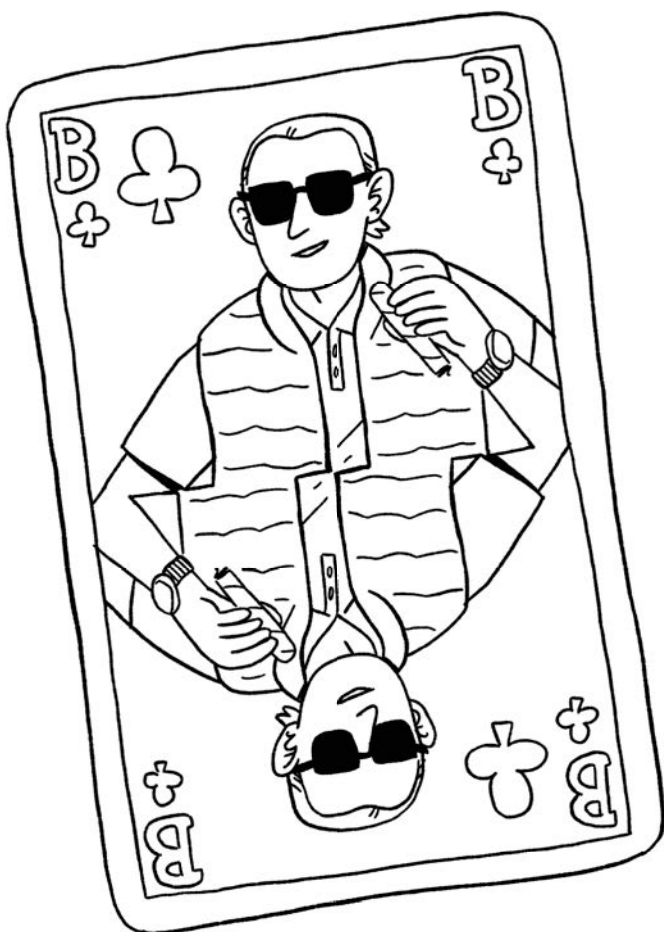
Het mag dan al duidelijk zijn dat er veel wordt verwacht van de boer(in), alleen zijn deze verwachtingen zeer uiteenlopend. Soms praat men over hen met veel lof en klaroengeschal en wordt de boer(inn)encultuur – als nobele wilde cultuur – dichterlijk bezongen. Een heel andere visie ziet de boer(in) als een marginale actor: de producent van voedsel, maar evenzeer een achterlijke, ruwe figuur. Als we echter een oprechte poging doen om

We moeten inzien welke machtsstructuren zich voordoen en welke impact deze hebben op de landbouwers

met onze stedelijke bagage een correct beeld te vormen van de boer(in) en de boer(inn)encultuur die eens heerste op ons platteland, waar komen we dan terecht? Ergens houdt het beeld het midden tussen een samenlevingsmodel waar solidariteit hoog in het vaandel wordt gedragen en waar traditie de norm is. Voor het overleven op een geïsoleerd platteland, zoals we dat vroeger kenden, was een onvermoeibare solidariteit een basisingrediënt. Iemand mocht dan al een tegenstrever zijn op tal van vlakken, in nood was hij een broer of een zus voor wie je tot het uiterste ging. Dit is immers dé sociale zekerheid die op een organische manier ook ons hebben en houden beschermt. Anderzijds was elke boerderij op zichzelf betrokken en moest ze als kleine mini-samenleving in haar eigen onderhoud voldoen. Bovendien waren alle zaken die voor het overleven van levensbelang waren, vervat in haast rituele handelingen en taken. Iedereen had daarin zijn taak te vervullen. Hieraan tornen bracht de zekerheid van de samenleving in het gedrang en dat maakte de boer(inn)encultuur sterk traditionalistisch. Meer zelfs, dat maakte de boer(inn)encultuur xenofoob. Er was werkelijk een angst voor het vreemde, en dat vreemde moest niet van ver komen. Enkele dorpen verder, de stad of een andere provincie was al voldoende.

Boer(inn)en in tegenwoordige tijd

Hoe deze zaken zich vertalen naar de huidige samenleving en hoe ze zich tonen bij de huidige dragers van de boer(inn)encultuur is tegelijk subjectief en zeer variabel. De landbouwerscultuur staat immers fors onder druk en er is sprake van een grote vermenging met de stedelijke cultuur. Hiervoor is niet alleen de alomtegenwoordige multimedia verantwoordelijk, ook de landbouwerseconomie is doordrongen van producten die voortvloeien uit de stedelijke cultuur. De materialen waarmee wordt gewerkt, de input van zaden en scheikundige stoffen, de leningen van grote banken en de afnamecontracten met de detailhandel; alle tonen ze dat de boer(inn)encultuur niet meer op zichzelf staat. Daartegenover staat dat de boer(inn)encultuur 'oude stijl' een intrinsieke waarde had; ze vormde namelijk een constante. Stedelijke culturen hebben zich in de menselijke geschiedenis verschillende malen heropgebouwd. Ze hebben zich steeds verheven tot superieur aan het omliggende platteland en hebben ernaar gestreefd zich als dominante actor op te werken. Evenzo is die stedelijke cultuur steeds ingestort. In het licht van die rijzende en afbrokkelende stedelijke culturen zijn de boer(inn)enculturen de rode draad geweest doorheen de geschiedenis. Het zou volgens deze theorie perfect kunnen kloppen dat de boer(inn)encultuur samen met verschillende vissers- en jager-verzamelaarsgroepen drager zijn van een oude culturele groep. Zonder dit echt te beseffen vormt dit misschien wel een onbewuste trots van de boer(in). Een trots die je aantreft op tal van boer(inn)enbedrijven, wars van de economische cijfers die die boerderij kan neerzetten.

We hebben een rol te vervullen ten aanzien van 'onze' boer(inn)encultuur

Risico's van de boerencultuur voor de boer(inn)en

Buiten die intrinsieke waarde is er ook sprake van risico's die verbonden zijn aan die specifieke culturele kenmerken van de boer(inn)encultuur. De hechte solidariteit die vroeger een garantie was om elkaar te beschermen tegen de speling van het lot blijkt niet overal sterk genoeg om de boer(in) te beschermen tegen de maalstroom van een vrije markt. Hier speelt ook nog mee dat de plattelandseconomie compleet werd uitgekleed. Het vroegere boer(inn)enlandschap dat bestond uit een aaneenrijging van boer(inn)enbedrijven is veranderd in een lappendeken met hier en daar een agrarische onderneming, als ware eilanden. Het culturele en economische leven dat zich aan de vroegere boerderijen vasthechtte is weggevallen. Wat overblijft zijn relicten van een vroeger bloeiend platteland. Hier en daar tref je nog een dorpssmid, een kruidenier, een ijzerwarenhandelaar of een verkoper van zaai- en plantgoed. Het zijn echter vaak marginale, tanende bedrijfjes of de enkelingen die konden overleven en nu een grotere regio van waar voorzien, zo ver als de personenwagen reiken kan. In dit uitgeklede landschap merkt de boer(in) op dat hij vastzit. Hij hangt vast aan zijn grond, zit vast in zijn gebruiken[1]. Deze gaven de boer(inn)en zekerheid, maar maken hen nu een kwetsbare groep. Binnen de huidige markteconomie staan boer(inn)en in vergelijking met veel andere economische groepen veel harder bloot aan speculatie, marketingstrategieën van de producenten en van input en aankoopstrategieën van de detailhandel.

Boer(inn)en in verandering

Ten aanzien van al die maatschappelijke veranderingen blijft de trots van de boer(in) bovendrijven. Tegelijk is er ook sprake van een opkomende openheid. Sommige

boer(inn)en beginnen openlijk te spreken over de *rat race* waarin ze zitten. Dit opent de mogelijkheid om eruit te stappen en op zoek te gaan naar alternatieven. De trots en de gewoontes waarin een boer(in) dreigde gevangen te raken krijgen soms een zekere dynamiek. Boer(inn)en durven nieuwe paden te bewandelen. Op de ene boerderij experimenteert men met andere verkooptactieken die de boer(in) terug onafhankelijker moeten maken, op een andere boerderij durft men al af en toe op vakantie te gaan en weer ergens anders trekt de vrouw de broek aan en neemt zij de touwtjes in handen.

De toekomst is aan de samenleving

Het is echter maar al de vraag of de landbouwerscultuur ook ditmaal de stedelijke cultuur zal overleven. Er is sprake van zo een grote verwevenheid dat we ons kunnen afvragen of we afstevenen op een volledige 'verstedelijking' of niet. Zullen er in onze regio nog boer(inn)en overblijven en hoe zullen die eruit zien? Zal alles evolueren naar de reusachtige agro-ondernemingen waar menig marktspecialist van droomt of zal het eerder een breed pallet worden van middelgrote en kleinschalige bedrijven die de economische en klimatologisch turbulente tijden zullen overleven? Veel hangt af van onze houding. Een groot deel van de bevolking heeft een zekere graad van verstedelijking bereikt en we moeten ons bewust zijn van de impact hiervan op de boer(inn)encultuur. We moeten inzien welke machtsstructuren zich voordoen en welke impact deze hebben op de landbouwers.

Zowel vanuit de staat als vanuit de privésector zouden er lessen moeten worden getrokken. De staat moet beseffen dat de harde regelgeving inzake mestwetgeving, voedselveiligheid en dierenwelzijn voor veel kleine boer(inn)-en een noodzakelijke dynamische houding onmogelijk maakt. De wetten mochten dan al een soort van reddingsboei vormen voor de boer(in) nadat die door strategische beleidskeuzes tot de wilde wateren van de wereldmarkt werd veroordeeld. Momenteel vormen ze voor de boer(inn)enlandbouw een molensteen. In de privésector hebben veel bedrijven de boer(inn)en lange tijd gezien als de gans met de gouden eieren. De boer(inn)en hebben deze bedrijven lang aangezien als bondgenoot. Dit lag waarschijnlijk verankerd in het gegeven dat veel van deze bedrijven groot zijn geworden in de boer(inn)enschoot. Het kost dan ook moeite voor de boer(inn)en te zien dat ze door deze bedrijven in de huidige context misbruikt worden.

Voor staat en privaat lijkt het onmogelijk om hun kar te keren. De heersende economische formule maakt het voor beide noodzakelijk of zelfs wenselijk om de huidige stand van zaken te bestendigen. De vraag is echter hoe we als samenleving positie innemen. Het voortbestaan van een cultuur die gebaseerd is op solidariteit en gezond verstand en verweven is met de grond lijkt bijna onmogelijk in een kille marktmaatschappij. Het is dus aan de samenleving om zichzelf opnieuw uit te vinden. We hebben een rol te vervullen ten aanzien van 'onze' boer(inn)encultuur. Ergens is dit dan ook een oproep tot een bredere vorm van *Community Supported Agriculture* of CSA[2]. Deze bredere vorm komt misschien wel neer op een volledigere gemeenschapsondersteunde landbouw, één die haar wortels vindt in de rijke geschiedenis van onze landbouw. CSA is immers eeuwenlang de gangbare landbouwpraktijk geweest. Het feit dat we dat als 'nieuw' beschouwen en er een ingewikkelde Engelse term op plakken toont misschien eerder aan hoe verarmd onze cultuur uit de twintigste eeuw komt. Aan anarchisten en andere wakkere burgers om daar werk van te maken. Ⓐ

Noten

1 De schrijver zou hier graag in wij-vorm schrijven, maar dat ligt niet in de lijn van het artikel dat de boer(in) beschouwt.

2 In Nederland ook *Pergola*-landbouw genoemd. Het idee is dat de consument uit haar passieve rol stapt en mee investeert in 'haar' boerderij. Bij de Herenboerderijen gaat dit nog verder en wordt echt heel de boerderij gedragen door externen.

Een blik op de Vrije Bond

Tekst Alex Beeld Mashab

Als iemand die veel bezig is met de Vrije Bond (VB) ben ik ontzettend enthousiast om te zien hoe sterk de organisatie zich de laatste jaren heeft ontwikkeld. Ik kijk graag vooruit naar de mogelijkheden die zich voor ons openen en word warm van het vooruitzicht op wat we samen allemaal neer kunnen zetten!

Ik denk dat dit een heel bijzonder moment is voor onze beweging. We zijn echt iets unieks neer aan het zetten. Dat wordt denk ik te weinig gezegd: de VB heeft vaak zo'n ondersteunende rol dat het moeilijk de aandacht trekt, zeker tegenover alle negatieve ontwikkelingen in de wereld. Maar Nederland heeft in geen honderd jaar een grotere anarchistische organisatie van deze soort gekend. Laat staan een organisatie waarin verschillende stromingen en stijlen van het anarchisme elkaar vinden en hun krachten kunnen bundelen. We staan volgens mij nog maar aan het begin hiervan en de mogelijkheden zijn eindeloos, maar het begint makkelijker te worden om te zien hoe we vanuit de huidige situatie ambitieuzere doelen kunnen gaan behalen. Van *dual power* en alternatieve economieën en gemeenschappen tot sociale strijd. We hebben misschien nog niet de campagne of het project neergezet waarmee we grote resultaten gaan behalen, maar zijn nog nooit zo goed in staat geweest om zoiets uit te gaan voeren als we de kans zien!

Om daar meer aandacht op te vestigen, wil ik in deze tekst aan de hand van een aantal punten de huidige situatie van de VB beschrijven. Het eerste deel van de tekst is deels gebaseerd op een introductiepraatje over de VB dat ik op de afgelopen twee congressen heb gepresenteerd, maar dan met een vrijere interpretatie plus enkele gevolgtrekkingen en beelden voor de toekomst eraan verbonden. Later noem ik een aantal behoeften van de Vrije Bond die ik uit die situatie zie voortkomen. Ik hoop dat deze tekst iets bijdraagt aan hoe we samen over de VB denken en hoe we die samen verder kunnen ontwikkelen.

Huidige situatie

De VB is in de afgelopen jaren sterk gegroeid. Van een groep die rond de tweehonderd leden hing, tot een die boven de achthonderd leden uitkomt en meer dan twaalf aangesloten groepen omvat. Ook de oplage van de *Buiten de Orde* (*BdO*) is sterk gegroeid, deze is onlangs boven de duizend exemplaren uitgekomen, en de complimenten stromen binnen over hoe mooi dit blad er tegenwoordig uitziet.

Enerzijds lijkt het alsof een bestaande structuur van groepen, een algemene ledenvergadering (ALV), een blad en een solidariteitsfonds eindelijk de hoeveelheid vlees aan de botten heeft gekregen die past bij wat er vanaf het begin mogelijk was. Anderzijds hebben er ook allerlei veranderingen plaatsgevonden die de VB echt een ander beestje maken dan tien of vijftien jaar geleden. De veranderingen in vorm, zoals het introduceren van functiegroepen, en de toevoeging van meer groepen die onder die noemer vallen, horen hierbij. De grotere schaal van de VB en de relatieve anonimiteit van de leden die daarbij komt, maken hier ook deel van uit. De inactiviteit van de groep VB Arbeid, en het feit dat groepen zoals Vloerwerk dit terrein deels hebben overgenomen (en in sommige opzichten meer doen dan de VB ooit deed) is ook een relevant verschil. En ik denk dat het een interessante opdracht is hoe we arbeid in deze nieuwe context weer een actieve plaats geven binnen de VB zelf.

Maar belangrijker is de demografische verschuiving binnen de VB, en de positie die de VB daardoor heeft binnen de beweging en voor haar

De VB is een van de grootste anarchistische formaties in Nederland geworden terwijl we in België ook veel zichtbaarder worden

leden. Vroeger was de VB vooral iets waar ervaren anarchisten in de kraakbeweging zich bij aansloten. Zij kenden dan de meeste actieve leden en waren al actief bezig met anarchisme via sociale centra en een lokale gemeenschap waarbinnen anarchisme van belang was. Deze kant van de beweging was vijftien jaar geleden al veel kleiner, en is sinds de invoering van het kraakverbod in 2010 nog kleiner geworden, vooral buiten de grootste steden. Nu is de VB een van de grootste anarchistische – en zelfs een van de grootste revolutionair linkse – formaties in Nederland geworden terwijl we in België ook veel zichtbaarder worden. Dat ondanks dat een deel van de lokale kraakgemeenschap is verdwenen, op tientallen groepen die hier verspreid door het land hard aan werken na, en de kraakbeweging niet meer diezelfde algemene omvang en verwelkomende of introducerende rol heeft.

Wie nu lid wordt van de VB is over het algemeen ook nog veel korter politiek actief dan vroeger. Ze hebben daarom minder politieke en/of praktische bagage dan oudgedienden verwachten. Van alles is nieuw voor hen en hun politiek is vaak sterk geïnformeerd door online anarchisten die helemaal niet altijd praktische ervaring in een levende beweging hebben. Dit geeft enerzijds de ruimte voor allerlei nieuwe ideeën en methoden, anderzijds betekent het ook dat er meer behoefte is aan het neerzetten van een basis en een grotere noodzaak is voor een overzicht dat mensen vroeger in een informele setting meekregen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om makkelijk doorverwijzen, duidelijk overzicht, praktische tips en begeleiding over hoe allerlei dingen te doen en het überhaupt aanleren van allerlei vaardigheden die horen bij verschillende soorten politiek werk. Hierbij zijn juist de oudgedienden van belang, maar deze taken zijn juist hen vaak vreemd: ze zijn geen nieuwe aanwas gewend of zijn gewend alleen ervaren mensen aan te trekken. Daarnaast kan deze generatiekloof ook bij hen leiden tot gevoelens van vervreemding. Dit is nog een reden om deze verschillen juist te overbruggen. Soms lijkt het alsof de jong- en oudgedienden allebei op elkaar aan het wachten zijn.

In deze geschetste situatie zou ik de VB als volgt karakteriseren: de VB is een anarchistische organisatie met leden, en een federatie van aangesloten groepen, die eigen projecten uitvoert, maar ook veel bezig is met het ondersteunen van kameraden in haar directe en wijdere omgeving. De VB kenmerkt zich daarom vooral door structuren die breed te gebruiken zijn en die helpen bij het opstarten of ondersteunen van allerlei projecten

De VB kan de komende jaren een belangrijke factor zijn in de lokale groei van het anarchisme in de eenentwintigste eeuw

– of het nu interne projecten, losse projecten van leden, of sympathieke groepen en initiatieven buiten de VB om zijn. Dit ondersteunende karakter heeft de VB al lange tijd gehad, maar tegenwoordig is er ook meer activiteit die zich specifiek richt op de VB zelf. Die samenkomst is ook noodzakelijk, want om anderen te kunnen ondersteunen moet de VB hier ook genoeg capaciteit voor hebben.

Daarmee is de VB een waardevol en interessant verschijnsel. In Nederland zijn we iets unieks aan het doen met zo'n brede en grote formatie die specifiek anarchistisch is. We verbinden allerlei strijden en organiseren fondsen en middelen en weten groei neer te zetten waar er in de afgelopen decennia tot de afgelopen paar jaar vooral verlies is geweest. Groei onder revolutionairen zien we bij allerlei groepen en tendensen in de afgelopen paar jaar, maar zo'n soort organisatie van anarchisten heeft Nederland lang niet gezien, laat staan op de huidige schaal, of de schaal waar we nog naartoe groeien! Daarnaast is de samenkomst van persoonlijk lidmaatschap en een federatie van groepen ongewoon en vormt deze samenkomst een interessante uitdaging. Met de overgang van de oude beweging, die veelal functioneerde op basis van de lokale kraakgemeenschappen en -beweging, naar een nieuwe beweging die die lokale basis mist en waarin de meeste mensen nog verder geïndividualiseerd en vervreemd zijn dan voorheen, komen we ook voor nieuwe uitdagingen te staan. De VB gaat daarin de komende jaren een belangrijke factor zijn die kan bijdragen aan een ongekende groei van het anarchisme in de eenentwintigste eeuw. De groei van de VB dwingt ons om na te denken: hoe doen we 'groot' op onze manier? En hoe willen we dat onze manier er überhaupt uitziet?

Problemen, uitdagingen en kansen
Als we kijken naar de behoeften van de VB dan is er een verlanglijstje te maken van groepen, projecten, campagnes, infrastructuren en functiegroepen die we graag zouden zien. Denk aan een betere website, andere online informatieverstrekking, betere onderlinge communicatiekanalen et cetera. Of denk aan aangesloten groepen in alle uithoeken van Nederland en Vlaanderen die met allerlei verschillende thema's of campagnes aan de slag gaan; van arbeid (en elke sector waar veel VB-leden werken) tot milieu, antiracisme en meer. Ik wil het hier hebben over iets bredere thema's die over de breedte van de VB spelen, en waar iedereen een bijdrage aan kan leveren. Ofwel door een plan te formuleren dat een behoefte direct probeert te vullen, of door zo'n behoefte mee te nemen in lopende projecten of door tot een heel andere behoefte te komen die hier niet tussen staat.

BEHOEFTEN VAN DE VB

Urgentie en enthousiasme
Het is van belang dat projecten ook

aandacht naar de VB zelf brengen en dat deze projecten, in naam van de VB, gebruikmaken van de ondersteuning die de VB kan bieden. Als de VB alleen voor de ondersteuning wordt gebruikt, gaat de aandacht alleen naar de projecten die ondersteund worden, en wordt het bieden van die ondersteuning minder duurzaam. De VB kan namelijk wel anderen ondersteunen, maar dat werk kost ook moeite en om dat werk vol te kunnen houden en door te ontwikkelen, moet de VB er zelf ook de vruchten van kunnen plukken.

Bouwen aan een gemeenschap
Het is belangrijk een sterker gevoel van connectie met de VB, waar de VB voor staat en wat het doet te creëren zodat we meer voelen dat we er als leden bij horen. Dit gaat zowel over de aangesloten groepen als over de leden. Dit gaat enerzijds om communicatie en een duidelijker concept van de VB, een beeld van wat we samen aan het doen zijn, waarom dat goed is, wat voor kracht dit ons biedt, en wat we samen neer willen zetten en hoe dat ons verder gaat brengen. Anderzijds gaat het om het opbouwen van onderlinge banden en iets dat in een andere vorm de verbindende en introducerende functie van de kraakgemeenschap kan ondervangen. Het is ook oké als de Vrije Bond voor veel leden op de achtergrond blijft, iets dat minder prioriteit heeft dan de eigen politieke projecten, een steunstructuur waar men zich losser toe verhoudt. Maar voor wie hier belangstelling voor heeft, is het denk ik heel waardevol, motiverend en *empowerend* als we als Vrije Bond een sterker wij-gevoel kunnen neerzetten.

Voor aangesloten groepen kan dit andere stappen betekenen dan voor leden en functiegroepen. De aangesloten groepen vallen nu een beetje buiten de structuren van de VB omdat er behalve geld en een plaats op de website weinig specifiek voor hen is. Uiteraard heeft niet elke aangesloten groep meer behoefte aan verbinding en dat is oké. Sommige groepen werken echt als lokale arm van de VB, terwijl andere heel erg op zichzelf staan. Weer andere bestaan nog vooral op papier maar zijn in praktijk niet echt van de grond gekomen. De overleggen tussen aangesloten groepen hervatten zou hiertoe een goede stap kunnen zijn, maar er is misschien meer nodig om als Vrije Bond de band met de groepen te versterken, om nieuwe groepen vol nieuwe leden te helpen sterke autonome groepen te worden et cetera.

Visie, evaluatie, opvolgen van afspraken, intentionele opbouw en langetermijnprojecten
Dit is een praktijk die nog niet zo bekend of erkend is. We zijn eerder gewend om belangrijke infrastructuur als last en als plicht te dragen totdat onze knieën inzakken, in plaats van er met aandacht naar te kijken en de ontwikkeling ervan als een voornaam project te zien dat we met passie uitbouwen. Het zou nuttig zijn om hierover plannen te maken, die plannen aan elkaar voor te leggen en later samen te evalueren.

De structuur van werken met functiegroepen binnen de VB biedt hier handvatten en ingangen toe, maar dit staat nog in de kinderschoenen. Groepen zijn niet gewend om hun activiteiten te formuleren in doelen, of om naar de resultaten te kijken. We zijn binnen de beweging denk ik ook niet zo gewend om elkaar hiernaar te vragen of om feedback te geven.

Ik zie hiervoor een grote rol bij de ALV-groep. Die houdt immers bij wat de gedeelde afspraken zijn. Die zorgt dat functiegroepen en hun plannen en vooruitzichten op de agenda komen en dat deze groepen bij de bredere VB betrokken blijven. Die rol vereist een bepaalde verve, een assertiviteit van de ALV-groep, niet om autoriteit op zich te nemen, maar wel om groepen erbij te houden en hen specifieke vragen te stellen over wat de Vrije Bond moet weten over hoe het gaat en wat ze van plan zijn.

Een algemene aanmoediging van *shop talk* zou ook helpen. Denk aan hoe collega's binnen een beroep met elkaar over hun werk kunnen praten, of hoe gedetailleerd voetbalfans kunnen praten over trainingsregimes binnen verschillende ploegen. De voors en tegens van bepaalde aanpakken, de vergelijking tussen hoe verschillende groepen iets aanpakken en de soorten doelen die ze stellen en de soorten resultaten die ze behalen. We kunnen echt veel leren van hoe sportfans naar hun hobby

Het kapitalisme is constant bezig ons te deradicaliseren, te pacificeren of te verrechtsen, dus het is aan ons elkaar te helpen

kijken en erover praten. Een thema dat hierbij van bijzonder belang is, is hoe nieuwe mensen aan te trekken voor specifieke werkgroepen, en hoe hen te betrekken, in te werken, hoe verantwoordelijkheid te delen en hoe daar samen afspraken over te maken, hoe om te gaan met natuurlijke en onvermijdelijke uitval. Over deze thema's hoor je weleens mensen klagen, maar nauwelijks concreet en direct mogelijkheden en strategieën uitwisselen. Het is daarom denk ik waardevol om gesprekken over de inhoud van onze politieke meningen te stroomlijnen en wat beperkter te houden, zodat we ruimte maken voor het veelal vergeten 'hoe', dat van essentieel belang is.

De nieuwe mensen komen halen

Er zijn dus allerlei nieuwe leden bij de VB, maar meer ervaren activisten lijken vrij weinig belangstelling voor ze te hebben of lijken te verwachten dat mensen op voorhand al weten hoe ze een toegewijde betrekking bij een politiek project vorm moeten geven. De samenleving leert ons tegenwoordig, meer dan ooit, om afhankelijk te zijn van een commercieel bestel dat je, in ruil voor een deel van je loon, al het geregel en eigen initiatief uit handen neemt. Hoe jonger we zijn hoe meer we dat meekrijgen. Het is aan ons als beweging en als VB om de mensen die aangeven interesse te hebben in anarchisme alles in handen te drukken om hiermee aan de slag te gaan. Het lijkt soms tegen onze gewoontes in te gaan mensen heel gericht te betrekken, maar zeker in een context waar we elkaar niet zomaar als VB-leden tegenkomen, is dit heel belangrijk. Als we als anarchisten samen een nieuwe wereld op willen bouwen, dan moeten we elkaar zeker opzoeken en waar mogelijk betrekken en op weg helpen.

Het kapitalisme is op elk moment bezig ieder van ons te deradicaliseren, te pacificeren of te verrechtsen, dus het is aan ons elkaar te helpen om elkaars actieve medestander te worden, door mensen te betrekken en hen zonder oordeel alles wat bij anarchisme hoort mee te geven! Dit kan middels aanhoudende en laagdrempelige wervingscampagnes, via open events en workshops die je aanbiedt aan anarchisten en VB-leden overal in Nederland en België, via ondersteuning die voor meer onderlinge verbinding binnen de VB zorgt, of door wat je ook maar kunt bedenken.

Conclusie

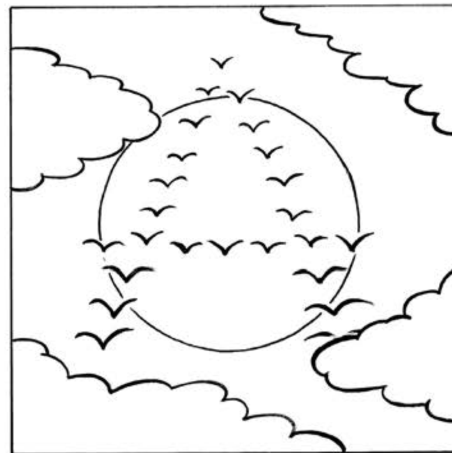
Dit waren enkele overdenkingen. Ik kijk ernaar uit de ideeën van andere leden hierover te horen. Dat kan in direct contact of misschien in jullie eigen artikel, hier in de *BdO*. Hoewel het veel over de behoeften van de VB ging, is de kern van de tekst naar mijn gevoel vooral een poging om met een uitgestrekte vinger te wijzen naar wat we allemaal in de afgelopen jaren hebben neergezet. Hier mogen we best enthousiast over en trots op zijn. Wij zijn de VB, en wij zijn een van de voornaamste gezichten van links in de lage landen. Ⓐ

Het is aan ons als beweging en als VB om mensen geïnteresseerd in anarchisme alles in handen te drukken om aan de slag te gaan

Beeld Dr. Pressure

Actieverslag sit-in Trans Zorg Nu

Tekst en beeld Trans Zorg Nu

Een minuut demonstreren voor iedere dag dat transpersonen op de wachtlijst staan voor transitiezorg. Dat was het idee voor een nieuwe Trans Zorg Nu-actie. Het kwam neer op 1020 minuten, oftewel zeventien uur. En dus namen we op 30 september van zeven uur 's ochtends tot middernacht plaats op het grasveld voor het Radboudumc in Nijmegen. Een grote sit-in. We delen graag vier dingen waar we gelukkig van werden.

1. Het ziekenhuis werd zenuwachtig van ons
Doel van de dag was natuurlijk om de druk te verhogen voor het verbeteren van de transitiezorg voor transpersonen. Wachtlijsten zijn nu veel te lang en als mensen de 1050 dagen hebben gewacht, moeten ze nog een poortwachtersysteem door waarin ze aan psychologen moeten bewijzen dat ze wel 'echt trans' zijn. Mensen die zich niet simpelweg als man of vrouw identificeren, worden niet altijd erkend. Dikke mensen, neurodiverse personen of mensen met mentale problemen wordt de toegang tot zorg vaak ontzegd. Radboudumc weigerde vorig jaar onze eisen in ontvangst te nemen bij een demonstratie in Nijmegen. In de maanden daarna nodigden we hen meermaals uit om publiekelijk met ons in gesprek te gaan. Ze willen echter alleen achter gesloten deuren praten. En dat willen we niet. Wij representeren niet de transgemeenschap, we vinden dat iedereen bij zo'n gesprek aanwezig moet kunnen zijn.

En dus kondigden we onze sit-in aan. Lange tijd bleef het stil. We hebben een sterk vermoeden dat het ziekenhuis in de tussentijd bij de gemeente lobbyde om de demonstratie te verplaatsen. We stonden immers op hun terrein. Maar de gemeente was gelukkig duidelijk: dit terrein is semi-openbaar en dus mochten we daar plaatsnemen. Wel gaven ze aan dat ze graag wilden dat we om tafel gingen met het Radboudumc om praktische zaken af te stemmen. Bij dat gesprek kwam het umc met een lijst 'afspraken' op de proppen. Onder andere zou het onze verantwoordelijkheid zijn dat de demonstranten zich aan hun huisregels zouden houden (waaronder een rookverbod) en zouden wij aansprakelijk worden gesteld als er schade aan het terrein werd aangericht (lees: bij stickers of graffiti). We hebben het opgestelde contract uiteraard niet ondertekend. Grootste tegenvaller was dat het grasveld bovenop een parkeergarage bleek te liggen. Vanwege deze constructie mochten we absoluut geen podium op het veld zetten, of met auto's op het terrein rijden. Ze hadden wel een alternatief veld in gedachten: uit het zicht van de hoofdingang. Hier hebben we omheen weten te werken met wat extra sjouwen en een onverhoogd podium. Later hoorden we dat er wel eens *foodtrucks* op het veld staan.

Het grootste kat-en-muisspel ontvouwde zich rondom de muziek. Zelf hadden we al bedacht dat we rekening wilden houden met patiënten in het ziekenhuis door de speakers van het gebouw af te richten en alleen geluid te versterken tussen tien uur 's ochtends en tien uur 's avonds. De gemeente en het ziekenhuis besloten dat we specifieke tijdsloten kregen voor de tijden dat wij in onze initiële planning muziek hadden staan. Nu weten we natuurlijk allemaal dat een planning wel eens uitloopt en artiesten zich wel eens spontaan aanmelden. Het resulteerde in een hoop boze (extra voor de dag ingehuurde) ziekenhuisbewaking, dreigen vanuit het umc om de stekker eruit te trekken (zij voorzagen het stroompunt, maar wij hadden een generator als back-up) en een belletje van de gemeente die liet weten dat als het niet zo stopte, ze moesten ingrijpen.

2. De geweldige sprekers en artiesten
We waren de zeventien uur nooit doorgekomen zonder de strijdlustige woorden en muziek van een enorme lijst aan activisten, drag-artiesten, muzikanten, schrijvers en

> We zijn noodgedwongen elkaars vangnet geworden, maar uit die noodzaak bouwden we gemeenschap

sprekers die hun ervaring met genderzorg deelden. De jongste spreker was veertien, de oudste achtenzeventig. Er was ruimte voor woede, verdriet en *transjoy*. Er werden vurige woorden gericht aan het Radboudumc en de overheid. We hielden driemaal een minuut stilte voor hen die de wachtlijst niet hebben overleefd. De band Trui schreef zelfs een nummer speciaal voor de sit-in en liet ons heel hard 'transzorg nu!' mee schreeuwen.

3. De enorme steun van de activistische gemeenschap binnen en buiten Nijmegen
Café De Plak stond nog voor zeven uur op het veld met tweehonderd broodjes. Café De Opstand sponsorde koffie en thee die bij De Klinker werd gezet. Le Sabot nam de keuken van De Klinker over om voor iedereen warme lunch en diner te maken. Tal van mensen boden hun handen aan voor op- en afbouw of om te helpen met

techniek en EHBO. Links-activistisch Nijmegen vormde een geweldig *safety* team, dat zonder problemen een uur lang de irritante YouTubers van Bender op afstand hield. De Onderbroek hielp met al het geluid. ROOD Nijmegen kwam fruit brengen. De Street Medics hielden ons in de avond warm met een berg broodnodige isolatiedekens. En toen we in de week voor de sit-in nog geld tekort kwamen, haalden we binnen zeventien uur duizend euro op met een crowdfunding. Samen met de fondsen financierde het wat we nodig hadden: eten, twee geweldige gebarentaaltolken, het podium, rijplaten voor mensen in rolstoel, een ontprikkeltent, (rolstoeltoegankelijke) wc's en geluidstechniek.

> Mensen die zich niet simpelweg als man of vrouw identificeren, worden niet altijd erkend

4. De mensen

Het meest waardevolle aan deze dag was misschien wel de gemeenschap die werd gecreëerd. Honderden transpersonen en bondgenoten kwamen uit het hele land naar Nijmegen. De eerste mensen die arriveerden, buiten de opbouwploeg, waren een gezin: twee ouders die hun kinderen steunden, campingstoeltjes mee en zo bleven ze tot het einde. Snel volgde een gezelschap dat iemands verjaardag bij ons kwam vieren. Feesthoedjes en cupcakes (voor het hele grasveld) mee. Het was tekenend voor hoe de dag zou zijn: vol liefde, met steun voor elkaar. Mensen wisselden ervaring uit, ontmoetten nieuwe vrienden (en dates, is ons ter ore gekomen). T-Rex gaf mensen informatie over toegang tot hormonen. Omdat het *Soekot* (Loofhuttenfeest) was, nodigde een groep joodse activisten iedereen uit om mee te bouwen aan een loofhut en samen protestborden te schilderen ter decoratie.

Ons doel was natuurlijk de druk opvoeren bij zorgverleners en de overheid en daarin zijn we op deze dag volgens ons geslaagd. Maar eigenlijk was het zeventien uur bij elkaar brengen van een solidaire en strijdbare gemeenschap misschien nog waardevoller. De transgemeenschap geeft elkaar emotionele en materiële steun en de toegang tot gezondheidszorg waar de staat, de ziekenhuizen en de ziektekostenverzekeraars zo systematisch falen. We zijn noodgedwongen elkaars vangnet geworden, maar uit die noodzaak bouwden we gemeenschap. We breken af wat ons pijn doet en we bouwen aan alternatieven. We rouwen om wie we verloren hebben en we vechten keihard voor de levenden. Samen kunnen we ons recht winnen op gezondheidszorg zonder poortwachters en wachtlijsten. Ⓐ

LEUZEN DOEN ERTOE

Dit is een overzicht van enkele kookprojecten aan de hand van indrukken die een lid van het collectief van Le Sabot heeft opgetekend. Rode draad zijn de leuzen die tijdens deze projecten werden gebruikt.

Tekst Ron Vrij

Terwijl duizenden bommen wederom worden uitgeworpen op Palestijnen door het moorddadige regime in Israël, voelt het hier in Nederland *not done* om te berichten over het links activisme in Nederland tijdens de zomer van 2023. Tegelijkertijd is het misschien juist wel handig om de enorme discrepantie tussen het rustige Westen en zeer onrustige andere gebieden onder woorden te brengen. In een overigens recent nieuwsbericht werd een soort lijst gemeld van groepen en gebieden waar de nood volgens het World Health Organization (WHO) het hoogst zou zijn. Dat gruwelijke lijstje werd aangevoerd door de omstandigheden waarin heel veel Rohingyas zich staande moeten houden. Dit terwijl er een genocide plaatsvindt in de Gazastrook en de oorlog in de Oekraïne nog steeds voortduurt. Dat geeft nogmaals duidelijk aan dat er ook hier genoeg te doen is om te strijden tegen onder meer het kapitalisme en de daarmee samenhangende wapenindustrie.

De mobiele actiekeuken Le Sabot is in de afgelopen maanden actief geweest bij verschillende anarchistische en andere links-radicale projecten. Bij al deze gelegenheden waren er uiteraard spandoeken met pakkende teksten aanwezig die enige duidelijkheid zouden moeten geven over de doelen van de acties, blokkades en demonstraties.

Reclaim the Seeds

In het voorjaar van 2023 was Le Sabot aanwezig bij een zadenruilbeurs georganiseerd door Reclaim the Seeds (RtS). Tijdens dit evenement werd uitgedragen dat het zeer belangrijk is om verantwoord bezig te zijn met voedsel. Het concreet uitwisselen van zaden en informatie werd dan ook gecombineerd met praktische workshops en discussies over politieke thema's. Het doel was om meer mensen betrokken te krijgen bij de strijd voor agrarische biodiversiteit en een robuuste, duurzame voedselproductie. Ooit is het collectief begonnen als protest tegen de nieuwe zadenwetgeving van de Europese Unie (EU). Op dit moment ligt de focus op het verzet tegen patenten op gewassen en op de dreigende introductie van nieuwe typen *gentech*. Het is duidelijk dat mensen van RtS en de bezoekers van de markt zich inzetten voor een duurzame en rechtvaardige landbouw. De leuze die ik op de zadenmarkt tegenkwam was '*Fossil free agriculture now*' – wat uiteraard slechts een onderdeel van het eisenpakket van Reclaim the Seeds vormde.

Antiautoritaire bijeenkomst St-Imier 2023

In de vroege zomer van 2023 was Le Sabot onderdeel van de zeven mobiele actiekeukens die zich hadden verzameld in St-Imier. In het kleine Zwitserse dorpje, met haar rijke anarchistische geschiedenis, vond een antiautoritaire bijeenkomst plaats en de mobiele keukens hadden zich verenigd om de vele duizenden bezoekers te voorzien van veganistische en biologische maaltijden. Deze bijeenkomst in juli 2023 was onder meer georganiseerd om de 151ste verjaardag te vieren van het congres in St-Imier in 1872 waarbij de antiautoritaire Internationale werd opgericht. Een gebeurtenis die lang geleden plaatsvond maar die nog steeds invloed heeft op de huidige internationale anarchistische beweging. In deze vijf dagen waren er bijeenkomsten, lezingen, concerten, seminars en heel veel andere activiteiten. Het was eigenlijk een geweldige kans voor anarchisten en mensen die dit gedachtegoed koesteren om elkaar te ontmoeten en hedendaagse anarchistische ideeën en praktijken te delen en te ervaren. Het was een perfecte omgeving om te zien waar de huidige anarchistische beweging vandaag de dag mee bezig is en hoe deze in de toekomst nog effectiever zou kunnen zijn. Het anarchisme en de ideeën omtrent antiautoritaire structuren om te strijden tegen elke vorm van onderdrukking, uitbuiting en repressie is anno 2023 nog steeds actueel. Het promoten van vrijheid en solidariteit was dan ook op de met graffiti versierde muren van het dorp ruimschoots terug te vinden. Op de nette witte muren van de gerenoveerde oude panden in het dorp was de leuze '*Smash patriarchy*' vaak terug te vinden. Een zeer toepasselijke leuze.

Vrije Bond-congres 2023

Het narratief van St-Imier kwam voor een groot deel terug bij het volgende project in augustus 2023, tijdens het congres dat door de Vrije Bond (VB) op het Kampeerterrein tot Vrijheidsbezinning in Appelscha werd georganiseerd. Het congres werd bezocht door Vrije Bondsleden uit Nederland en België en had als doel om, als

OOK ANNO 2023 MOETEN WE GOED NADENKEN OVER DE LEUZEN DIE WE GEBRUIKEN OM ONS STANDPUNT VOOR HET VOETLICHT TE BRENGEN

anarchistische organisatie, uit te vinden welke toekomstige verbeteringen noodzakelijk zijn om ons doel dichterbij te brengen. Het weekend stond dus in het teken van discussies en gesprekken over antifascisme en de VB, de VB als groeiende organisatie met de vele werkgroepen en ondersteuningsgroepen enzovoorts. De aloude leuze die op het congres overheerste was 'Geen bazen en politici maar zelfbestuur en anarchie'.

No Border Camp 2023

Direct na het Vrije Bond-congres volgde het No Border Camp (NBC) in Groningen. In deze actieweek kwamen enkele honderden activisten samen voor het organiseren van acties, bijeenkomsten, workshops en discussies in de strijd tegen het huidige migratiebeleid. Het doel: het creëren van een wereld zonder grenzen en met bewegingsvrijheid voor iedereen. Het NBC 2023 was redelijk succesvol gezien het aantal activisten en de sterke inhoud van veel van de workshops. Wat betreft de acties tegen het schrijnende migratiebeleid en de publiciteit van deze actieweek had er volgens de keukenploeg er wel een tandje bij gemogen. Zeker gezien de mensonterende toestanden die we zien aan de Europese buitengrenzen en die we vorig jaar zagen in Ter Apel. Het lijkt er helaas op dat zeer weinig mensen zich het lot aantrekken van de migranten die Europa willen bereiken. De leuze '*Borders kill*' was vanuit die optiek dan ook zeer treffend.

Extinction Rebellion Gemeenschapsweekend

Kort na het No Border Camp installeerde de mobiele keuken zich wederom in Appelscha omdat de groeiende beweging van Extinction Rebellion (XR) daar een gemeenschapsweekend organiseerde. Voor zowel het anarchistische kampeerterrein als voor de mobiele keuken een perfecte gelegenheid om de klimaatactivisten van XR kennis te laten maken met het anarchisme en het veganistisch eten. Enerzijds werd tijdens het weekend duidelijk dat de gekozen strategie van XR (een beroep doen op de overheid om veranderingen teweeg te brengen; interpretatie van de auteur) zeker niet de strategie is van veel anarchisten. Anderzijds ligt het aansluiten van anarchisten bij de vele directe acties georganiseerd door XR echter wel voor de hand omdat anarchisten in het algemeen wel enthousiast worden van effectieve blokkades bij overheidsgebouwen en multinationals. Het doel van XR is klip en klaar, namelijk het stoppen van verdere destructieve klimatologische veranderingen ofwel klimaatrechtvaardigheid voor iedereen. De leuze 'Overheid red ons' roept dan ook heel wat vragen op!

Trans Zorg Nu!

Verderop in het najaar waren we als mobiele actiekeuken betrokken bij een sit-in protest georganiseerd door Trans Zorg Nu bij het Radboudumc in Nijmegen. Deze sit-in werd georganiseerd vanaf zeven uur 's ochtends tot middernacht waarbij elke minuut van het protest gelijk stond aan elke dag die transpersonen op de wachtlijst moeten wachten op de juiste hulp bij de transitie. Ofwel de wachttijden zijn veel te lang, de zorg wordt gedomineerd door conservatieve ideeën en er is een enorm gebrek aan zelfbeschikkingsmogelijkheden in deze transitiezorg. Bij dit protest was het doel zeer concreet en de boodschap die men wilde uitdragen ook: 'Weg met de wachtlijsten, zelfbeschikking nu!'

Rabobank-blokkade Greenpeace en XR

Tot slot was Le Sabot ook aanwezig bij de blokkade van de Rabobank in Utrecht. Hier waren Greenpeace en XR samengekomen om publiekelijk ongenoegen te uiten over het jarenlang verwoestende handelen van deze grote, inmiddels kapitalistische bank. Enkele honderden activisten gingen voor de ingang zitten en tientallen klimmers hingen in de grote pilaren voor de 'verrekijker' spandoeken op met afbeeldingen die duidelijk aantoonden waarom deze bank de volle aandacht verdient van klimaatactivisten. Deze bank moet stoppen met het financieren van de fossiele landbouw en moet de inmiddels aangebrachte schade ruimschoots gaan vergoeden. Bij dit protest waren verschillende spandoeken aanwezig. Uiteraard de spandoeken van de organisaties die een appèl deden op de bank zelf: 'Stop met verwoesten, start met vergoeden'. Met name dit verzoek aan de vervuiler zal ook menig anarchist de wenkbrauwen doen fronzen. Het dilemma zit 'm hier in de overtuiging dat de meeste anarchisten geen beroep willen doen op precies die instituties die het kapitalistische systeem ondersteunen en in stand houden.

Opmerkelijk in de blokkade was ook de aanwezigheid van het spandoek met de tekst '*One solution vegan revolution*'. Voor mij als betrokken onderdeel van de keukenploeg was dit spandoek opvallend, juist ook omdat Le Sabot het veganisme in woord en daad wil uitdragen. Tegelijk was de leuze ook voer voor gesprekken onderling. Was de blokkade tegen de bank daar nu de juiste plek voor en was de leuze niet veel te beperkend? Staat een veganistische samenleving ook voor een niet-racistische samenleving? Heeft het veganisme ook als bijwerking dat het patriarchaat verdwijnt en zullen we dan ook geen last meer hebben van (neo)kolonialisme? Zal het veganisme ook grenzen doen verdwijnen en zal er dan nooit meer sprake zijn van uitbuiting en onderdrukking? Vanzelfsprekend heeft de dictatuur van het veganisme geen enkele invloed op dat soort ongelijkheden en onrechtvaardigheid. Tegelijkertijd staat het anarchisme sinds 1872 bekend om het uiten van stevige boodschappen en signalen. Maar ook anno 2023 moeten we goed nadenken over de leuzen die we gebruiken om ons standpunt voor het voetlicht te brengen. Gelukkig zijn er recentelijk initiatieven opgestart om te komen tot een zwart-groene beweging, zodat aan de hand van meerdere spandoeken en flyers beter uitgelegd kan worden in hoeverre veganisme (lees: radicale klimaatstrijd) een voorwaarde is voor een betere wereld. Ⓐ

KRONIEK MIGRATIESTRIJD

Vluchtelingen protesteren tegen omstandigheden opvang en wachttijden

DIVERSE DATUMS
De slechte omstandigheden in veel opvanglocaties en de voortdurende lange wachttijden bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) blijven voer voor acties van vluchtelingen die hier tegenaan lopen. Begin juli gaan zowel in Almere als in Zuidbroek vluchtelingen in de (crisis)noodopvang tijdelijk in hongerstaking. Ook in Avenhorn (7 juli) gebeurde dit. In Petten en Veenendaal (4 september) komen bewoners van noodopvangcentra in actie, met name tegen het lange wachten op de IND. Op 20 juli en 10 augustus protesteren vluchtelingen uit de noodopvang Heliconstate in Leeuwarden en supporters met tientallen personen in de stad en bij de opvang tegen de langzame procedures en willekeur door de IND, vooral waar het gezinnen met kinderen aangaat.

Protesten Soedanese vluchtelingen

DIVERSE DATUMS
Het voortdurende interne gewapende conflict tussen het regeringsleger en de paramilitaire Rapid Support Forces (RSF) in Soedan dwingt steeds meer mensen op de vlucht te gaan. Na eerdere acties van Soedanese vluchtelingen in Nederland kondigde de regering weliswaar eindelijk een moratorium op uitzettingen af, maar besloot tegelijkertijd geen beslissingen meer te nemen over aanvragen voor verblijfsvergunningen. Vluchtelingen blijven daardoor in onzekerheid leven. De Sudanese Refugee Organisation organiseerde protesten tegen dit beleid, bij de Tweede Kamer (11 juli, met Darfur Union en MiGreat) en de IND (29 augustus en 20 oktober) in Den Haag. Op 10 oktober vond bij het detentiecentrum op Rotterdam The Hague Airport een lawaaidemonstratie plaats in solidariteit met een Soedanese vluchteling en alle andere daar gevangengezette personen.

Picketlines tegen Corendon

20 JUNI EN 22 JULI
Bij een hotel van Corendon in Amsterdam houdt Stop the War on Migrants op 20 juni en 22 juli *picketlines* met spandoeken en flyers tegen de betrokkenheid van deze luchtvaartmaatschappij bij deportaties. Duitsland en het Verenigd Koninkrijk huren regelmatig vliegtuigen van Corendon voor groepsuitzettingen. Op de eerste datum verschijnen op diverse plaatsen in de stad ook *adbusting*-posters bij tramhaltes met dezelfde boodschap.

No Border Camp in Groningen

21-27 AUGUSTUS
Aan de rand van Groningen vindt een No Border Camp plaats op een voor dit doel tijdelijk gekraakt terrein. In totaal enkele honderden personen nemen deel aan workshops, bijeenkomsten en acties. Er vinden diverse solidariteitsacties plaats bij opvanglocaties in de regio (waaronder Ter Apel) en er wordt aangesloten bij een demonstratie van de bewoners van de COA-locatie aan het Damsterdiep in Groningen. Verder doen deelnemers aan het kamp een spandoek- en fakkelactie ‘Schutten mutt’n braanden, gas nait!’ (‘Grenzen moeten branden, gas niet!’) in het centrum van de stad en een *guerrilla*-theateract op het festival Noorderzon.

Aftrap campagne voor generaal pardon

15 SEPTEMBER
Het Afrikaans Vluchtelingen Collectief begint een campagne voor een generaal pardon voor afgewezen vluchtelingen, staatlozen en Surinamers zonder verblijfsrecht. De campagne wordt op 15 september gelanceerd met acties in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht en Zaanstad. ‘De aankomende demonstraties hebben tot doel de dringende behoefte aan hervorming van het immigratiebeleid en de behandeling van afgewezen asielzoekers onder de aandacht te brengen’, aldus de oproep.

Demonstraties bij partijcongressen

23 SEPTEMBER EN 14 OKTOBER
MiGreat analyseert de passages over migratiebeleid in de verkiezingsprogramma's van diverse partijen in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van november en concludeert dat die veel te wensen overlaten. Via onder meer het inbrengen van amendementen op de programma's wordt geprobeerd hier nog wijzigingen in aan te brengen. Bij de partijcongressen van Volt (23 september, Den Haag) en van PvdA/GroenLinks (14 oktober, Rotterdam) vinden voor de deur demonstraties voor een beter programma plaats.

Demonstratie ‘Geen massagraf op zee’ in Nijmegen

7 OKTOBER
Met de aankomst van veel vluchtelingen op het Italiaanse eiland Lampedusa, waar ze tekortschietende opvang en de confrontatie met het verschrikkelijke Italiaanse en Europese migratiebeleid staat te wachten, het Platform Stop Racisme een demonstratie ‘Geen massagraf op zee’ in Nijmegen. Vele organisaties ondersteunen de oproep met als kernpunten ‘Geen Frontex maar veerboten’, ‘Migratie is een mensenrecht’ en ‘Menswaardige opvang voor iedereen’.Ⓐ

Terug naar de tekentafel en stug doorgaan

Opmerkingen over antifascistische strijd

De strijd tegen fascisme vergt vandaag de dag minstens drie dingen. Ten eerste: alertheid. Ten tweede: volharding. Maar, ten derde, vooral ook: een serieuze heroverweging, of zelfs reeksen van heroverwegingen. Doorgaan met hoe we veelal bezig zijn betekent vasthouden aan een strategie van achterhoedegevechten tegen een steeds verder oprukkende vijand, met vrij weinig uitzicht op een draai die ervoor zou zorgen dat achterhoedegevechten serieuze tegenaanvallen worden en we het fascisme daadwerkelijk terugdringen. We dienen als antifascisten, en zeker ook als antifascisten vanuit anarchistische inspiratie, terug naar de tekentafel te gaan, en een aantal van onze methoden nog eens goed te doordenken. Daarbij moeten we op zoek naar nieuwe methoden die de delen van de huidige aanpak die onverkort geldig en nodig blijven kunnen complementeren.

Tekst Peter Storm

Beeld Asia Bordowa

Laat ik eerst eens iets over de huidige aanpak zeggen: die heeft gewerkt! Tegen kleine fascistische groepen, vooral tegen groepen die zelf openlijk neonazi zijn, werkt deze aanpak nog steeds. Het komt keer op keer op het volgende neer: fascistische groep kondigt optocht, manifestatie of publieke samenkomst aan om daarmee een stuk publieke ruimte te veroveren en zichzelf te versterken; antifascisten mobiliseren onder het motto 'Laat ze niet lopen!' of varianten daarvan. Het idee is dat de fascistische actie onder zo'n zware druk komt te staan dat die niet doorgaat. Optimaal is als we zelf een nazi-mars blokkeren en uit elkaar weten te jagen. Nog leuker is als het niet alleen als zodanig georganiseerde antifascisten zijn die de nazi's dwarsbomen, maar ook verontwaardigde buurtbewoners, groepen boze migranten die hun woede komen koelen, soms op verheugend hardhandige wijze. Zo wordt antifascisme wat het hoort te zijn: zelfverdediging vanuit gemeenschappen, niet louter het project van kleine groepen goed voorbereide, doorgaans radicaal-linkse actievoerders. Iets minder optimaal is het als antifascistische mobilisatie het gezag zenuwachtig maakt, waarna dat gezag de bewegingsruimte van de fascisten sterk inperkt. Bijvoorbeeld door zowel de fascistische als antifascistische manifestatie te verbieden: een hachelijk succesje, want hoewel we de fascisten alle mogelijke moeilijkheden gunnen, vertrouwen we maar beter niet op het gezag om de klus voor ons te klaren. Alleen onze eigen slagkracht garandeert iets, en juist die wordt door zo'n verbod aan beide kanten ook ondermijnd. Dat van dit alles fascisten toch ook last hebben, is intussen wel mooi meegenomen.

Het fascisme heeft wortel geschoten in het politieke bestel

Ik noem de rechtstreekse antifascistische tegenmobilisatie, inclusief de optie tot confrontatie met de fascisten, in grote lijnen succesvol. Jaar na jaar zijn we er langs deze weg in geslaagd de Nederlandse Volks-Unie (NVU) te belagen en erg kort te houden. Jaar na jaar lukt het om Pegida – een club die met haar nadruk op breed geaccepteerde moslimhaat een kanshebber leek als opkomend, gevaarlijk fascistisch fenomeen – in de marge te duwen en van samenhang en slagkracht te beroven. Meer dan een rondtrekkend 'Circus Wagensveld' met een club van vijf fans is er eigenlijk niet van over. Er zijn meer van dit soort fascoclubs, doorgaans steeds nieuwe edities van eerdere soortgelijke clubs. Daar omheen huppelen loslopende nazi's als Peter van Vliet, niet iemand die je in een donkere steeg tegen wilt komen maar ook niet iemand die een serieus nazi-project op poten weet te krijgen. Waakzaamheid, volharding en keer op keer bereid zijn om, in wisselende vormen, de nazi's de weg te versperren, in de verdediging te duwen, te dwingen zich achter de politie te verschuilen en zo mogelijk gewoon uiteen te jagen. Het heeft gewerkt. Het werkt nog steeds. Het blijft werken, als we daarbij blijven nadenken over de beste vorm waarin we deze aanpak keer op keer gieten.

Fascisme in het parlement en de media

Maar intussen is er de laatste dertig jaar, terwijl we dus keer op keer met redelijk resultaat neonazi's en aanpalende splinters kort wisten te houden, iets heel dramatisch ten kwade veranderd. Terwijl de expliciete fascogroepjes klein bleven, mede door onze antifascistische pressie, groeide het fascisme in bredere zin als kool. Ik doel daarbij op de groei van stromingen en partijen die we doorgaans met dat verhullende woord 'rechts-populistisch' aanduiden. Eerst Fortuyn en zijn bekende Lijst Pim Fortuyn (LPF). Daarna al gauw Geert Wilders en zijn Partij voor de Vrijheid (PVV), en vervolgens ook nog het Forum voor Democratie (FvD) van Thierry Baudet. Bij Fortuyn en Wilders was de fascistische insteek veelal verhuld. Bij Baudets operatie was het allemaal veel en veel duidelijker. En

waar Wilders gezien kan worden als opvolger van Fortuyn, daar kwam Baudet op naast de al veel langer actieve Wilders, die tegelijk gewoon door bleef gaan. Meerdere grote parlementaire fascistische formaties, samen 'goed' voor tientallen zetels in de Tweede Kamer, met indirecte maar soms ook directe bestuurlijke invloed (Wilders' gedoogsteun voor Rutte in 2010-2012; FvD-deelname aan het provinciebestuur in Noord-Brabant enkele jaren terug). Het fascisme heeft wortel geschoten in het gevestigde politieke bestel en andere partijen, rechtse maar ook zich links noemende, praten deze fascisten op het vlak van bijvoorbeeld vluchtelingen en arbeidsmigranten maar al te vaak naar de mond. Intussen zien we ook in medialand verwante ontwikkelingen. Eerst de rechtse haatsite *GeenStijl*. Al snel ook de rechtse haatzender *PowNed* en inmiddels ook omroep *Ongehoord*. Er heeft zich, naast een sterke parlementaire positie voor het fascisme, intussen ook een fascistische vleugel in de media ontwikkeld, voor een flink deel trouwens letterlijk uit belastinggeld, dus ook betaald door jou en door mij.

Het beleid tegen vluchtelingen wordt alsmaar hardvochtiger

Welnu, deze groei van fascistische invloed en macht heeft geen enkele effectieve antifascistische tegenwerking ontmoet in ruim tweeëntwintig jaar (ik reken vanaf Fortuyn). Zeker, er waren tegengeluiden, bezorgde artikelen, protesten voor congrescentra waar het Forum samenkwam en waar Wilders flyers uitdeelde, demonstraties tegen racisme en fascisme. Het is verdedigbaar om te zeggen dat zonder zulke activiteiten de situatie nog veel dramatischer zou zijn dan die is. Maar aantoonbare, daadwerkelijke impact op de groei van de PVV, FvD, JA21, noem maar op? Ik zie het niet. Die clubs hebben schade ondervonden van intern gedonder, ruzie, uitlekkende appjes. Niet van doelgerichte antifascistische activiteiten. Terwijl we het kleine expliciete fascisme klein hielden, heeft het grote, vaak veel verdekter fascisme bijna zonder weerstand haar opmars kunnen voortzetten. Het is beter om dat – een vrijwel volledig falen van antifascistische strijd waar het de grotere fascistenclubs betreft – onder ogen te zien. Het is van daaruit nodig om terug naar de tekentafel te gaan en te overdenken wat we hier aan gaan doen, terwijl we doorgaan het kleine fascisme kort te houden. Dat laatste blijft belangrijk. Want die kleine clubs kunnen, onder bepaalde omstandigheden, precies de kiemen vormen van grotere bewegingen die de grote parlementaire fascistenclubs van slagkracht op straat kunnen voorzien. En slagkracht op straat is precies dat bestanddeel van de fascistische strategie die in Nederland gelukkig nog niet zeer sterk ontwikkeld is. Het klein en geïsoleerd houden van mogelijke kiemen van die slagkracht helpt om in ieder geval dat zo te houden.

Die grote parlementaire clubs en de fascistische media hebben we daarmee echter geenszins effectief te pakken. Waarom is dat zo moeilijk? Ik denk dat er meerdere redenen zijn.

Fascisme in maatpakken

De eerste reden is een ideologische. Haat tegen vooral moslims en tegen vluchtelingen is de afgelopen decennia *mainstream* gemaakt. Niet door Wilders en niet door Baudet, maar door zittende regeringen van welke samenstelling dan ook. Het beleid tegen vluchtelingen wordt alsmaar hardvochtiger, is gericht op maximale ontmoediging en uitsluiting, en niet op menselijke opvang. In het kielzog van 9/11 en de 'strijd tegen terrorisme' is het beeld van de moslim als bedreiging door vrijwel de hele gevestigde politiek naar voren geschoven. Dit maakt het voor Wilders en Baudet erg makkelijk om hun politieke operaties te presenteren als mainstream, daar waar gevestigde politici nog wel eens een humanitaire aarzeling vertonen. PVV, FvD, en ook al de BoerBurger-Beweging (BBB): het ziet er oppervlakkig gezien uit als een wat ruwer soort VVD. Dat die VVD zelf steeds meer naar PVV-gebied beweegt, helpt hier bepaald niet. Hoe dan ook, waar PVV en FvD zich zo mainstream kunnen opstellen, is het buitengewoon moeilijk om ze in een isolement te duwen en ze als fascistisch te brandmerken. Dat vereist inhoudelijke, ideologische scherpte. Dat vereist het inzicht dat fascisme niet enkel bestaat uit racistische haat en het uitsluiten van vluchtelingen. fascisme krijg je waar deze haat en deze uitsluiting handvatten worden om te mobiliseren voor een hardhandige operatie ter redding van de natie. Kernidee van het fascisme is immers: de natie, als hoogste object van loyaliteit, is in existentieel gevaar, en er zijn heel harde ingrepen nodig om dat gevaar te verslaan. De bedreiging? Alles wat de eenheid en daarmee de kracht van de natie kan bedreigen: van de aanwezigheid van mensen van buiten die natie tot en met diegenen die tegenstellingen binnen de natie, zoals arm versus rijk, aan de orde willen stellen en willen uitvechten. Daarom staat het fascisme altijd en overal haaks op welke vorm van links dan ook en haaks op solidariteit van onderkant tegen bovenkant.

Bedreigend voor die patriarchale natiegedachte, niet voor niets spreekt men van het vaderland, is volgens fascisten ook alles wat haaks staat op het standaard cisheteropatroon van gezins- en relatievorming. Gezinnen zijn man plus vrouw, man als baas, vrouw als ondergeschikte, kinderen als voetvolk. Wat daarbuiten valt, mag niet bestaan. Dat haat tegen transgender personen en hun rechten in fascistische bewegingen standaard een bondgenoot vindt, past hierin. Al deze patronen zijn bij PVV en zeker bij Baudets club te vinden, als je een beetje zoekt. De toon verraadt veel: 'Wij gaan het vaderland redden' dat door de andere partijen wordt 'verkwanseld', dat is de toon. Zo'n redding vraagt natuurlijk om een redder. Het *Führer*principe is nooit ver weg hier.

Het fascistische karakter van deze clubs is er dus. Maar het springt lang niet zo makkelijk in het oog als bij clubs die zelf met hakenkruizen en dergelijke lopen te zwaaien en expliciet naar Hitler of Mussolini als rolmodel verwijzen. Dit maakt de aanpak 'Kijk! Fascisten! Laat ze niet lopen!' in het geval van de PVV minder makkelijk dan in het geval van de NVU. Je moet veel te veel uitleggen voor je zelfs maar met mobilisatie kunt beginnen. Verder heeft de PVV intussen een zo brede aanhang, een zo hoge mate van acceptatie ook, dat het daadwerkelijk verstoren van een PVV-samenkomst zich heel makkelijk tegen antifascisten kan keren. Dat is

op zichzelf geen reden om ervan af te zien. Maar het is wel een factor om mee te wegen. Wat tegen de NVU een prachtige aanpak is, is dat tegen PVV en FvD (en BBB en JA21) bepaald niet automatisch.

Andere tijden
Er is een tweede reden dat antifascistische strijd zo weinig effectief is, en die geldt breder dan alleen waar het de grote parlementaire clubs betreft. Die reden is historisch van aard. Het historisch besef van wat fascisme is en waarom je het tot iedere prijs dient te bestrijden, is heel erg aan het vervagen. Toen ik in de jaren tachtig en negentig mijn eerste stappen zette als deelnemer aan min of meer militante antifascistische activiteit, kon ik mijn ouders uitleggen wat ik deed, en waarom. Dat lukte omdat ze wisten wat nationaalsocialisme betekende: ze hadden het tussen 1940-1945 zelf ondervonden. Ik hoefde mijn moeder niet uit te leggen waarom Wilders fout was, de man deed haar aan de NSB denken, en die herinnerde ze zich. Ik groeide op in een tijd waarin herdenken betekenis had omdat nabestaanden de zaak konden uitleggen op basis van eigen ervaringen. Er was een heel wijdverbreid idee: nationaalsocialisme? Dat willen we nooit meer meemaken! En mensen uit de generaties voor wie dat idee op ervaring stoelde, waren springlevend en lieten van zich horen. Als je deelnam aan een actie tegen nazi's, moest je misschien uitleggen waarom een militanter aanpak nodig was. Maar je hoefde niet uit te leggen dat je iets tegen nazisme wilde doen, want dat snapten ook niet heel linkse mensen doorgaans uitstekend.

Wat fascisten haten is de solidariteit van gelijkwaardige mensen

Welnu, dat is dus veranderd. De mensen die de bezetting hebben meegemaakt zijn hoogbejaard of dood. De generatie die uit ervaring kan spreken, sterft uit. Wat brede lagen van de bevolking van fascisme en nationaalsocialisme weten, is gestoeld op wat ze op school, in de media, soms vanuit een bibliotheek, te zien, te horen, te lezen krijgen. Het stoelt niet op eigen ervaringen of op ervaringen van familieleden en bekenden. De noodzaak tot antifascistische educatie is daarmee veel en veel groter dan dertig jaar terug. En bij die antifascistische educatie kunnen we steeds minder rekenen op het officiële onderwijs, gevestigde media en noem maar op. Die buigen immers steeds meer met de rechtse winden mee, als ze die zelf niet helpen aanblazen. Hier versterkt de groei van breed parlementair fascisme en de teloorgang van historisch antifascistisch bewustzijn elkaar.

Terug naar de tekentafel
Wat staat ons te doen? Terug naar de tekentafel dus, en tegelijk stug doorgaan! We kunnen ons geen gevechtspauze permitteren terwijl we gaan bedenken hoe we effectiever worden, dus we houden stug vol. Maar het is wel zaak dat we samen dingen bedenken om effectiever te worden, vooral tegen die brede fascistische stroom in de parlementaire politiek en in de media. Ik zie een tweetal punten om aan te werken. Allereerst antifascistische educatie! Waar we niet meer op oudere generaties kunnen bouwen, waar media en onderwijs ons niet inenten tegen het fascistische virus, is het des te belangrijker dat we die inentingen zelf verzorgen. Antifascistische bewustwording, via artikelen, presentaties op samenkomsten, eigen media en ingezonden stukken in gevestigde media, gecombineerd met gerichte actie zodra media een verdraaide, verhullende of zelfs apologetische weergave van fascistische politiek geven. Er is vast meer te bedenken.

Naast werk rond bewustwording – ideologische strijd, als je dat woord wilt hanteren – zijn er ook praktische zaken nodig. We zagen al: directe mobilisatie tegen PVV en dergelijke is niet zo'n vruchtbaar idee. Wel vruchtbaar: activiteiten organiseren waarin we precies die dingen cultiveren die fascisten haten, en voor die activiteiten maximale aandacht vragen. Wat fascisten haten is de solidariteit van gelijkwaardige mensen. Wat fascisten dus haten en waar ze last van hebben zijn acties waarin arme mensen, woningzoekenden, arbeiders, opkomen voor hun rechten. Wat fascisten haten is: opkomen voor onderdrukte mensen, voor de mensen die door fascisten tot doelwit van hun haat worden gemaakt. Wat fascisten dus haten is: zij aan zij met transgender mensen de *terfs* – ik weiger om uit te leggen wat voor tuig dat is, zoek het maar op – uit te jouwen en tot een smadelijke aftocht te dwingen.

Wat fascisten ook haten is: plekken waar mensen in vrijheid en solidariteit op basis van gelijkwaardigheid samenkomen, sociale centra, al dan niet in een kraakpand. Dat soort centra opbouwen is op zichzelf van antifascistische waarde. Plekken opbouwen waar dingen er precies zo aan toegaan als geen fascist kan waarderen, die plekken zo toegankelijk en aantrekkelijk mogelijk maken voor zo veel mogelijk mensen; zo bouwen we iets waardoor de aantrekkingskracht van fascistische schijnoplossingen kleiner wordt, omdat mensen zien dat er veel fijnere manieren zijn om samen te leven dan enkel op basis van krampachtige, benauwende haat jegens mensen die het nog wat moeilijker hebben dan jijzelf. Laten we dus uitnodigende eilanden van solidariteit bouwen! Laten we die met elkaar verbinden, zodat we elkaar ondersteunen en de eilanden kunnen uitgroeien tot hele continenten.

Maar ook: laten we bereid zijn die eilanden hardhandig te verdedigen, zowel tegen de staat als tegen de fascisten. En bij dit alles blijft de noodzaak van militante directe actie tegen nazi-knokploegen en optochten onverkort bestaan. Maar het opbouwen van stukken samenleving waar vrijheidsliefde, solidariteit en gelijkwaardigheid de gebruikelijke gang van zaken zijn, heeft een zelfstandige waarde in de strijd tegen het fascisme, eentje die belangrijker is dan we ons mogelijkerwijs realiseren.

Tot zover maar eventjes. Ik zie jullie, aan de tekentafel, en op de barricades zelf. Ⓐ

WAT AANVULLINGEN OP HET ARTIKEL ‘AI EN KAPITALISME’

KAPITALISTISCH ACCELERATIONISME

Tekst Hadrian   Beeld Stafford Beer

In het afgelopen jaar is *artificial intelligence* (AI) een groot onderwerp van discussie geworden[1]. In tegenstelling tot bij eerdere tech-hypes, zien we echter al vrij snel ook een kritisch discours ontstaan. Waar vijf jaar geleden de meest vies stinkende scheet van een Silicon Valley-*techbro* nog door tech-‘journalisten’ als meest positieve bijdrage aan de wereld werd gepresenteerd, verschenen er nu in korte tijd redelijk veel en openlijk kritische artikelen. Men zou kunnen stellen dat er daadwerkelijk journalistiek bedreven werd waarvan de stukken zelfs redelijk door leken te dringen in de *mainstream*. Ja, er is nog steeds een hype. Ja, die hype zorgt nog steeds voor miljardenwaarderingen van bedrijven wiens enige product maar al te vaak een folder voor investeerders is, maar ik merk zelfs buiten onze linkse bubbel toch wat meer terughoudendheid en inzicht bij mensen die zich met technologie bezighouden. Laten we hopen dat dit fenomeen, wat vaak de *techlash* wordt genoemd, niet van korte aard is en zich verder uitbreidt en verdiept.

De kritische noot belandde gelukkig ook in een artikel in de *Buiten de Orde* (*BdO*). Dit artikel benoemde een groot deel van de kritiek die de afgelopen tijd op de AI-hype is verschenen. Het is belangrijk dat die kritiek verspreid wordt. De vraag waar de meeste mensen rondom technologie zich mee bezig houden is ‘wat doet de technologie?’ In ons huidige culturele moment wordt ook kameraad Ludd weer geherwaardeerd, en daarmee ook een centraal inzicht van de Luddietenbeweging, namelijk de uitbreiding van die vraag naar: ‘wat doet de technologie, voor wie doet het dat, en op wie heeft dit effect?’

Als we die vraag nog eens goed bekijken, en ook eens onze kritische blik naar wat AI genoemd wordt richten,

dan denk ik dat we nog heel wat sociale problemen missen. Ik wil daar graag hieronder wat aan toevoegen. Ook zijn er denk ik wat aanvullingen nodig op het vorige artikel. Ik zal eerst nog eens beginnen met een definitie van AI.

Nogmaals, wat is AI eigenlijk?
Kort gezegd, een marketingterm. De opkomst van AI als term kun je niet los zien van de *crypto crash* afgelopen jaar. Voor een groot deel zitten dezelfde actoren nu achter die AI-hype. Waar vorig jaar zogenaamde durfkapitalisten – een erg inaccurate term voor wat ze echt zijn – miljarden in web3 stortten, doen ze dat nu in AI. De som van het geld is trouwens wel veel lager, aangezien de investeringen vanuit het durfkapitalisme fors zijn gedaald. Mogelijk heeft dit te maken met het feit dat geld dit jaar minder waard is geworden. Of het echter over vierenveertig miljard dollar of eenentachtig miljard dollar gaat, beide bedragen zouden volstaan mensen door de koude winter te helpen. Maar goed, crypto is gecrasht, en vermoedelijk blijft dat nog jaren zo. Daar ongeveer zeventien procent van alle Amerikanen 'geïnvesteerd' heeft in en dus geld heeft verloren aan crypto, denk ik niet dat die markt op korte termijn weer aantrekt. Het geld dat nu dus over is, moet naar de volgende hype toe, en net op dat moment blijken er een paar technologische vernuftigheden bruikbaar genoeg te worden om wat mooie trucjes te doen. Poef, een nieuwe hype is geboren. Het grote verschil met crypto? Je kunt er daadwerkelijk bruikbare producten mee bouwen.

AI bestaat in bepaalde vormen al zeker sinds het midden van de twintigste eeuw. Het idee van een AI bestaat, zoals Evie Embrechts al aangaf, natuurlijk al veel langer. Het was echter de opkomst van computers die het mogelijk maakte om AI voor het eerst echt te onderzoeken. Dat leverde een programmeertaal op die nog steeds wordt gebruikt, doch niet meer zo populair is. Ook bracht het een vroege *chatbot*, ELIZA, en wat fundamentele concepten. Ook de cultuur was gevuld met een heleboel robots en (vaak kwaadaardige) intelligente computers. In de jaren zeventig liepen de investeringen echter terug en begon er een soort AI-winter. Hoewel computerhardware met snelle stappen vooruitging in snelheid en capaciteit, was dat niet op manieren die goed geschikt waren voor AI-onderzoek met de concepten die op dit moment populair zijn.

Processoren kunnen heel veel berekeningen doen, maar kunnen dat alleen sequentieel doen terwijl voor AI-onderzoek juist parallellisatie heel nuttig is. Hoewel moderne processoren meer parallel kunnen doen – de goedkope laptop waar dit artikel op geschreven wordt kan vier taken naast elkaar doen – is ook dat niet bepaald genoeg. Echter bestaat er een type hardware dat specifiek ontwikkeld is om enorm veel van een bepaalde soort wiskundige berekeningen naast elkaar te doen: grafische kaarten. Een grafische kaart van topniveau op de consumentenmarkt kan tegelijkertijd meer dan zestienduizend berekeningen naast elkaar doen. Kaarten van topniveau die voor de bedrijfsmarkt zijn gemaakt kunnen zelfs nog meer. Laten deze berekeningen nou ook nog eens precies van het soort zijn dat goed past bij moderne vormen van AI, en we hebben hier de technische verklaring voor de terugkomst van deze technologie.

HET TRUCJE LIJKT OP HET EERSTE GEZICHT INTERESSANT, TOT JE ER ACHTER KOMT DAT DE TEKST VAN CHATGPT VAAK VOL STAAT MET ONWAARHEDEN

En ondanks al deze *technobabble*, blijft AI een marketingterm! Hoe technisch vernuftig het ook mag zijn, wanneer je kijkt naar de onderliggende technologie blijkt het gewoon statistiek op steroïden te zijn. Ja, AI kan tegenwoordig heel mooi een plaatje van een kat maken dat echt lijkt op een kat, eventueel zelfs in de impressionistische stijl, maar dat kan het alleen omdat het gevoed is met data van het internet en dat is gevuld met heel erg veel katten. Wat moderne modellen als het ware doen is al die plaatjes bij elkaar voegen en daar een statistische benadering van een kat van maken. Ze weten dit proces vervolgens om te draaien waarbij ze zeggen: 'hier heb je wat ruis, vogel maar uit hoe er een kat in zit'. Hetzelfde geldt voor de *large language models*. Ted Chiang zegt dan ook: 'ChatGPT is als een vage JPEG van het web.' Het trucje lijkt op het eerste gezicht interessant, tot je er achter komt dat de tekst van ChatGPT vaak vol staat met onwaarheden en op plaatjes gerust acht vingers te vinden zijn (iets wat bij katten trouwens veel minder opvalt dan bij mensen). Deze modellen kunnen niets wezenlijk nieuws maken, hooguit bestaande cultuur recombineren op een manier die mensen nog niet gedaan hebben.

En hiermee verschillen de modellen van ChatGPT en MidJourney weinig van wat bedrijven als Google met hun algoritme op de achtergrond al jaren doen. Google heeft hun algoritme op YouTube met miljarden datapunten aan ons gedrag gekoppeld, en vervolgens omgedraaid en gezegd: 'hier is een gebruiker, vogel eens uit hoe hij het langst op de site blijft.' Over dat algoritme is er inmiddels ook genoeg geschreven, vooral over hoe het mensen zo snel mogelijk nazi-materiaal kan voorschotelen, maar het was geen hype. Zo zijn er wel meer algoritmes die soortgelijke dingen doen, en geen hype werden. Dat wat nu gehypet wordt, zijn blitse trucjes. Het is de bedoeling dat een bedrijf met een halfbakken kopie van een halfbakken product zo snel mogelijk hoge waarderingen krijgt en zo een paar investeringsrondes kan doorstaan. De hoop van de durfkapitalisten is dat ze dan dat halfbakken bedrijf op de beurs kunnen dumpen en kunnen cashen. Zij hopen dat je pensioenfonds in de hype trapt.

En desalniettemin zijn er wel technologische verschuivingen. De zichtbare trucjes, hoe vernuftig ook, hebben de wind in de zeilen. Maar het algoritme waar we het al langer over hebben, verliezen we zo een beetje uit het zicht, terwijl dit algoritme technisch gezien ook onder de noemer AI zou kunnen worden geschaard.

Groene datacentra
In 'AI en kapitalisme' wordt geclaimd dat het gebruik van datacentra van de grote *cloud providers* enorm veel energie kost en ook nog eens voor afvalwater zorgt. Daar heeft Evie Embrechts geen ongelijk in, maar het vereist wel wat nuancering. Als er namelijk een plek is waar groen kapitalisme hard gaat, dan is het wel bij de cloud-aanbieders. Google, Amazon, en Microsoft claimen namelijk allemaal dat hun datacentra op groene energie draaien, dat ze het warme water hergebruiken en dat het gebruik van de cloud een stuk energiezuiniger is dan reguliere datacentra bij bedrijven.

Zelfs als we ze hier op hun woorden geloven, dan kunnen we nog steeds stellen dat ze hard bijdragen aan het klimaatprobleem. Een datacentrum is misschien voorzien van zonnepanelen en windenergie, waarbij het koelwater in een warmtenet gestopt wordt, maar de klimaatkosten worden nog steeds geëxternaliseerd. Elk wattuur dat gebruikt wordt door een datacentrum is een wattuur dat niet gebruikt kan worden door mijn kookplaat. Ik weet zeker dat mijn kookplaat nuttige dingen doet, ik kan diezelfde claim niet met zekerheid maken over datacentra. Als zo'n datacentrum gebruikt wordt om extreemrechtse AI-gegenereerde propaganda te maken[2], dan is elk wattuur dus pure energieverspilling. Was die groene energie niet misbruikt voor nazi-propaganda, dan had er geen grijze energie gebruikt moeten worden voor mijn kookplaat. Kortom, de cloud-aanbieders hebben niets anders gedaan dan hun klimaatimpact geëxternaliseerd naar jou en mij.

Copyright
In 'AI en kapitalisme' wordt er kort gerefereerd naar de bron van de trainingsdata. In veel artikelen gaat het dan al snel over het eigenaarschap van kunst, en het copyright-debat. Dit debat rondom AI is een zeer netelig onderwerp. Het is een legitiem punt dat de massageneratie van afbeeldingen en tekst door AI-modellen een existentieel gevaar vormt voor creatieve arbeiders. Ik walg er dan ook van wanneer iemand een AI-afbeelding durft te gebruiken in een artikel. Ook heb ik de eerste AI-documentatie al gezien op een site van Microsoft, gelukkig gaven ze het ten minste nog toe.

AI-MODELLEN ZIJN STATISTIEKEN OP STEROÏDEN

De eerste reactie van velen lijkt een oproep naar wijzigingen in copyright te zijn. Copyright is een wetgeving die eigendom verstrekt over intellectueel werk, en alleen daarom al zouden we hier als anarchisten kritisch over moeten zijn. Desalniettemin is het in een kapitalistische maatschappij essentieel dat creatieve arbeiders zekere beschermingen genieten over hun werk, al is het maar omdat we willen blijven genieten van creativiteit. Een auteur die jaren over een boek zwoegt waar vervolgens een ander alle winst uit haalt, zal vermoedelijk niet nog een boek schrijven, al is het maar omdat die auteur een andere baan nodig heeft. Die bescherming was ook origineel het doel van copyright. Echter, door de eeuwen heen is het verwrongen tot een wapen juist tegen de creatieve arbeiders.

De meeste creatieve arbeid wordt namelijk vaak op freelance basis gedaan, waarbij de bedrijven de macht hebben om het intellectueel eigendom van de creatieve arbeiders af te pakken. Copyright maakt het dan onmogelijk voor de makers van veel van onze cultuur om zelf te engageren met hun eigen werken. Daarnaast zorgt het bestaan van intellectueel eigendom er sowieso voor dat cultuur compleet omheind en vermarkt kan worden. Kunst is altijd een dialoog waar het nieuwe tegenover het oude wordt gezet. Recombinatie is daar altijd een onderdeel van geweest. Hetgeen wat AI uniek maakt is dat hun recombinatie expliciet niet in dialoog met het oude staat, daarmee geen kunst is, en dat de bedrijven achter de modellen denken dat hun algoritmes mogen doen wat ons verboden wordt. Daarmee laat het vooral zien dat de regels alleen gelden voor arbeiders. Teruggrijpen op precies die wet- en regelgeving die de cultuur omheind en vermarkt, lijkt mij contraproductief.

AI als manager
Hetgeen we in het publieke debat vooral zien is discussie over hoe de technologie mogelijk gebruikt zou kunnen worden, en hoe het mogelijk bepaalde arbeiders uit de markt zal duwen. Hoewel het zeker een probleem is dat bijvoorbeeld grafische vormgevers nu met een machine moeten concurreren, juist in een vakgebied waar creativiteit een toegevoegde waarde is, zijn er een heleboel toepassingen van AI-achtige technologieën die verborgen worden en vaak al echte schade aanrichten.

AI-modellen zijn, zoals hierboven al benoemd, statistieken op steroïden. Zeker bij statistieken moeten we ons altijd afvragen welke data meegenomen wordt in statistieken en waarom. Met statistiek als technologie, zoals in toegepaste AI-modellen, ligt dat in lijn met die andere vraag: 'wat doet de technologie, voor wie doet het dat, en op wie heeft dat effect?'In de afgelopen jaren zagen we een belangrijke verschuiving in bepaalde bedrijfstakken. Taxi's werden bijvoorbeeld aan de kant geschoven door Ubers en Lyfts terwijl in de magazijnen van Amazon elke stap van de arbeider wordt bijgehouden. Dat laatste is natuurlijk niet nieuw, het Taylorisme stamt al uit de negentiende eeuw. Echter, als AI aan tafel schuift, zien we dat het Taylorisme ook op steroïden gaat functioneren. Modellen worden gevoed met allerlei acties van gebruikers zowel bij Uber als bij Amazon, en vervolgens gevraagd om managersbeslissingen te nemen. Dit heeft voor de bazen sowieso twee voordelen: ten eerste is er de beoogde productiviteitsverhoging, en ten tweede is er de extra brug die tussen mens en mens wordt geplaatst. In Silicon Valley praten ze graag over het 'minimaliseren van frictie'. AI-modellen zijn een manier om dat te doen door het gevoel van morele verantwoordelijkheid te minimaliseren. Een baas hoeft zich niet langer af te vragen of hij wel de juiste beslissing maakt, of dat hij niet onnodig

mensen het leven moeilijker maakt. Dat knagende gevoel dat zij de slechterik zijn, kan nu nog makkelijker genegeerd worden want ‘de computer zegt dat het moet’.

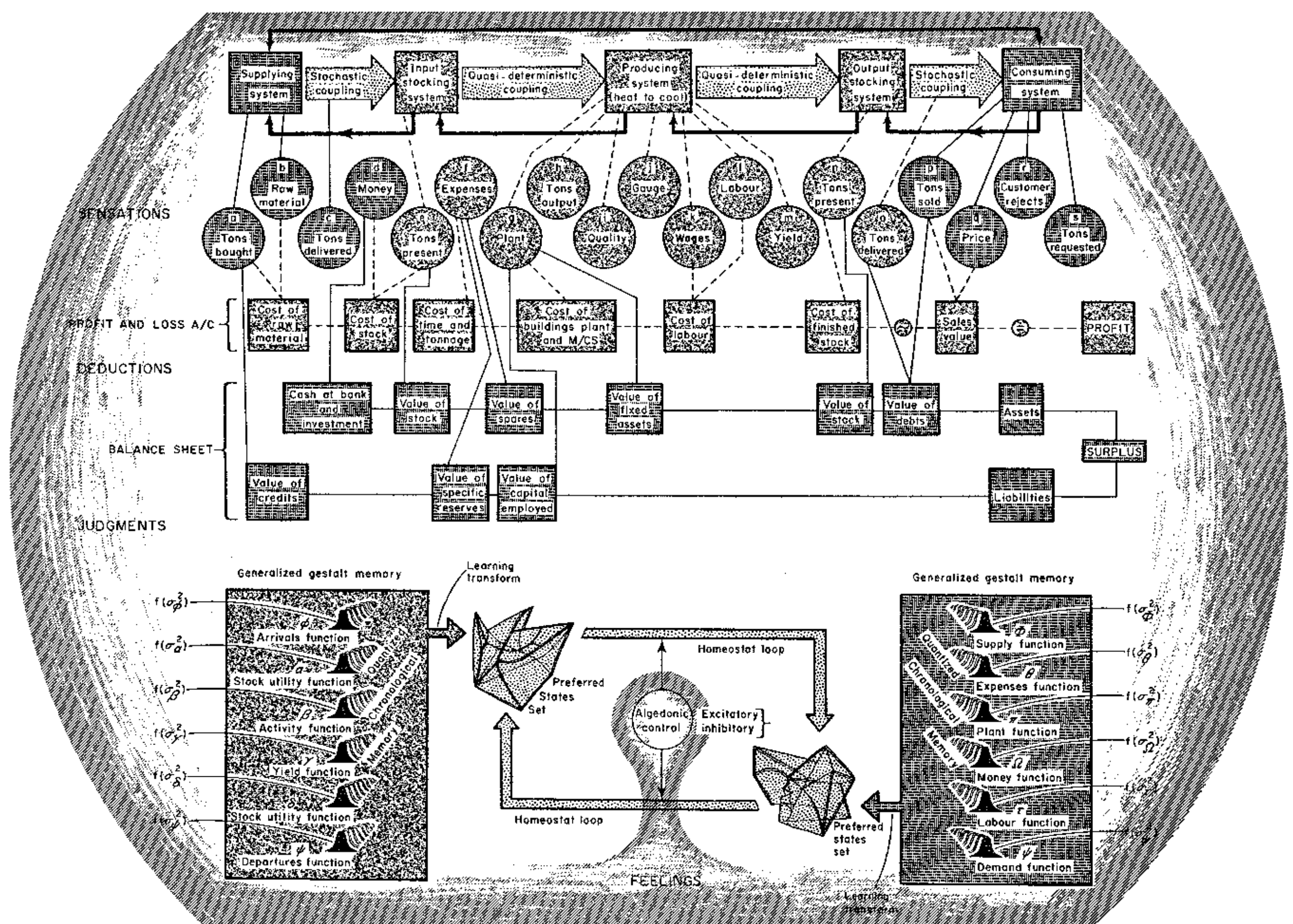
En niet alleen hebben arbeiders daar als arbeiders last van, maar ook als klanten. Ubers algoritme probeert aan de kant van de arbeider als arbeider te zoeken naar de laagste prijs waarvoor de arbeider zijn werk wil verkopen. Het kan dus zijn dat twee mensen voor dezelfde rit extreem andere bedragen betaald krijgen. Maar ook aan de andere kant zoekt het algoritme naar de hoogste prijs die de klant wil betalen. Het kan dus zijn dat twee klanten voor dezelfde rit ook extreem andere bedragen betalen, of dat een klant met een lager budget maar beter op een bankje in het park kan gaan slapen omdat Uber de bus- en taximaatschappij uit de stad heeft weggeconcurreerd.

Het is het kapitalisme dat deze hersenkronkels voedt. Het zijn algoritmes, waaronder algoritmes die als AI bestempeld kunnen worden, die het mogelijk maken.

AI als bureaucraat

Een computer als manager en verkoper is al erg zat, maar ook de staat zelf kijkt met grote interesse naar dit soort statistische modellen. Als technologie genoot statistiek altijd al een voorkeurspositie voor staten. Een van de elementaire karakteristieken van de staat is het leesbaar proberen te maken van diens bevolking. Statistiek maakt het mogelijk om de mens te abstraheren in normaalverdelingen, waarbij er een standaardafwijking is waarbij je grenswaarden kunt instellen waarbuiten iemand abnormaal wordt. Statistiek wordt alom gebruikt door de staat in al diens processen. Voor lange tijd waren er echter mensen bezig om die statistieken te verzamelen, en mensen kunnen meningen hebben over waar ze mee bezig zijn. Beslissingen die genomen werden op basis van al die data werden ook nog steeds door mensen gemaakt. Nu is het een stereotype dat een bureaucraat een gevoelloze automaat is, maar dat was lange tijd natuurlijk een metafoor. Nu is het in sommige gevallen al geen metafoor meer, en het is waarschijnlijk dat dat in steeds meer gevallen zo gaat zijn. Net als bij de AI als manager, zorgt AI in de bureaucratie voor het verminderen van frictie. Waar een bureaucraat die een vluchteling afwees eerst nog de mensen onder ogen moest zien, naar hun verhaal moest luisteren, en zich dan achter de wet kon verschuilen, is het denkbaar dat het verhaal binnenkort aan een computer gevoed wordt en die computer mag bepalen of het geloofwaardig is of niet. De effecten van dit soort algoritmisch bestuur hebben we in Nederland al gezien in het toeslagenschandaal. Dit en soortgelijke schandalen, zoals bijvoorbeeld de Robodebt-regeling in Australië, zijn slechts voorboden van wat we kunnen gaan zien.

In *Resisting AI: An Anti-fascist Approach to Artificial Intelligence* maakt Dan McQuillan een overtuigend argument dat AI inherent conservatief is. AI-modellen worden gevoed met bestaande data, waarbij veel beslissingen nu nog door mensen zijn genomen. Mensen van kleur die kritisch zijn op deze modellen hebben het met recht over de inherente

vooroordelen in data met betrekking tot criminaliteit, waarbij het racisme binnen politiedepartementen zorgt voor subjectieve data die dan weer gebruikt wordt door algoritmes om politie naar wijken met mensen van kleur te sturen. Dit zorgt voor een zelfversterkende terugkoppeling waarbij de nieuwe data die vooroordelen versterkt. Zelfs kleine verschillen in data, die niet eens per se met vooroordelen te maken hoeven te hebben maar gebaseerd kunnen zijn op puur toeval, kunnen tot enorme vooroordelen in toekomstige data leiden. Omdat AI alleen besluiten kan nemen op basis van bestaande data, zal het altijd een voorkeur hebben voor die data. Wanneer de effecten van AI-data weer ingevoerd worden in AI-modellen heeft dat een versterkend effect. Je zou dus zelfs kunnen stellen dat AI neigt tot radicaal conservatisme. Net als met kunst kan het hooguit verschillende beslissingen recombineren, maar geen nieuwe beslissingen nemen. Het kan ons dan ook niet helpen om een betere wereld te bouwen.

DE EFFECTEN VAN DIT SOORT ALGORITMISCH BESTUUR HEBBEN WE IN NEDERLAND AL GEZIEN IN HET TOESLAGENSCHANDAAL

Conclusie

De hypemachine lijkt inmiddels alweer een beetje te kalmeren. AI wordt door bedrijven als label nog wel op zo'n beetje elke regel programmeercode geplakt om mee te varen op de hype, net zoals in 2021 elke programmeercode het label web3 kreeg, maar tegelijkertijd zien we dat ChatGPT snel gebruikers verliest.[3] Het nieuwe is er wel zo'n beetje af, het trucje hebben we wel gezien, en je ziet ook wel sentimenten als 'waarom zou ik de moeite nemen iets te lezen waarvoor niemand de moeite heeft genomen het te schrijven?' Hoewel de hypemachine door durfkapitalisten bedoeld was om snel geld te verdienen door vuilnisbeltbedrijven te dumpen op investeerders, heeft het ook als afleider gediend.

AI wordt hier en daar al als manager en bureaucraat ingezet, en dat zal alleen maar verder toenemen, tenzij wij het een halt toe roepen. De problemen met AI als conservatieve actor duiden op fundamentele problemen met de technologie. Als technologie is het aantrekkelijk voor staten en kapitalisten omdat het minimalisatie van kosten en maximalisatie van opbrengsten belooft. Wat het voor ons betekent is verdere algoritmische bezuinigingen waarbij de bureaucraat alleen maar hoeft te zeggen: 'de computer zei dat het goed was.' Wanneer we de vraag van de Luddieten er nog eens bij pakken, kunnen we de volgende antwoorden geven. Wat doet het? Extreem veel statistische berekeningen uitvoeren op data in de hoop daar geautomatiseerde patronen in te ontdekken. Voor wie doet het dat? Voor staat en kapitaal, om te bezuinigen en winst te maximaliseren. Met een halve eeuw aan neoliberale data kunnen we ook neoliberale AI-modellen verwachten. Op wie heeft dat effect? Jou, mij, vluchtelingen, mensen met een uitkering, maar vooral niet de rijken.

Dat wil niet zeggen dat AI-modellen op zijn slechtst compleet kwaadaardig zijn, of nutteloos op zijn best. Er zijn positieve manieren om AI-modellen te gebruiken. Zo is er een organisatie die probeert om met AI-modellen veel sneller bewijs te verzamelen over oorlogsmisdaden. Ook is er veel onderzoek naar AI-modellen in medische diagnostiek, en als het inderdaad kan helpen om bijvoorbeeld kwaadaardige tumoren vroeger op te zoeken, dan kan dat alleen maar positief zijn. Dit is echter niet de enige manier waarop deze modellen gebruikt worden, en de scha(n)delijke vormen vereisen meer aandacht en weerstand. Ⓐ

DE SCHA(N)DELIJKE VORMEN VAN AI VEREISEN MEER AANDACHT EN WEERSTAND

Noten
1 Dit stuk is een aanvulling op het artikel 'AI en kapitalisme' van Evie Embrechts dat in de *Buiten de Orde* nummer 2, jaargang 2023 werd gepubliceerd.
2 Tristan Lee & Kolina Koltai, 'The Folly of DALL-E: How 4chan is Abusing Bing's New Image Model', op: bellingcat.com, geplaatst op 6 oktober 2023.
3 Richard Kestenbaum, 'ChatGPT Is Losing Users. Is The Artificial Intelligence Craze Over?', op forbes.com, geplaatst op 11 juli 2023.
4 Akhila Narla, Brett Kuprel, Kavita Sarin, Roberto Novoa & Justin Ko, 'Automated Classification of Skin Lesions: From Pixels to Practice', op sciencedirect.com, geplaatst op 20 september 2018.

GRONINGSE ONDERSTROOM 2024

TERUGKEER STREETRAVE VOOR VRIJE RUIMTES

Tekst Tjaaktje Veenstra

Op zaterdag 20 januari zal voor de tweede keer een demonstratie van de Groningse Onderstroom plaatsvinden. Tijdens deze *streetrave* in Groningen komen vrijplaatsmakers en -liefhebbers samen op voor het belang van vrije, non-commerciële culturele ruimtes. *Buiten de Orde* kijkt met Fiona terug op de vorige en vooruit naar de komende editie.

Waarom organiseren jullie de Groningse Onderstroom?
We komen op voor het belang van de vrije ruimte, en dan met name de vrije ruimte die aan de basis staat van kunst en cultuur. Groningen heeft ateliers en oefenruimtes nodig waar mensen kunnen experimenteren zonder financiële druk. Plekken om feesten te organiseren. Ook betaalbare woonruimte is belangrijk voor mensen met instabiele inkomens, zoals muzikanten en kunstenaars.

Waarom gebeurt dat in de vorm van een rave?
Omdat we daarmee kunnen laten zien welke creatieve collectieven er zoal bestaan, hoeveel vriendschap en solidariteit er onderling is, en hoeveel feest je kan bouwen zonder winstoogmerk. Er stonden mensen langs de kant van de weg die zoiets nog nooit hadden gezien. Met de streetrave pakken we bovendien de publieke ruimte in het hart van de stad terug. Die is net zo goed van ons. Geloof me, met z'n allen door de straten dansen voelt al als een radicale actie op zichzelf, vooral omdat het zo duidelijk DIY en geen commercieel evenement is.

Vorig jaar dansten we met meer dan vijfhonderd mensen door de straten van Groningen. Het was een optocht met *sound systems* uit het Noorden van het land aangevuld met een enkele uit de Randstad. Van piepklein en getrokken door een grasmaaier tot een enorme truck met oplegger. Er was een podiumwagen met livemuziek getrokken door een trekker, een fietskar met dierengeluiden, er waren kleine, tot disco omgetoverde, personenwagens en steltlopers.

We hebben de vorige editie laten zien hoe vet het kan zijn om ook in hartje winter en in het donker buiten te dansen. De komende editie hopen we nog groter te worden en bijvoorbeeld lichtshows in onze optocht te verwelkomen. Initiatieven kunnen zich tot twee weken van tevoren aanmelden.

Waarom organiseren jullie dit niet lekker in de zomer?
De streetrave vindt plaats tijdens Eurosonic Noorderslag, het grootste muziekshowcase-evenement van Europa. Tijdens dit evenement wordt opkomend talent gescout. Er komen bezoekers van over de hele wereld. Groningen loopt hiermee te koop, maar een groot deel van de programmering is duur en daarmee ontoegankelijk voor veel Groningers.

Er is een betaalbare randprogrammering, maar er mist aandacht voor de plekken waar jong talent vandaan moet komen; de vage kelders, kraakpandjes en andere plekken die financieel toegankelijk zijn voor wie aan wil rommelen en wil leren. Groningen noemt zich 'City of Talent', maar heeft geen aandacht voor de plekken waar dat talent tot ontwikkeling komt. Daarnaast vinden we het belangrijk dat er ook ruimte is voor cultuur die niet voor iedereen goed te verteren is, dat niet alleen de *mainstream* zichtbaar mag zijn. Niche, vuig en *underground* zijn goed vertegenwoordigd tijdens de Groningse Onderstroom.

In Groningen is het toch allemaal niet zo erg als in de Randstad?
De vrije ruimte die er is staat altijd onder druk, daar moet voor gevochten blijven worden. Nieuwe 'broedplaatsen' worden vaak van bovenaf georganiseerd, en organisch ontstane initiatieven worden de kop ingedrukt.

Vorig jaar werd het Kraaienest om slinkse nepredenen gesloten, een kraakpand met een bar en belangrijke culturele en sociale functie. In het piepkleine regulateurshuisje waar jazzbar Le Petit Théâtre zat, dat vanwege financiële redenen de deuren noodgedwongen moest sluiten, kwam kraakpand Kolendrift. De kraker van het monumentale mini-theater wilde er een culturele plek van maken, maar moest van de rechter binnen twee weken al vertrekken om ruimte te maken voor een marketingbedrijf dat er via Carex (leegstandsbeheer) in kwam te zitten.

Dat is ook een probleem. Veel creatievelingen kunnen alleen aan genoeg atelierruimte komen via antikraak. Dit betekent dat kunstenaars continu moeten verhuizen. Er gaat veel onnodig verspilde tijd, geld en energie in die onzekerheid zitten. Bovendien worden mensen via deze constructie soms tegen elkaar uitgespeeld. Bij een locatie waar mensen ateliers huurden, moesten de kunstenaars ineens plek maken voor gevluchte immigranten. Het is natuurlijk volstrekt legitiem dat immigranten woonruimte krijgen, maar net als iedereen hebben zij ook recht op een zekere woonplek, en niet via een schimmige antikraakconstructie.

Gaat er ook iets goed in Groningen, of is het alleen maar doffe ellende?
Nou, er zijn gelukkig ook leuke nieuwtjes. Groningen is sinds kort twee gekraakte sociale centra rijker. Eerst werd vlak buiten de stad een voormalig waterzuiveringsgebouw van het waterschap gekraakt, waar nu al meerdere bands hebben opgetreden en er vaak iets te doen is. Ook wordt daar voku (volkskeuken) Salmonella nieuw leven ingeblazen. Dat pand heet Waterskaap, omdat de enige buren schapen zijn.

En nog een heugelijke, recente ontwikkeling: de krakers van de Oude Jeugdsjoel hebben hun eerste rechtzitting doorstaan en hoeven nog niet weg. Ook krijgen ze steun van buurtbewoners die het met hen eens zijn dat het belachelijk is dat de gemeente een gedeelte van dit historisch erfgoed wilde slopen. De Jeugdsjoel is een bijzonder gebouw met een rijke geschiedenis, en biedt ruimte voor een sociaal centrum op een locatie in de binnenstad.

Voor wie Groningen niet kent, een kleine introductie van andere collectieven die vast weer van de partij zullen zijn: Het Oude RKZ, Rollend Goed, Wieland, Betonbos, Paradijsvogeltuin, Pigeonfest, Beats 'n Breaks, Moshpit of Creation, en dan komen er nog meer bij. Meld je vooral aan met je initiatief als jullie ook met een muziek- of kunstvoertuig willen komen representeren.

En waar kunnen de randstedelijke ravers die na het lezen van dit interview overtuigd zijn naar Groningen te komen dan slapen?
Ik zou zeggen, vraag rond in je netwerk. Ook goed om te weten: er wordt sowieso wel iets georganiseerd waar je wakker kan blijven tot de eerste trein naar huis. Ⓐ

Dialoogje

HAVERMOUTPAP

door Mirka

Ik wil het er niet over hebben.

Nee, ik wil het er ook niet over hebben.

Niet weer.

Niet steeds.

Alsof er geen andere dingen gebeuren.

Leuke dingen.

Dingen waar je blij van wordt!

Zoals?

Nou, die kun je toch zelf ook wel verzinnen?

Er komt even niets in me op...

Natuurlijk wel.

Echt niet. Noem jij dan eens wat.

Ik heb vanmorgen heerlijk ontbeten!

Nou ja zeg. Wat banaal.

Toch was het zo. Havermoutpap met sojamelk en rozijnen.

Terwijl, ondertussen... Heb je de krant gelezen?

Ja natuurlijk. Tijdens het ontbijt.

Nou ja, dat kan echt niet hoor.

Hoezo, waarom kan dat niet volgens jou? Ik kan prima multitasken.

Genieten van je pap terwijl je leest over oorlog.

Ik dacht dat we het er niet...

Nee, sorry, maar over pap wil ik het al helemaal niet hebben.

Ik had ook een fijn gesprek met mijn vriendin.

Tijdens de pap?

Nou ja, nu begin jij er toch echt zelf over. Ja, tijdens de pap.

Gezellig als je ondertussen ook de krant zat te lezen.

We hadden het over wat er in de krant stond.

Wat stond er dan in?

Daar zouden we het niet over hebben.

Was dat het enige wat erin stond?

Nee, natuurlijk niet, maar daar ging ons gesprek wel over.

Niet over de pap dus.

Toch wel. Ook. Ik herinnerde me ineens iets.

Over die pap, nee toch?

Wel! Als ik vroeger mijn bordje havermout niet opkreeg bakte mijn moeder de pap 's middags op.

Verwennerij.

Nu gooien veel mensen dat weg. Ze weten niet wat ze missen. Lekker opbakken in zonnebloemolie. Nog lekkerder dan pannenkoeken.

Luxe. Hallo zeg, waarom hebben we het hierover? Een groot deel van de kinderen op de wereld krijgt helemaal geen ontbijt.

Dat is zo, en dat is erg. Maar daar zouden we het niet over hebben.

Dat is óók zo. Laten we het dan over vrede hebben. Waar zijn de vredesactivisten van vroeger gebleven? Je hoort ze niet meer, ziet ze niet meer.

Antimilitaristen zijn er nog steeds. En overal zijn mensen die er niet aan meedoen, aan de haat en het geweld.

Veel mensen vinden dat je moet kiezen. Voor de ene of de andere kant.

Ja. Ze halen Desmond Tutu aan, die gezegd heeft: 'Als je je neutraal opstelt tegenover situaties van onderdrukking, kies je de kant van de onderdrukker.'

Dat vind ik een goeie uitspraak. Daarom kies ik de kant van de zachtaardigen, de geweldlozen, kinderen en andere onschuldigen. Dat is dus niet neutraal, ook al vind je die aan beide kanten.

Inderdaad. Er zijn altijd veel mensen die er niet aan mee willen doen.

Aan beide kanten, ik vermoed dat ze zelfs de meerderheid vormen.

Die komen zelden in het nieuws. Trouwens, een andere vraag, wat heb jij dan ontbeten vanochtend?

Ik heb niet gegeten. Ik kreeg geen hap door mijn keel.

Ik heb nog wat pap over, zal ik het voor je opbakken?

Ⓐ

ONS VOLKSKOOKBOEK

Tekst Anarchistisch Collectief Brugge

Ons volkskookboek is een lopend project dat op poten gezet is door enkele kameraden uit België. De opzet is een online document, en later een geprinte *zine*, samen te stellen met betaalbare, relatief simpele en veganistische recepten uit de anarchistische keuken die in volkskeukens gebruikt kunnen worden. Uiteindelijk zullen er honderd recepten gepubliceerd worden, die uitgerekend zijn voor telkens een vijftigtal personen. Deze recepten kunnen hoofdgerechten zijn, maar ook desserts, soepen en voorgerechten zullen hun plaatsje krijgen.

Met dit project willen de initiatiefnemers op een laagdrempelige manier inspiratie geven aan collectieven en individuen die zelf een volkskeuken willen opstarten. De recepten zijn dan ook steeds uitgeprobeerd en aangepast aan eventuele moeilijkheden die kunnen ontstaan bij koken voor grote groepen. Ⓐ

'Kameraadschap gaat door de maag' - Anobean

Wil je recepten bijdragen aan ons volkskookboek of heb je nog vragen, aarzel dan niet om een mail te sturen naar anarchistischcollectiefbrugge@protonmail.com! Vermeld zeker voor hoeveel mensen het recept ontworpen is.

OPROEP TOT GEBRUIK NEDERLANDSE Ⓐ-BIEB

Tekst Anarcho-info

Bekend zijn de beelden van anarchisten in de loopgraven tijdens de Spaanse Burgeroorlog die kranten lezen en vrijheidslievende citaten naar de fascisten schreeuwen. Of de geheime diensten die door het vele anarchistische leesmateriaal het bos niet meer zien. De revolutie heeft niet alleen stenen nodig, maar ook woorden. Mondeling doorverteld, in mooi uitgegeven boeken, in vluchtig gedrukte pamfletten, op de muren gekalkt, en in de vorm van *zines*: brochures die makkelijk te verspreiden zijn. Veel lezers kennen waarschijnlijk theanarchistlibrary.org, een website waarop veel gratis leesmateriaal te vinden is. Een voordeel is dat het materiaal daar gemakkelijk in brochurevorm af te drukken is met de knop *Imposed A4*. Van dit platform bestaat ook een Nederlandse versie die de laatste tijd vaker aangevuld wordt met nieuwe en oude teksten.

Ken je teksten die de moeite waard zijn om te digitaliseren (dit is in het verleden al veel gedaan op onder andere anarchisme.nl) zodat ze gemakkelijker in brochures te kunnen verspreiden? Stuur ze in! Bijvoorbeeld oude artikelen uit de *Buiten de Orde* of een goed stuk gevonden op een andere anarchistische website dat je vindt passen en graag in brochurevorm wil zien. In veel taalgebieden bestaan soortgelijke websites voor tegeninformatie en toegankelijke verspreiding. Laat de propaganda weer meer van hand tot hand gaan! Ⓐ

De website is te vinden via a-bieb.nl/latest

CHRIS CHAMPION

Tekst Christiaan Verweij

Foto Jaap van den Berg

In deze aflevering een interview met de oorspronkelijk uit Engeland afkomstige theatermaker en XR-rebel Chris Champion. Hij begon zijn loopbaan in Nottingham. Naast het werken in theaterzalen is hij ook actief geweest binnen het straattheater en als verbeeldend clown. In Almere heeft hij op een internationale school gewerkt als dramadocent. Nog altijd verzorgt hij theaterworkshops op middelbare scholen. Zelf ken ik hem als een gedreven activist en een grote liefhebber van het protestlied.

Hoe ben je bij Extinction Rebellion (XR) terecht gekomen?

In 2019 hoorde ik via mijn zus voor het eerst over deze beweging. Zij had zich daar net bij aangesloten en dacht dat ik dat ook wel leuk zou vinden. Ik ben me er toen in gaan verdiepen en dacht van: ja, dit is iets wat ik kan en wil ondersteunen. De doelen vond ik zo duidelijk. Het zijn er drie en *that's it*. En het geweldloze aspect spreekt me ook aan. Tijdens mijn studie op de universiteit heb ik ook een tijd theologie gevolgd. Als onderdeel daarvan heb ik een project gedaan over geweldloos verzet. Ik vond het heel mooi om me daar in die tijd in verdiept te hebben. Zo inspirerend. Daarom vind ik het ook zo mooi dat XR deze idealen nastreeft.

Wanneer ben je actievoeren gaan combineren met muziek?

Vanaf mijn zestiende speel ik al gitaar. In mijn theatervoorstellingen heb ik hier ook altijd gebruik van gemaakt. Voor mij was het dan ook vrij logisch om actievoeren te combineren met muziek. Binnen XR wordt er in cirkels gewerkt; dit is te vergelijken met werkgroepen. Zo is er ook een *arts circle*. Een tijdlang was ik facilitator van de nationale cirkel. De communicatie verliep toen grotendeels via Mattermost. Behoorlijk wat mensen waren bezig met beeldende kunst en vlaggen of spandoeken maken. Voor theater en muziek was er heel weinig aandacht. En er zijn zoveel indrukwekkende verzetsliederen. Daarom ben ik me daarin gaan verdiepen. Dit vond ik echt heel leuk om te doen. Ik speelde toen ook al ukelele. Dit is een vrij klein instrument en dus makkelijk mee te brengen naar een actie. Zo is het eigenlijk begonnen.

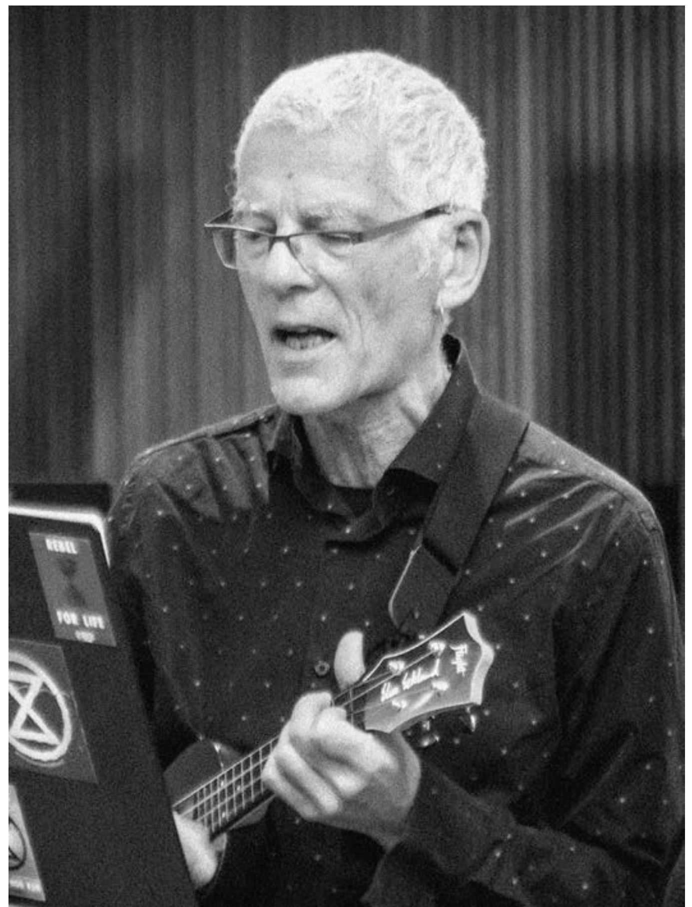
Wanneer maakte je kennis met protestmuziek?

Mijn eerste kennismaking met protestmuziek was denk ik met Bob Dylan in de jaren zestig. Later ook met het nummer 'Big Yellow Taxi' van Joni Mitchell. En Pete Seeger natuurlijk. Gebruikmakend van hun nummers probeer ik actuele protestnummers te maken. Vandaag de dag is het zo makkelijk om met Spotify nummers vanuit mijn jeugdtijd, de jaren zestig, terug te vinden. Er staan zoveel mooie protestliedjes op. Zo heb ik kennisgemaakt met 'For What it's Worth' van Buffalo Springfield. Of wat dacht je van David Bowie met 'Five Years' uit 1972. Dit vind ik zo mooi, omdat een van de eisen van XR in 2020 was dat we binnen vijf jaar klimaatneutraal moeten zijn. Geweldig toch? Zo stuitte ik ook op het album *God Bless the Grass* van Pete Seeger uit 1966. De liedjes gaan over het milieu. Ik was stomverbaasd. Vanuit mijn jeugd kan ik me echt niet herinneren dat er liedjes over het milieu bestonden. Enkele van die liedjes op het album waren geschreven door Malvina Reynolds. Zij is in 1900 geboren. Haar bekendste nummer is 'Little Boxes'. Ze was getrouwd met een vakbondsleider. Rond haar vijf-

endertigste begon ze muziek te maken. Ze heeft aan de universiteit Engelse literatuur gestudeerd en heeft een heel oeuvre aan protestnummers geschreven. Er ontstond een vriendschap met Pete Seeger en het grappige is dat veel van zijn nummers door haar geschreven zijn. Een nummer van haar dat ik graag speel is 'It isn't Nice'. Over dat het niet leuk is om te demonstreren. We doen het toch, omdat we geen keuze hebben. Ik was heel blij om die muziek te ontdekken. Ik was laatst in het dorpje Vorden, dat hier vlakbij ligt, aan het flyeren over de Rabobank en de pesticiden die ze financieren. We stopten die flyers in mensen hun brievenbussen. Op een gegeven moment kwam er een mevrouw naar mij toe die schreeuwde: 'Heb jij dit in mijn brievenbus gestopt? Wat je doet vind ik helemaal niet netjes.' En ik voelde dat ik haar moest kalmeren, mijn excuses aanbieden. Gelukkig was ik met iemand die goed met de situatie kon omgaan. Maar later dacht ik: Ik vind het niet netjes! Dat is een mooi thema voor een liedje. Ik begon wat regels en een melodie te schrijven, maar kwam niet ver. En toen ontdekte ik Malvina Reynolds met 'It isn't Nice'. Het liedje was er dus al. Geweldig toch? Ze heeft over heel veel onderwerpen liedjes geschreven. Bijvoorbeeld over Marie Antoinette: 'Let Them Eat Cake'. De beroemde uitspraak van Marie voordat haar hoofd afgehakt werd als onderdeel van de Franse Revolutie. Het is eigenlijk een heel modern liedje. Cake is het zoete niets. Precies wat de kapitalistische maatschappij met ons doet. *Sweet nothing*. Zoete zooi. Of gebakken lucht, zo zou je het ook kunnen noemen.

Waardoor blijf je geïnspireerd om muziek te blijven maken en protest te blijven voeren?

Barbara Dane is een van mijn inspiratiebronnen. Zij is een Amerikaanse zangeres uit de jaren zestig en tijdens de Vietnamoorlog heeft ze samen met Amerikaanse soldaten het album *FTA! Songs of the GI Resistance* uitgebracht. Deze afkorting staat voor *failure to appear*, dus het niet verschijnen, wat ook wordt gebruikt voor soldaten die deserteren. Maar goed, een van de nummers op dit album is 'We Shall Not Be Moved'. Voor elk couplet legt ze uit waar het over gaat. Ze vertelt dat het nummer eigenlijk een *African American spiritual* is. Dan begint ze met zingen. Dan legt ze uit dat dit nummer in de jaren dertig gebruikt werd voor de vakbondsstrijd, in de jaren zestig weer voor mensenrechten. Ook vertelt ze over de Montgomery-busboycot in 1955. De zwarte bevolking ging uit protest niet in de bus, maar lopend naar het werk vanwege de racistische scheiding in het openbaar vervoer. Zo gaat ze door de hele geschiedenis om te laten zien hoe het lied is veranderd. Dit geeft mij het gevoel dat deze protestliederen van alle tijden zijn. En mensen hebben altijd de teksten veranderd om het aan te passen aan hun situatie. Dit geeft mij heel veel moed en energie om hier weer mee aan de slag te gaan. Want voorheen vroeg ik me af of ik de woorden en liedjes van andere mensen wel mocht veranderen om

er iets anders mee te doen. Toen ik het nummer van Dane hoorde, viel het kwartje. Dit is wat heel veel artiesten door de geschiedenis heen gedaan hebben. De teksten veranderen zodat het past bij hun situatie. Op het eerder genoemde album staat ook een lied met de titel 'Resistance Hymn'. Het refrein is echt prachtig: '*We're going to prison so we can be free*'. En het grappige is dat de melodie weer lijkt op het nummer 'With God on Our Side' van Bob Dylan. Maar de oorspronkelijke melodie van dit nummer komt van 'The Patriot Game', geschreven in 1958 door de Ier Dominic Behan. Het nummer staat op het album *Easter Monday 1916: Songs of the IRA*. In de jaren zeventig en tachtig was het ondenkbaar om zo'n album met *Songs of the IRA* in de titel uit te brengen, maar in 1958 kon het duidelijk wel. Het is heel fijn om te zien hoe mensen de muziek en de teksten altijd weer weten aan te passen aan hun situatie.

En als je kijkt naar nu. Wie vind jij een interessante protestzanger?

Tja, ik vond Chumbawamba altijd heel goed. Maar die zijn er helaas mee gestopt in 2012. De Ierse zanger Christy Moore vind ik ook goed. Twee jaar geleden heeft hij een mooi klimaatlied uitgebracht, 'The Clock Winds Down'. Hij heeft natuurlijk ook een actief politiek verleden. Zijn lied 'Scapegoats', bijvoorbeeld, vertelt over de Zes van Birmingham die ten onrechte gevangenzaten vanwege IRA-activiteiten. Voor de rest weet ik het niet zo goed. Je hebt gelukkig wel veel nieuwe muzikanten die de klimaatnoodtoestand in hun muziek verwerken.

En als je van een dag actievoeren thuiskomt, bijvoorbeeld het blokkeren van de A12, wat voor muziek draai je dan?

Nou, iets rustigers denk ik, haha. De laatste tijd luister ik veel naar de Amerikaanse indierock-band The National. Hiervan kom ik dan wel weer tot rust.

Je hebt zelf meerdere workshops verzorgd over muziek en protest. Wat heeft dat opgeleverd denk je?

Ik vind dat met elkaar zingen een prachtige verbindende activiteit is. Protesteren, burgerlijke ongehoorzaamheid, is een belangrijk onderdeel van XR. Aandacht vragen voor de noodtoestand. Maar ook het herontdekken van manieren om samen te zijn, sociale betrokkenheid en nieuwe manieren van samen beslissingen nemen. En activiteiten als samen zingen vind ik een heel mooie manier om dichter bij elkaar te komen. Mensen worden daar heel erg blij van. En ik ook. Als ik op straat of tijdens een workshop ga zingen en anderen gaan meezingen vind ik dat echt fantastisch.

Welk nummer wil je bijdragen aan de soundtrack voor de revolutie?

Ik zou zeggen 'Revolution 9' van The Beatles. Dit nummer staat op hun *The White Album* en is dus niet de 'Revolution' die we allemaal kennen. Officieel geen protestnummer, maar alsnog vind ik het geschikt voor de soundtrack voor de revolutie.

Wil je nog iets toevoegen aan het interview?

Ik heb nog wel een leuk verhaal over het nummer 'Solidarity Forever' van Pete Seeger. Het gaat over onderdeel uitmaken van de vakbond. Dat je dan solidair bent voor altijd. De laatste zin van de coupletten is dan ook steeds: '*For the union makes us strong*'. Zelf heb ik ervan gemaakt: '*For rebellion makes us strong*'. Het originele nummer vertelt hoe er gestreden is voor arbeidsrechten voor de mensen die hard werkten bij het graven van mijnen en het bouwen van fabrieken. Activiteiten die de huidige klimaatcrisis hebben veroorzaakt dus. Ik vind het grappig om dit nu zo te veranderen voor de strijd waar wij voor staan. Het resultaat is zowel ontroerend als vreemd geworden. De arbeiders waren trots op wat ze gedaan hebben. Voor die tijd was dit terecht. Helaas heeft het naderhand vooral nadelige gevolgen gehad. Op YouTube ben ik niet te vinden. Dus als mensen het nummer willen horen dan moeten ze naar een protest van XR komen. Ⓐ

GRAAI UIT DE KAST

'*If I can't dance, I don't want to be part of your revolution*'. Tegen deze rake woorden van Emma Goldman valt niets in te brengen, weet ik uit eigen ervaring. In 2006 was ik in Oaxaca (Mexico) getuige van een opstand van diverse burgerorganisaties tegen de corrupte regering die uitmondde in een revolutie. Muziek en dans waren onmisbare onderdelen van de strijd. In het bezette stadscentrum hoorde je de hele dag revolutionaire muziek door de straten galmen, terwijl politici en het gehele staatsapparaat, waaronder de politie, compleet afwezig waren. Gouverneur Ulises Ruiz Ortiz was naar Mexico-Stad gevlucht en zijn onderdanen volgden hem, bleven thuis of vervoegden zich bij de opstand. Maandenlang waren alle overheidsgebouwen bezet en scholen waren dicht. Het hele openbare leven stond stil. Ja, van een revolutie was zeker sprake. Oaxaca werd tijdelijk bestuurd door de Asamblea Popular de Los Pueblos de Oaxaca (APPO, vrij vertaald de Volksvergadering van de inwoners van Oaxaca).

Een straat was omgetoverd tot *el Platón*: de centrale plek waar je informatie over nieuwe acties en demonstraties kon vinden en waar illegale cd's en dvd's over revolutionaire onderwerpen te koop waren. Diverse lokale artiesten droegen een steentje bij door een nummer op te dragen aan de volksopstand. De familieband Raices maakte met hun nummer 'Son de la Barricada' de meeste indruk. Dit stond op een van de verzamel-cd's. Je kunt de titel op twee manieren lezen: ze zijn van de barricade of het nummer van de barricade. Op dat moment was het hele stadscentrum omringd door indrukwekkende barricades waar weken aan was gewerkt. Het nummer van Raices werd dan ook al snel de soundtrack voor de revolutie in 2006. In 2009 hebben ze in mijn achtertuin in het dorpje San Felipe Tejalapam, niet ver van de stad Oaxaca, een geweldig optreden verzorgd tijdens een feestje. Een week erna vond de presentatie van hun tweede album met de culthit 'Son de la barricada' erop plaats op de *zocalo* (het centrale plein) in het stadscentrum van Oaxaca. Inmiddels stond er een meer betrouwbare gouverneur aan het roer. In 2014 heeft de band een tournee in Europa verzorgd. Helaas heb ik ze hier niet kunnen verwelkomen, omdat ik toen nog in Mexico woonde. Revolutionaire muziek van bands als Raices is voor een betere wereld als een hamer voor een timmerman: we kunnen er niet zonder. Want wie wil er nu een revolutie zonder muziek en waar je niet op kan dansen? Ⓐ

Raices - *Raices*
(2009, cd in eigen beheer)

SJAKOO'S BOEKENTIPS

Boeken om een ruit mee in te gooien

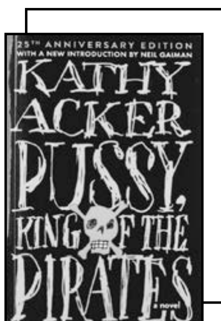
Is boeken lezen een luxe, of bittere noodzaak? Beide, natuurlijk. Met boeken kan je een barricade aansteken, of een vuurtje om samen omheen te zitten. Of er lekker mee onder een boom zitten om op te gaan in het verhaal. Want naast inspiratie om je gemeenschap op te bouwen, solidariteit met anderen te organiseren of het fundament onder het systeem op te blazen, is het jezelf voor een poos verliezen in de woorden ook iets moois. Veel woorden om te zeggen: terwijl de Israëlische regering in Palestina gruwelen aanricht die mijn verstand te boven gaan, ga ik jullie wat scifi en andere speculatieve fictie aansmeren.

Kathy Acker

PUSSY, KING OF THE PIRATES

Onstuimig, is dat een gedateerde term? Het is de eerste die bij me opkomt bij Ackers boeken. Wilde verhalen vol weemoed, wanhoop, *teenage* angst. Ook *Pussy* gaat alle kanten op, geen lineair verhaal maar een koortsige serie scènes die wat doet denken aan *The Naked Lunch* van William Burroughs, door de afwisseling van droomachtige gebeurtenissen, poëzie, hier en daar tekeningen en veel expliciete seks. Acker was een voorbeeld voor velen die punk waren en aangetrokken door de ruigheid van het conflict en een ongetemd bestaan – maar ook de kwetsbaarheid die kan zitten in daar open over schrijven. Misschien zit er een triestheid in dat ze niet oud is geworden, maar haar werk is springlevend.

Grove Press (2021; origineel 1996)
ISBN 9780802158291, € 19,00, 277 pagina's

Margaret Killjoy

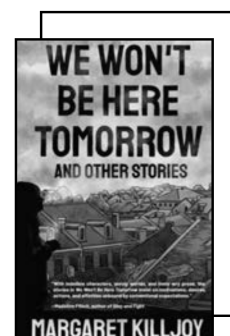
WE WON'T BE HERE TOMORROW AND OTHER STORIES

Kan je je de legendarische *Super Happy Anarcho Fun Papers* nog herinneren? Enorm simpel getekende stripjes met karakters die elk van ons uit onze eigen omgeving zal herkennen. Punks, krakers, vegans, *nerdy* futurisme-adepten die over *post-scarcity* praten of juist vol zijn van het primitivisme. Vol met bijtende kritiek op het systeem, op markt en staat, maar even vol met zelfspot en tot in het absurde doorgeredeneerde manieren van ons eigen denken en doen. Die strips ademden, al is het vast ook mijn projectie, een heel Nederlandse sfeer, met droge, kritische humor. Dat zal deels komen omdat Killjoy een aantal jaar in Amsterdam woonde en toen ook aan die strips werkte.

Killjoys recentere boeken, *speculative fiction* heet het denk ik, zijn niet zo droog, juist overdadig en romantisch. En de karakters en settings heel VS-Amerikaans. Ze spelen zich af in onze wereld, maar met een twist. Haar personages zijn *tramps*, krakers, *dropouts* maar ook demonen, tovenaars en zeemeerminnen. En vaak zijn ze *queer* en gender-atypisch, levend in de barsten in de samenleving en van daaruit vechtend met de smeris, met *incels*, met de Klan en met zichzelf. Melancholische verhalen, duister en fantasierijk.

Een briljant persoon met vele facetten, presenteert Killjoy overigens ook nog een podcast over radicale geschiedenis onder de ironisch bedoelde titel *Cool People who did Cool Stuff*. Afleveringen over bekende thema's zoals de Haymarket en Stonewall, maar ook figuren en geschiedenissen waar ik niet eerder van had gehoord. Mocht je er interesse in hebben raad ik je bijvoorbeeld de afleveringen aan over de VS-Amerikaanse Puerto Ricaanse Young Lords. Een nadeel is de – mag ik zeggen typisch Amerikaanse? – neiging van Killjoy en haar gasten om elkaar geen kritische vragen te stellen maar alleen in superlatieven op te hemelen, maar als je tegen die soms wat ergerlijke toon kan, zit *Cool People* vol met spannende, informatieve en politiek inspirerende verhalen.

AK Press (2022)
ISBN 9781849354752, € 21,00, 224 pagina's

Octavia Butler
ADULTHOOD RITES
The Lilith's Brood Saga
Dus, het is ons eindelijk gelukt: de mensheid heeft zichzelf bijna uitgeroeid, en met ons natuurlijk een groot deel van het leven op aarde. Maar als een reddende engel zijn daar de Oankali, een buitenaardse intelligente soort die de mens wil redden van haar eigen destructieve neigingen. Die reddende engel zelf, blijkt natuurlijk ook vol beperkingen en twijfelachtige motieven. Mensen worden opgevangen – gevangengehouden – in levende ruimteschepen en later weer op aarde uitgezet, maar naast onze gave voor vernietiging, wordt ook de mogelijkheid ons nog voort te planten, en om seks te hebben, beperkt. Voorplanting en intimiteit kunnen alleen nog via Oankali verlopen. Aan de personages de vraag hoe om te gaan met de onwerkelijke nieuwe werkelijkheid.

Volgens vrienden was Butler ondanks haar unieke denken en buitengewone originaliteit, levenslang bezorgd over hoe anderen haar zouden zien. Empathie is een centraal thema in haar werk, ten eerste natuurlijk voor al die groepen en individuen waarvoor wij vanuit een links en antiautoritair perspectief graag (hopelijk voldoende en oprechte) empathie hebben. Maar Butlers inlevingsvermogen strekt zich zelfs uit tot de mensen die juist de verschrikkingen vertegenwoordigen. Een uitdaging waarvan je je als lezer kan afvragen of je die aan wil nemen.

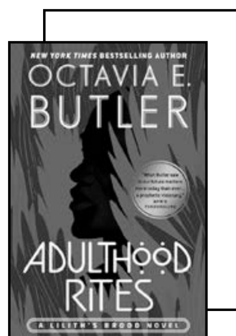
Ze schreef haar hele leven lang verhalen, zocht op haar twaalfde al uitgevers, had bij haar leven al succes met haar publicaties en sprak met een typerende zware stem en charisma over wat haar bezighield: kleur, klasse, seksualiteit, wat het betekent een mens te zijn en een dier, en hoe te leven met anderen. Met andere mensen en andere dieren en anderen soorten bovendien: mythische figuren, honden, aliens. Door de absorberende stijl wordt het allemaal tastbaar, ruikbaar en soms ongemakkelijk dicht op de huid.

Grand Central Publishing
(2021; origineel 1988)
ISBN 9781538753729, € 19,50, 327 pagina's

Leslie Feinberg
DRAG KING DREAMS
Stone Butch Blues (Feinberg, 1993) kwam bij veel lezers aan als een baksteen – een ruige en rauwe beschrijving van een *working class*, *butch* lesbisch leven in het New York van de jaren zeventig. *Drag King Dreams* is geen letterlijk vervolgverhaal, de hoofdpersoon is ook niet dezelfde, maar de conflicten en de ellende overlappen, de overweldigende economische ongelijkheid en het geweld van een heteroseksistische samenleving. Maar ook de schoonheid van de individuen die er niet in passen, die weigeren zich erbij neer te leggen en die elkaar bijstaan en liefhebben. *Drag queens* en *kings*, sekswerkers en een scala aan figuren die zich niet eenvoudig in de vooropgezette kaders passen. Het Palestijns-Israëlisch conflict en Jiddische poëzie komen voorbij, de verschrikkingen van immigratiebajessen en vele redenen om de smeris van de Pride Parades te weren.

Seal Press (2006)
ISBN 9780786717637, € 25,80, 302 pagina's

Ursula K. le Guin
WORLDS OF EXILE AND ILLUSION
Sinds haar overlijden in 2018 is de interesse voor Le Guins werk spectaculair toegenomen. Met elke golf van de *alt-Right*, Thierry Baudet en Jordan Peterson, blijven haar ideeën nodig als reddingsboeien en bakens in de mist van de *backlash* tegen dekoloniaal en queer denken en elke nieuwe generatie komt weer bij haar werk uit. Zoals Amal El-Mohtar in het voorwoord opmerkt: '*All roads lead to Le Guin.*'

Worlds of Exile and Illusion is een bundeling van Le Guins eerste drie verhalen. Ze spelen zich in hetzelfde scifi-universum af als haar bekendste boeken: *The Dispossessed* en *The Left Hand of Darkness*. Verhalen vol kleurrijke figuren, *space opera*-achtige wijdse verbanden van bewoonde sterrenstelsels, aliens en uiteenlopende werelden die vaak symbool staan voor aspecten van ons eigen leven op aarde. Het is allemaal politiek, maar niet met een simplistisch goed-kwaad schema: Le Guin schittert juist in tegenstellingen. Hoe onze pogingen een antiautoritaire en egalitaire samenleving op te richten niet eenvoudig zaligmakend blijken te zijn – of inzicht in de aantrekking van corruptie en kapitalistische excessen. En hoe we ook in een verre, verre toekomst nog altijd in antieke, chaotische werelden zullen leven met hoop, twijfels en barricadegevechten.

Tor Essentials Books
(2022; origineel 1964-1967)
ISBN 9781250781260, € 23,50, 334 pagina's

Al de besproken boeken zijn verkrijgbaar en bestelbaar bij de betere boekhandels: Fort van Sjakoo te Amsterdam en Rosa te Groningen. Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de enige alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken dáár. Ⓐ

UITGANGSPUNTEN DE VRIJE BOND

1. De Vrije Bond gaat uit van en streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.
2. De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
   - gelijkwaardigheid van alle mensen;
   - autonomie van het individu;
   - zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme;
   - een goed milieu en een vitale natuur;
   - de afschaffing van alle vormen van gezag (bijvoorbeeld op economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel gebied);
   - de opbouw van een vrije samenleving zonder klassen, staten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.
3. De totstandkoming van een vrije samenleving kan onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën, en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.
4. Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hiertegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd.
5. De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen is inherent daaraan.
6. De Vrije Bond biedt geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving, alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar kunnen leren en kunnen samenwerken.
7. De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen.

WORD LID VAN DE VRIJE BOND

Word lid van de Vrije Bond!
Ontvang *Buiten de Orde* viermaal per jaar!

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen € 0 t/m € 500:
€ 2,- per maand
Inkomen € 500 t/m bijstand:
€ 4,- per maand
Inkomen bijstand t/m minimumloon:
€ 6,- per maand
Inkomen hoger dan minimumloon:
€ 8,- per maand
(meer is ook welkom)

Geef je op via: vrijebond.nl/word-lid

Je contributie kun je overmaken op:
IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGB NL2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

STRIPPAGINA

DOOR COEN VOSVELD, IRENE SCHIPHORST, EN MASHAB

LIBERTY
7.10